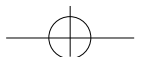

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

**Η ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ
ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

**Αντιπροσωπευτικές εργασίες μαθητών
Σχολικό έτος 2003 - 2004**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Σχολικό έτος 2003 - 2004

Υπεύθυνος του φορέα: **Μιχάλης Α.γ. Παπαδόπουλος,**
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.,
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Γ' Κ.Π.Σ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους)

Ενέργεια 2.2.1.: «Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού
στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση»

Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.γ.: «Πειραματικά Προγράμματα Εκπαίδευσης»

Τίτλος Έργου: «Διεύρυνση της Ευέλικτης Ζώνης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση»

Επιστημονική υπεύθυνη Έργου: **Σπυροπούλου Δήμητρα**
Μόνιμη Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Ομάδα Έργου

Γιαγκάζογλου Σταύρος, Σύμβουλος του Π.Ι.
(υπεύθυνος περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας)

Καγκά Ευαγγελία, Σύμβουλος του Π.Ι.
(υπεύθυνη περιφέρειας Αττικής και Κρήτης)

Κοσμίδου Χρυσούλα, Σύμβουλος του Π.Ι.
(υπεύθυνη περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου)

Σγάλας Γεώργιος, Σύμβουλος του Π.Ι.
(υπεύθυνος περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας)

Σπυροπούλου Δήμητρα, Μόνιμη Πάρεδρος του Π.Ι.
(υπεύθυνη περιφέρειας Αττικής και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης)

Γαλανοπούλου Αγλαΐα, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
(υπεύθυνη περιφέρειας Ηπείρου και Ιονίων Νήσων)

Γρηγοριάδου Αλεξάνδρα, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
(υπεύθυνη περιφέρειας Βορείου Αιγαίου)

Καφετζόπουλος Κων/νος, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
(υπεύθυνος περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας)

Κούτσικος Ηλίας, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
(υπεύθυνος περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας)

Πολύζος Γεώργιος, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
(υπεύθυνος περιφέρειας Θεσσαλίας)

Στάππα Ματίνα, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
(υπεύθυνη περιφέρειας Πελοποννήσου)

Φωσβίνκελ Αννέτε, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
(υπεύθυνη περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας)

Ομάδα υποστηρίξης του Έργου

Βουτυράκης Ιωάννης, Αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Μπλέσιος Αθανάσιος, Αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Νίκα Ελένη, Αποσπασμένη εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Ρούσσοσ Γεώργιος, Αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

ISBN: 960-407-166-1

Παραγωγή: Χρωμοτύπ Θεσσαλονίκης α.ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Πρόλογος Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου	7

ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ

Πρόσθετα τροφίμων	9
-------------------------	---

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΟΙΝΟΗΣ

Τοπωνύμια	17
Πασχαλινά έθιμα	22
Το χαλί της Φύσης	27
Επαγγέλματα της περιοχής μας τώρα και παλιότερα - Ανεργία	32
Εκκλησίες και εξωκλήσια	33

ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΙΑΝΗΣ

Αιανή Κοζάνης.

Αναπολήσεις στο χθες - προτάσεις για ένα καλύτερο μέλλον	35
--	----

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΝΩ ΚΩΜΗΣ

Ήθη και έθιμα του τόπου μου	39
Στους λειμώνες των κρόκων	41
Ο τόπος μου στο πέρασμα του χρόνου	44

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΠΝΟΧΩΡΙΟΥ

Τοπικά προϊόντα	46
Αθλητισμός	55
Ποντιακά κάλαντα	66

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

Μεσογειακή δίαιτα και σύγχρονη διατροφή	70
Αφιέρωμα στον Νίκο Γκάτσο	71
Θόρυβος και περιβάλλον	73

Ήχος	74
Άγιος Νικόλαος, Το καμπαναριό, Τα αρχοντικά της Κοζάνης	75
Κοζάνη-Τοπική Ιστορία: α) Παλιά επαγγέλματα της Κοζάνης β) Αθλητισμός και αθλητικά Σωματεία γ) Δημοτική Βιβλιοθήκη δ) Πολιτιστικοί Σύλλογοι Κοζάνης ..	76

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΕΥΚΟΠΗΓΗΣ

Τα χωριά του τόπου μου. Αιανή, Λευκοπηγή, Πρωτοχώρι, Αγία Παρασκευή	81
Η Μουσική στη ζωή μας	83

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΕΡΒΙΩΝ

Ταυτότητα και Αυτοεκτίμηση	85
Σέρβια - Το περιβάλλον των Σερβίων	87

ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν. ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΜΜΟΧΩΡΙΟΥ

Η ψυχαγωγία των εφήβων	97
------------------------------	----

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΛΕΙΝΩΝ

Περιγραφή και αναπαράσταση μιας Ολυμπιάδας κατά την Αρχαιότητα	104
--	-----

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΕΛΙΤΗΣ

Η τηλεόραση και ο ρόλος της	108
-----------------------------------	-----

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

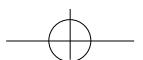
Το Υπ.Ε.Π.Θ., μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, με την εφαρμογή και την αξιολόγηση του καινοτόμου προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» σε σχολικές μονάδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, επιδιώκει την υιοθέτηση από τους εκπαιδευτικούς εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης, με σκοπό τη σύνδεση της σχολικής γνώσης με την καθημερινή ζωή και γενικότερα τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος.

Το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης (Ε.Ζ.) βασίζεται στην αναδιάταξη του σχολικού χρόνου, ώστε να διατίθενται δύο ώρες από το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου για τη μελέτη θεμάτων, που παρουσιάζουν γενικότερο ενδιαφέρον, με διαδικασίες συλλογικής διερεύνησης. Παράλληλα η Ε.Ζ. δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή των καινοτομιών που εισάγουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο σημερινό σχολείο.

Στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης/διάχυσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος, πραγματοποιείται η παρούσα έκδοση, στην οποία δημοσιεύονται σχέδια εργασίας που εκπονήθηκαν από μαθητές/τριες σε συνεργασία με τους καθηγητές/τριες τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος. Η επιλογή του υλικού πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους κατά τόπους Σχολικούς Συμβούλους, με τα μέλη των Τοπικών Επιτροπών Στήριξης και το μέλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που ήταν υπεύθυνο στην αντίστοιχη διοικητική περιφέρεια. Το περιεχόμενο του περιοδικού αποτελεί ένα πρωτογενές εκπαιδευτικό υλικό, που θεωρούμε ότι μπορεί να δώσει αφορμή για ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών και από άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Θα επιθυμούσαμε, τέλος, να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας σε όλους τους συντελεστές της παρούσας έκδοσης.

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.

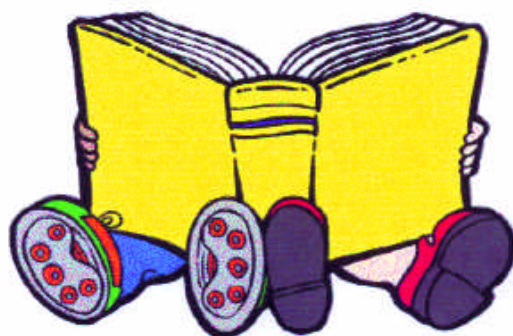
ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ

Τάξεις Β1, Β2

ΘΕΜΑ: «ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ»

Επιβλέποντες καθηγητές: Βλάχος Χ., Χριστοδούλου Θ.

Κριτήρια επιλογής θέματος

α) Η συνεχής αναφορά από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αλλά και από τον κοινωνικό περίγυρο για υγιεινή διατροφή και για αποφυγή κατανάλωσης τροφίμων με επικίνδυνα συντηρητικά.

β) Το ενδιαφέρον των μαθητών της β' τάξης για το γεγονός της αναγραφής σε επικέτες των συντηρητικών που περιέχουν τα τυποποιημένα τρόφιμα, το οποίο προέκυψε από τη διδασκαλία στην τάξη ενός μαθήματος που αναφερόταν στις εφαρμογές της χημείας στην καθημερινή μας ζωή.

Γενικός Σκοπός

Οι μαθητές, μελετώντας το πλήθος των χημικών ουσιών που περιέχουν τα τρόφιμα που καταναλώνουν και ανακαλύπτοντας το ρόλο της καθεμιάς αλλά και τους πιθανούς κινδύνους που πιθανόν να κρύβει, μαθαίνουν να ελέγχουν τα τρόφιμα που αγοράζουν, συνδέουν τη γνώση του σχολείου με την καθημερινή τους ζωή και αποκτούν οικολογική και καταναλωτική συνείδηση.

Στόχοι

Ειδικότερα οι μαθητές:

- Καθορίζουν τις ουσίες που θεωρούνται ως πρόσθετα των τροφίμων, τις ομαδοποιούν σε διάφορες κατηγορίες και αναφέρουν το ρόλο της κάθε κατηγορίας.
- Καταγράφουν τους κωδικούς αριθμούς (E) που έχουν οι πρόσθετες ύλες τροφίμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Ανακαλύπτουν ποια από αυτά τα πρόσθετα τροφίμων είναι επικίνδυνα και ποια είναι ακίνδυνα.
- Αναζητούν και καταγράφουν τρόφιμα που περιέχουν επικίνδυνα πρόσθετα.
- Αναπτύσσουν δεξιότητες ανάπτυξης και καταγραφής γνώσης που αφορά άμεσα την καθημερινή τους ζωή.
- Εξοικειώνονται με τη χρήση του διαδικτύου ως πηγή πληροφόρησης.
- Μαθαίνουν να αυτενεργούν και να εργάζονται ομαδικά και συνεργατικά.

Πορεία επεξεργασίας του θέματος

1^ο Βήμα

Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών για το θέμα που προτείνεται.

2^ο Βήμα

Καθορισμός του γενικού σκοπού του θέματος

3^ο Βήμα

Καθορισμός των επιμέρους στόχων και δημιουργία ομάδων εργασίας

4^ο Βήμα

Συγκέντρωση του υλικού

5^ο Βήμα

Επεξεργασία του υλικού και καταγραφή του

6^ο Βήμα

Πραγματοποίηση έρευνας σε ετικέτες τυποποιημένων προϊόντων και συλλογή δειγμάτων

7^ο Βήμα

Καταγραφή των ευρημάτων

8^ο Βήμα

Παρουσίαση της εργασίας

9^ο Βήμα

Συνολική αξιολόγηση του σχεδίου εργασίας.

Χώρος Εργασίας

- Σχολικές Αίθουσες
- Σχολική Βιβλιοθήκη
- Αίθουσα ηλεκτρονικών υπολογιστών
- Χώρους εκτός σχολείου σχετικούς με το θέμα (ζαχαροπλαστεία, καταστήματα τροφίμων κ.λ.π.)

Υλικό που χρησιμοποιείται

- Βιβλία σχολικής βιβλιοθήκης
- Εγκυκλοπαίδειες
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές(Διαδίκτυο)
- Ευρήματα από πηγές εκτός σχολείου
- Δείγματα τυποποιημένων προϊόντων

Ημερολόγιο Εργασιών

Παρασκευή Δευτέρα	5/12/2003 8/12/2003	Προσδιορισμός του θέματος μετά από πραγματοποίηση σχετικής συζήτησης και ευαισθητοποίηση των μαθητών για τα πρόσθετα των τροφίμων.
Τρίτη Τετάρτη	16/12/2003 17/12/2003	Καθορισμός του γενικού σκοπού της εργασίας και καθορισμός των επιμέρους στόχων της.
Δευτέρα Τρίτη	19/01/2004 20/01/2004	Δημιουργία ομάδων εργασίας με σκοπό την εύρεση υλικού για το ποιες ουσίες θεωρούνται πρόσθετα και ποιος ο ρόλος της χρησιμοποίησής τους.
Τετάρτη Πέμπτη	28/01/2004 29/01/2004	Επεξεργασία του υλικού που συγκεντρώθηκε από τις ομάδες εργασίας.
Παρασκευή Δευτέρα	6/02/2004 9/02/2004	Ανάθεση στις ομάδες εργασίας της έρευνας εύρεσης των κωδικών (E) που έχουν τα πρόσθετα των τροφίμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
Τρίτη Τετάρτη	17/02/2004 18/02/2004	Επεξεργασία του υλικού που συγκεντρώθηκε από τις ομάδες εργασίας.
Πέμπτη Παρασκευή	26/02/2004 27/02/2004	Ανάθεση στις ομάδες εργασίας έρευνας για την ανακάλυψη των επικίνδυνων πρόσθετων.
Δευτέρα Τρίτη	1/03/2004 2/03/2004	Επεξεργασία του υλικού. Καταγραφή των επικίνδυνων πρόσθετων.
Τετάρτη Πέμπτη	10/03/2004 11/03/2004	Ανάθεση στους μαθητές έρευνας για την αναζήτηση τυποποιημένων προϊόντων που στις ετικέτες τους αναγράφονται τα χρησιμοποιούμενα πρόσθετα και εντοπισμός των επικίνδυνων ή ύποπτων για την υγεία μας προσθέτων.
Παρασκευή Δευτέρα	19/03/2004 22/03/2004	Καταγραφή του υλικού. Συγκέντρωση ορισμένων δειγμάτων.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΟΥΣ

Τα πρόσθετα είναι ουσίες που προστίθενται σε ένα τρόφιμο για την παρασκευή, τη συντήρηση, τη βελτίωση της γεύσης και της εμφάνισής τους. Χωρίς τα πρόσθετα τα περισσότερα τρόφιμα δεν θα έφταναν καθόλου στο ράφι του Super Market και αν έφταναν θα έπρεπε να καταναλωθούν αμέσως. Τα πρόσθετα αναγράφονται στις συσκευασίες με το γράμμα E και έναν χαρακτηριστικό τριψήφιο αριθμό (π.χ. E100, E101), αλλά μπορεί να τα συναντήσετε και με τη χημική τους ονομασία. Η χρήση των προσθέτων καθορίζεται από τον Κώδικα Τροφίμων και Ποιτών και τις ισχύουσες διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατηγορίες προσθέτων:

1. Οξέα

Τα οξέα συμβάλλουν στην ευχάριστη γεύση των τροφίμων, τα κάνουν πιο γλυκά, ενισχύουν το χρώμα τους ή άλλα τα κάνουν να φαίνονται πιο μεγάλα.

2. Αντιοξειδωτικά

Τα αντιοξειδωτικά καθυστερούν την οξείδωση και κάνουν τα τρόφιμα να μπορούν να καταναλωθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα.

3. Λευκαντικά

Τα λευκαντικά επιταχύνουν την ωρίμαση της ζύμης του αλευριού και επιπλέον βελτιώνουν την ικανότητα της ζύμης για διόγκωση.

4. Διογκωτικά αρτοποιίας

Τα διογκωτικά αρτοποιίας είναι ενώσεις που αντιδρούν και προκαλούν αέρια στη ζύμη, ώστε να διευκολύνουν μαζί με τον αέρα και τον ατμό την ομαλή διόγκωση και την παρασκευή πορωδών προϊόντων.

5. Γαλακτωματοποιητές

Κάποιοι από τους γαλακτωματοποιητές σταθεροποιούν κυρίως γαλακτώματα ελαίου σε νερό, ενώ άλλοι ενισχύουν γαλακτώματα νερού σε έλαιο.

6. Χρωστικές

Οι χρωστικές είναι ουσίες που χρησιμοποιούνται σαν χρώματα-πρόσθετα στα τρόφιμα και η πιο γνωστή από αυτές είναι η καραμέλα.

7. Διασυστικά

Τα διασυστικά χρησιμοποιούνται στη μπίρα, στο κρασί και στους χυμούς για να μην θολώνουν και οξειδώνονται.

8. Σταθεροποιητές και παχυντές

Οι σταθεροποιητές και οι παχυντές έχουν την ικανότητα να σταθεροποιούν τα γαλακτώματα.

9. Ένζυμα

Οι κατηγορίες των ενζύμων είναι πολλές. Κάποια ένζυμα συμβάλλουν στην κατακράτηση του αρώματος του βουτύρου, άλλα κάνουν το κρέας τρυφερό, άλλα επιβραδύνουν το μαγιάτζεμα του ψωμιού κτλ.

10. Σκληρυντές

Οι σκληρυντές χρησιμοποιούνται για να περιορίσουν την καταστροφή της υφής των λαχανικών κατά την επεξεργασία.

11. Ενισχυτικά γεύσης

Τα ενισχυτικά γεύσης ενισχύουν τη γεύση του κρέατος, πουλερικών και λαχανικών και υποστηρίζεται ότι ελαττώνουν τις δυσάρεστες γεύσεις.

12. Ευχυμικές ουσίες

Οι ευχυμικές ουσίες είναι κυρίως αιθέρια έλαια, βότανα, μπαχαρικά, εκχυλίσματα φυτών και συνθετικά αρώματα.

13. Πρόσθετα που σχηματίζουν χηλικές ενώσεις

Οι ενώσεις αυτές έχουν την ιδιότητα να σταθεροποιούν το τρόφιμο σχηματίζοντας σύμπλοκα με μεταλλικά ιόντα.

14. Τεχνητές γλυκαντικές ύλες

Από τις τεχνητές γλυκαντικές ύλες που χρησιμοποιούνται στα τρόφιμα, η πιο γνωστή είναι η σακχαρίνη, δηλαδή η ζάχαρη.

15. Πρόσθετα κόνεων και κοκκωδών υλικών

Τα πρόσθετα αυτά χρησιμοποιούνται για να διατηρήσουν την κοκκώδη σύσταση ή τη μορφή σκόνης προϊόντων που από τη φύση τους είναι υγροσκοπικά ώστε να εξασφαλίζεται η ελεύθερη ροή.

16. Βάσεις

17. Άλατα ρυθμιστικά

18. Αντιμικροβιακά

19. Σταθεροποιητές χρωμάτων

20. Αποαφριστικά

21. Πρόσθετα που δίνουν όγκο

22. Αέρια, αφριστικά

23. Υδροσκοπικά

24. Διατροφικά συμπληρώματα

25. Θρεπτικές ύλες ζυμών

26. Λιπαντικά και υλικά επικάλυψης

ENZYMA

Οι εφαρμογές των ενζύμων στα τρόφιμα αποτελούν ένα τεράστιο κεφάλαιο της Τεχνολογίας Τροφίμων. Πιο κάτω δίνονται πολύ συνοπτικά οι λειτουργικές ιδιότητες ορισμένων απ' αυτά.

α. Υδρολάσες

1. Αμυλάσες. Υδρολύουν τους 1,4 –γλυκανικούς δεσμούς του αμύλου. Χρησιμοποιούνται στην παρασκευή αμυλοσιροπίων, γλυκόζης.

2. Ιμβερίαση. Μετατρέπει το καλαμοσάκχαρο σε μίγμα γλυκόζης και φρουκτόζης. Εφαρμογές στη ζαχαροπλαστική.

3. Πεντοζανάσες. Υδρολύουν τις πεντοζάνες προς απλά σάκχαρα. Περιορίζουν το μπαγιάτεμα στο ψωμί.

4. Ενζυμοί των πηκτινών. Υδρολύουν τις πηκτίνες προς μικρότερου μ.β. ενώσεις και γαλακτουρονικό οξύ. Διευκολύνουν τη διαύγηση των χυμών.

5. Λιπάσες. Υδρολύουν τις τριαγλυκερόλες προς γλυκερόλη, λιπαρά οξέα και μόνο-η διακυλογλυκερόλες. Συμβάλλουν στην επιβράδυνση του μπαγιάτεματος στο ψωμί, στο άρωμα του τυριού κ.λ.π.

6. Ρεννίνη (πυτία). Πρωτεολυτικό ένζυμο. Μετατρέπει την καζεΐνη του γάλακτος σε παρακαζεΐνη η οποία με ιόντα ασβεστίου δίνει αδιάλυτο παρακαζεϊνικό ασβέστιο. Στην αντίδραση αυτή βασίζεται η παρασκευή του τυριού. Η ρεννίνη παραλαμβάνεται από τον τέταρτο στόμαχο των μωρηκαστικών με εκχύλιση με διάλυμα NaCl και αποτελείται από τα ένζυμα ρεννίνη και πειψίνη.

7. Παψαΐνη. Πρωτεολυτικό ένζυμο, καθιστά τρυφερό το κρέας.

8. Θρουψίνη. Πρωτεολυτικό ένζυμο. Συμβάλλει στην κατακράτηση του αρώματος του βουτύρου.

β. Ισομεράσεις

1. Ισομεράση γλυκόζης. Μετατρέπει την D-γλυκόζη σε D-φρουκτόζη. Χρησιμοποιείται στην παρασκευή αμυλοσιροπίων.

γ. Τρασφεράσεις

δ. Οξειδοοξειδοουκτάσεις

ΤΑ Ε

Αυτά τα Ε που βλέπουμε σε κάθε υλικό αγαθό είναι μία καρκινογόνα ουσία. Για την υγεία όλων των ανθρώπων θα πρέπει να υπάρχει πολύ μικρή κατανάλωση αυτών των ουσιών. Τα Ε τα βλέπουμε σε πολλά υλικά αγαθά κυρίως στα αναψυκτικά και στα γαριδάκια τα οποία σχεδόν σε όλο τον κόσμο χρησιμοποιούνται πιο πολύ από τα παιδιά. Παρακάτω έχουμε διαμορφώσει μία λίστα από μερικά Ε.

<u>ΑΡΙΘΜΗΣΗ ΕΟΚ</u>	<u>ΟΝΟΜΑΣΙΑ</u>
E 200	σορβικό οξύ
E 201	σορβικό νάτριο
E 202	σορβικό κάλιο
E 203	σορβικό ασβέστιο
E 210	βενζοϊκό οξύ
E 211	βενζοϊκό νάτριο
E 212	βενζοϊκό κάλιο
E 213	βενζοϊκό ασβέστιο
E 214	π-υδροξυβενζοϊκός αιθυλαιότερας
E 215-219	άλατα οι διάφοροι εστέρες του π-υδροξυβενζοϊκού προπύλ ή μεθυλεστερα
E 220	διοξειδίο του θείου
E 221	διθειώδες νάτριο
E 224-228	διθειώδη ή θειώδη άλατα καλίου ή ασβεστίου
E 230	διφαινύλιο
E 231-232	ορθοφαινυλοφαινόλυ και μετά νατρίου άλλας
E 233	2-βενζιμιδαζόλιο για επεξεργασία επιφανειών εσπεριδοειδών και μπανάνας
E 236-238	μυρμηκικό οξύ και νατρίου και ασβεστίου άλατα
E 239	εξαμεθύλενοτετραμίνη για τυρί, ψάρια, χαβιάρι αργά ψαριών.
E 249	νιτρώδες κάλιο με μαγειρικό άλας
E 250	νιτρώδες νάτριο με μαγειρικό άλας
E 251	νιτρικό νάτριο με μαγειρικό άλας
E 252	νιτρικό κάλιο με μαγειρικό άλας
E 260-261	οξικό οξύ και οξικό κάλιο
E 262	διοξικό νάτριο
E 263	οξικό ασβέστιο
E 270	γαλακτικό οξύ
E 280-283	προπιονικό οξύ και άλατα του
E 290	διοξειδίο του άνθρακα

Με τον όρο «Πρόσθετες Ύλες Τροφίμων» ή απλώς πρόσθετα νοούνται τα μίγματα ουσιών διαφόρων συστατικών, των οποίων η προσθήκη σε ένα τρόφιμο αποσκοπεί στη βελτίωση της παραγωγής, της επεξεργασίας και γενικά της συντήρησης και εμφάνισης του, ενώ μερικές φορές μπορεί να έχει έμμεση επίδραση και στους οργανοληπτικούς ή μακροσκοπικούς χαρακτηριστές του τροφίμου αυτού (απόσπασμα από τον κώδικα των τροφίμων της χώρας μας, ΑΡ ΠΡΟΣΤ. ΟΙΚ. 11503/1826/1900). Επίσης να αναφέρουμε και μία μικρή υποσημείωση. Στα πρόσθετα δεν συμπεριλαμβάνονται τα κάθε φύσης καρκινογόνα, αρτύματα, διατηρητικές ουσίες (βιταμίνες αμινοξέα κ.τ.λ). Καθώς και τυχόν ενεχόμενα στα τρόφιμα υπολείμματα φυτοφαρμάκων, εντομοκτόνων, απορρυπαντικών, οργανικών διαλυτών και ουσιών γενικά, που προέρχονται από τη βιομηχανική ή άλλη επεξεργασία τροφίμων. Ωστόσο επεξεργαστήκαμε και δουλέψαμε πάνω στα Ε και είδαμε πως όλα αυτά είναι κακές ουσίες για τον οργανισμό και θα πρέπει να τα καταναλώνουμε όσο λιγότερο μπορούμε. Όμως πρόσφατά έχει γίνει συνήθειο να μην βάζουνε τα Ε σε όλα τα αναψυκτικά δηλαδή δεν βάζουνε σε κανένα και αυτό είναι παράνομο. Πάντα σε όλα τα υλικά αγαθά που έχουν καρκινογόνες ουσίες θα πρέπει και είναι αναγκασμένοι να βάζουν πάντα τα Ε έτσι ώστε όλοι όσοι προσέχουν να μην καταναλώνουν αυτά τα αγαθά. Άρα με λίγα λόγια όσα υλικά αγαθά έχουν το Ε δεν θα πρέπει να καταναλώνονται καθόλου. Σήμερα ασχοληθήκαμε με τις «ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΎΛΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» (ΠΡΟΣΘΕΤΑ) και ΟΙ ΚΩΔΙΚΟΙ ΤΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΙ «E» ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ για την εργασία αυτή εργάστηκε ο Δημήτρης Καραμήτρος.

ΟΜΑΔΑ Α ΛΙΘΡΙΟΝ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΟΙΝΟΗΣ

Τάξη: Α΄

ΘΕΜΑ: «ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ»

Το θέμα προέκυψε από κοινή απόφαση μαθητών και εκπαιδευτικών με σκοπό οι μαθητές να γνωρίσουν καλύτερα την ιστορία του τόπου τους.

Για την πραγματοποίηση της εργασίας οι μαθητές βγήκαν εκτός τάξης και συγκέντρωσαν πληροφορίες από κατοίκους τους τόπου τους. Πήραν συνεντεύξεις, τράβηξαν φωτογραφίες και διάβασαν κάποια βιβλία από τη βιβλιοθήκη του σχολείου σχετικά με την τοπική ιστορία και την εμφάνιση ή δημιουργία των τοπωνυμίων.

Η εργασία αυτή βοήθησε τους μαθητές να μάθουν να συνεργάζονται αρμονικά, να λειτουργήσουν μέσα σε μια ομάδα, πολύ περισσότερο επειδή ήταν η πρώτη που έγινε.

Τέλος, απέκτησαν εμπιστοσύνη στις δυνατότητες τους εκτός σχολείου.

ΟΙΝΟΗ

Η σημερινή Οινόη με την παλιά ονομασία λεγόταν «Όσσανη». Ονομάστηκε Οινόη από ένα χωριό της Μ. Ασίας.

Τα ξωκλήσια

Άγιος Νικόλαος: Είναι χτισμένος σε ένα λόφο. Χτίστηκε από τον Ευστάθιο Κοβρίδη.

Άγιος Δημήτριος: Χτίστηκε από τον Πέτρο Κωνσταντινίδη το 1960, ύστερα από ένα όνειρο που είδε.

Αγία Παρασκευή: Χτίστηκε στην Κορερέκα από τον Μενέλαο Αναστασόπουλο το φθινόπωρο του 1962, μετά από ένα αυτοκινητιστικό ατύχημα.

Αγία Μαρίνα: Χτίστηκε στο βουνό της Φλατσάτας από το στρατό, λίγο μετά τον εμφύλιο πόλεμο.

Η εκκλησία της Οινόης

Η εκκλησία ονομάζεται «Κοιμήσεως της Θεοτόκου». Ονομάστηκε έτσι από την Παναγία Σουμελά, προστάτιδα του ελληνισμού του Πόντου. Κυρίως, ονομάστηκε έτσι από την πρωτοβουλία του παπά της Οινόης που ήταν ο Ευστάθιος Αμανατίδης.

Το ποτάμι της Οινόης

Το ποτάμι της Οινόης είναι παραπόταμος του Αλιάκμονα. Υπάρχει μία γέφυρα που χτίστηκε το 1960.

Ένα από τα βουνά της Οινόης

Το βουνό ονομάζεται Φλατσάτα. Η παλιά ονομασία ήταν Φαλτσάτα. Ονομάστηκε έτσι από στρατιώτες.

Τα πηγάδια της Οινόης

Το πηγάδι του Κούκουδα: Στα Λειβάδια.

Το πηγάδι του Μελέα: Στην Κορερέκα.

Το πηγάδι του Χοτσογλιού: Στην Κορερέκα.

Το πηγάδι του Μασιογλή: Στα σύνορα Οινόης και Αγίας Κυριακής.

Το πηγάδι του Πασαλή: Περιοχή Πασαλή.

Το πηγάδι της Λέσνιτσας: Έξω απ' την Οινόη.

Το πηγάδι του Φασουλόνα: Στην περιοχή Φασουλόνα.

Δημοτικό σχολείο

Το δημοτικό σχολείο παλιά ήταν το σπίτι του Κων/νου Αμαραντίδη. Τώρα το δημοτικό είναι στα βόρεια του χωριού.

Γυμνάσιο

Το παλιό Γυμνάσιο χτίστηκε το 1979 απ' την κοινότητα και απ' τον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων. Μέχρι το 1991 λειτουργούσε στην παλιά Μαθητική Εστία του Δημοτικού σχολείου. Το 1992 μεταστεγάστηκε στο σημερινό υπερσύγχρονο Γυμνάσιο.

Το σπίτι του παιδιού

Χτίστηκε το 1952 στο σπίτι του Νικόλαου Καραταγλίδη. Το 1958 μεταφέρθηκε στο κέντρο της Οινόης.

Ιστορία του χωριού:

«Κοινοτικού διαμερίσματος Αγίας Κυριακής» του Δήμου Αλιάκμονα

Το χωριό Αγία Κυριακή κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας κατοικήθηκε από Μπέηδες Τσιφλικάδες. Κοντά σ' αυτούς κατοικούσαν Τούρκοι, Αλβανοί και Ντόπιοι Βουλγαρόφωνοι. Η ονομασία του δόθηκε από τους Τούρκους «σφεντανέτελο», που στη ντόπια διάλεκτο σημαίνει «Αγία Κυριακή». Ο Μπέης είχε στο κέντρο του χωριού τετραώροφο κονάκι δηλαδή σπίτι πολυτελές. Η εξουσία του ήταν αρκετά μεγάλη διότι εξουσίαζε μέχρι το Άργος Ορεστικό. Με την συνθήκη της Λωζάνης και την ανταλλαγή των πληθυσμών στην Ελλάδα εισήλθαν οι πρόσφυγες του Εύξεινου Πόντου από περιοχές κυρίως της Σινώπης, Σαμψούντος, Τραπεζούντας. Βρήκαν στην αρχή δυσκολίες με τη νέα τους εγκατάσταση αλλά αργότερα κατάφεραν να ριζώσουν και να αναπτυχθούν οικονομικά. Μετά από δέκα χρόνια είχαν οργανωθεί και έστησαν μια και καλή τα νοικοκυριά τους. Ακόμη μερικοί ανέπτυξαν μεγάλες οικονομικές μονάδες. Όσον αφορά τη μόρφωση ήταν σε αρκετά μεγάλο επίπεδο, σε βαθμό που σε

πολλούς έδωσε την ευκαιρία να γίνουν δάσκαλοι. Αλλάζοντας εποχή φτάνοντας στην εποχή της εισβολής των Ιταλών το 1940 στο χωριό έγινε επίθεση από αέρος με βομβαρδισμό αεροπλάνων και από ξηράς με τεθωρακισμένα. Στο χωριό στη θέση του Σαράι δημιουργήθηκε κέντρο στρατιωτικό. Υπήρξαν πολλά θύματα του βομβαρδισμού αυτού. Λίγοι κατάφεραν να σωθούν και κατέφυγαν σε άλλες περιοχές. Ακολούθησε ο εμφύλιος 1944-1949 όπου στην περίοδο αυτή οι Έλληνες ήρθαν σε μεγάλη σύγκρουση μεταξύ τους. Ύστερα από μια μάχη πάλι το χωριό ξαναβomberδίστηκε και υπήρξαν πάλι πολλοί πρόσφυγες. Στο βουνό του Μαλιμαδιού υπάρχουν μέχρι σήμερα τα χαρακώματα των πολυβόλων. Με τη λήξη του πολέμου αυτού, οι κάτοικοι προσπάθησαν να το ξαναχτίσουν στα ερείπια. Βοήθησε πολύ η «Βασιλική Πρόνοια». Στη βασιλική δημοκρατία μάλιστα ιδρύθηκε το Δημοτικό Σχολείο Αγίας Κυριακής. Ο ίδιος ο βασιλιάς Παύλος παρευρέθη στα εγκαίνια του σχολείου και τότε κάποιος κάτοικος του πρόσφερε λουλούδια για να τον ευχαριστήσει εγκάρδια για το σπουδαίο αυτό έργο.

Εκτός από την ίδρυση του Δημοτικού Σχολείου στο χωριό υπήρξε άλλη μια σημαντική ίδρυση εκείνη την εποχή, η ίδρυση του Παιδικού σταθμού που ήταν και αυτή αποκλειστικά στηριζόμενη στη Βασιλική Πρόνοια. Αναπτύχθηκαν πολλοί τομείς εκείνη την εποχή όπως γεωργία, ορνιθοτροφία, υφαντική, κοπτική, ραπτική και οικοτεχνία. Το πιο σημαντικό είναι ότι λειτούργησαν συσσίτια για τα μικρά παιδιά και τα απασχολούσαν τους καλοκαιρινούς μήνες για την διευκόλυνση των εργαζόμενων μητέρων. Στα συσσίτια αυτά αξίζει να σημειωθεί ότι εργάστηκαν αρκετοί άνθρωποι, υπεύθυνοι δάσκαλοι, τεχνίτες ακόμα και γεωπόνοι. Τα συσσίτια αυτά με τον καιρό ονομάστηκαν Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας και αργότερα πήραν το όνομα Κέντρα Οικογενειακής φροντίδας. Το χωριό μας από εκείνη την εποχή είχε την εκκλησία του αλλά δυστυχώς με την εισβολή των Ιταλών καταστράφηκε. Το 1959 όμως η μεραρχία φρόντισε ώστε να ξαναχτιστεί ο ναός. Σήμερα πρόσφατα πριν δύο χρόνια το 2001 στο ναό μας έγινε μια ανακαίνιση χάρη στις προσπάθειες του σεβαστού πατέρα της εκκλησίας μας Κοτσαμποϊκίδη Κων/νου. Το 1960 πολλοί νέοι έχοντας κάποια οικονομικά προβλήματα κατέφυγαν στο εξωτερικό, στις χώρες Αυστραλία, Γερμανία και Αμερική κυρίως για να βρουν μια καλύτερη τύχη. Το 1977 περίπου το χωριό γνώρισε μεγάλη άνθιση. Οι κάτοικοι ασχολήθηκαν κυρίως με τη γεωργία και την κτηνοτροφία για το λόγο ότι υπήρχαν διαθέσιμα χωράφια. Όσον αφορά την τοποθεσία του χωριού είναι πολύ όμορφη. Είναι χτισμένο στους πρόποδες του λόφου του Προφήτη Ηλία. Τα δέντρα που υπάρχουν στον λόφο αυτό συγκρατούν, απορροφούν το νερό της βροχής και έτσι το χωριό δεν πλημμυρίζει εύκολα. Νότια του χωριού υπάρχει κάμπος με έκταση 4500 στρεμμάτων περίπου. Ένα πρόβλημα είναι ότι δεν υπάρχει ένα δημόσιο έργο άρδευσης του παραπόταμου για την αξιοποίηση του νερού. Η Αγία Κυριακή έχει προ-

τοπορία στο θέμα «αναδασμός» στα χωράφια, και έχει επίσης πρωτοποριακό σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης. Υπάρχουν δοκιμαστικά ορυχεία για λιγνίτη και άλλα μέταλλα στους πρόποδες του λόφου του Προφήτη Ηλία που έγιναν κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο από τους Γάλλους. Ακόμη για να έρθει κάποιος στο χωριό αλλά και οι ίδιοι οι κάτοικοι έπρεπε να έχουν άδεια εισόδου-εξόδου από την Αστυνομία. Γινόταν έλεγχος από το στρατό στη γέφυρα των Μανιάκων. Δηλαδή η περιοχή ήταν ουδέτερη ζώνη μέχρι το 1974 που έγινε η μεταπολίτευση στην Ελλάδα με πρωθυπουργό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή.

Βορειοδυτικά του χωριού υπάρχει η Τσορμιάνα που είναι βοσκότοπος και έχει δάσος με βελανιδιές και μια λίμνη. Στο λόφο που είναι πάνω από το χωριό βρίσκεται το ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία το οποίο χτίστηκε από τις δωρεές των κατοίκων και των ξενιτεμένων του χωριού. Ανατολικά υπάρχει η εκκλησία της Παναγίας Φανερωμένης. Εκεί το 1940 φανερώθηκε το όραμα της Παναγίας σε δυο μικρά κοριτσάκια. Υπέδειξε το μέρος για να κτιστεί η εκκλησία και το νερό που είναι απαραίτητο. Το νερό βρέθηκε. Είναι το πηγάδι που δίνει το αγίασμα για τους πιστούς. Τελικά η εκκλησία χτίστηκε και σήμερα εδραιώνεται σε μοναστήρι. Η Φώτιση του Θεού οδήγησε τα βήματα της μοναχής Ευφημίας. Έγινε ένας παράδεισος πίστης και λατρείας για τον τόπο μας.

Η Αγία Κυριακή σαν κοινότητα είχε οικονομικούς πόρους αφού λειτουργούσε και με θέση κλητήρα. Σήμερα είναι κοινοτικό διαμέρισμα του Δήμου Αλιάκμονα. Απέχει από την Καστοριά 15 χλμ και από τα αλβανικά σύνορα 18 χλμ. Πανηγυρίζει δύο φορές το χρόνο στις 7 Ιουλίου προς τιμήν της Αγίας Κυριακής και στις 20 Ιουλίου προς τιμήν του Προφήτη Ηλία. Οι κάτοικοι μετά την κρίση της γούνας ασχολούνται με την καλλιέργεια του καπνού, με κτηνοτροφικές μονάδες. Λειτουργεί 2/θέσιο Δημοτικό Σχολείο, Νηπιαγωγείο, super market, καφετέριες και καφεενεία. Ευχόμαστε να έρθουν καλύτερες μέρες για την ανάπτυξη του χωριού μας, της Αγίας Κυριακής.

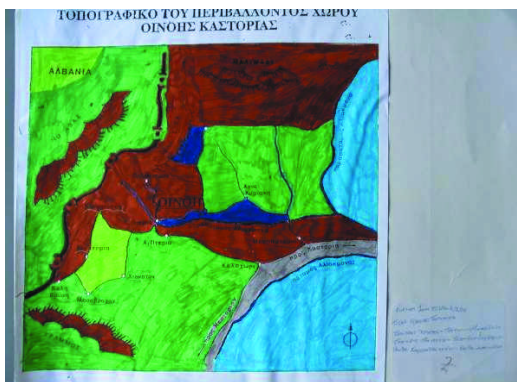
Χιονάτο

Το σημερινό Χιονάτο με την παλιά ονομασία λεγόταν «Γκίρλενη».

Σήμερα οι κάτοικοι του είναι γύρω στους 150-200! Οι οικογένειές μας ήρθαν εδώ πριν από πολλά χρόνια. Το 1912, όταν οι Τούρκοι άρχισαν τους διωγμούς κατά των Ελλήνων, πολλές οικογένειες που ζούσαν στα χωριά της Προύσας στη Μ.Ασία αποφάσισαν να φύγουν. Το 1922, όταν έγινε η ανταλλαγή, πολλοί ήρθαν στην Ελλάδα.

Αποφάσισαν να μείνουν στο Νομό Καστοριάς. Πολλοί ήρθαν στη Γκίρλενη, το σημερινό Χιονάτο, γιατί έμαθαν πως υπάρχουν πολλά βοσκοτόπια και καλό κυνήγι. Έχτισαν τα σπίτια τους στους πρόποδες του βουνού και κράτησαν λίγη πεδιάδα για χωράφια. Άνοιξαν ένα σχολείο για να μάθουν τα παιδιά τους γράμματα. Με τη βοήθεια των χωρικών χτίστηκε μια εκκλησία που ονομάστηκε «Άγιος Νικόλαος». Πήρε το όνομα της από μία παλιότερη εκκλησία που υπήρχε στο «Χαβουσί», ένα από τα χωριά της Μ. Ασίας που ζούσαν τότε. Στην εκκλησία πριν από 15 χρόνια υπήρχε μία θαυματοργή εικόνα του Άγιου-Γεώργιου! Κατά καιρούς χτίστηκαν κάποια μικρά εξωκλήσια όπως το εξωκλήσι «Κωνσταντίνου και Ελένης» που είναι οι προστάτες του χωριού και τους τιμούμε κάνοντας κάθε χρόνο πανηγύρι αφιερωμένο σ' αυτούς! Οι κάτοικοι άρχισαν σιγά-σιγά να προσαρμόζονται στο νέο τους χωριό. Η κυριότερη απασχόληση τους ήταν και είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Οι περισσότεροι κάτοικοι μετά από πολλά χρόνια και κυρίως τα νέα παιδιά αποφάσισαν να κατέβουν προς τα κάτω γιατί είχε δουλειά!

Στο χωριό τότε ζούσαν Τούρκοι. Ακόμα και σήμερα σώζονται κάποια σπίτια τους. Γύρω από το χωριό υπάρχουν τα βουνά Αλεβίτσα, Τρίλοφος, Αμμούδα κ.α. Από τη μέση του χωριού περνάει ένα μικρό ποταμάκι που μάλλον είναι παραπόταμος του Αλιάκμονα.

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΟΙΝΟΗΣ

Τάξεις: Α', Β'

ΘΕΜΑ: «ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ ΕΘΙΜΑ»

Το θέμα προέκυψε από κοινή απόφαση μαθητών και εκπαιδευτικών γιατί ήταν επίκαιρο (πλησίαζε το Πάσχα), έδινε στους μαθητές τη δυνατότητα να γνωρίσουν στοιχεία της παραδοσιακής και ~~Κυριακή των Βαΐων~~ ~~Κυριακή των Βαΐων~~ ενεργητικά σε δραστηριότητες που σχετίζονταν με το πνεύμα των ημερών.

Η πρόσβαση στις πηγές πληροφόρησης ήταν εύκολη γιατί στηρίχτηκε στη βιβλιογραφία που υπάρχει στη βιβλιοθήκη του σχολείου και σε μαρτυρίες συγχωριανών τους.

Οι επιδιωκόμενοι στόχοι που αφορούν στη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης, στη συγκέντρωση πληροφοριών, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων, στην ανάληψη πρωτοβουλιών και στην καλλιέργεια του πνεύματος συνεργασίας επιτεύχθηκαν σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό.

Οι μαθητές εργάστηκαν στο χώρο του σχολείου κατά ομάδες, συνεργάστηκαν με κατοίκους της περιοχής από τους οποίους άντλησαν πληροφορίες, οργάνωσαν το υλικό με τη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών και το παρουσίασαν στους συμμαθητές και καθηγητές τους με μεγάλη επιτυχία.

«Πασχαλινά Έθιμα»

Το Πάσχα, είναι η μεγαλύτερη χριστιανική γιορτή και είναι κινητή. Γιορτάζουμε την Ανάσταση του Χριστού. Το "Πάσχα" είναι το πέρασμα από τη γη της σκλαβιάς στη γη της επαγγελίας. Για μας τους Χριστιανούς, το Πάσχα είναι το πέρασμα από την αμαρτία και εξουσία του θανάτου στην αιώνια Ζωή.

Στη γιορτή του Πάσχα κάθε τόπος ακολουθεί ξεχωριστά έθιμα. Στην Καστοριά τα έθιμα αυτά έχουν το δικό τους χρώμα:

Την Κυριακή των Βαΐων όλο το χωριό συγκεντρώνεται στην εκκλησία για να πάρουν τα «βάγια». Το έθιμο, θεσπίστηκε από την Εκκλησία ήδη από τον 9ο αι. σε ανάμνηση της υποδοχής του Κυρίου στα Ιεροσόλυμα και το συμπεριέλαβε ο λαός μας στις συνήθειές του.

Κατά τη λαϊκή πίστη τα «Βάγια μεταδίδουν γονοποιό δύναμη όχι μόνο στους ανθρώπους αλλά και στα ζώα.

Στα «Βάγια» επίσης αποδίδονταν και θεραπευτικές δυνάμεις γι' αυτό τα έβαζαν επίσης και στο καντήλι κάθε σπιτιού.

Γυρίζοντας από την εκκλησία σε κάποιες περιοχές έκαναν εξορκισμό λέγοντας:

«Μέσα Βάγιες και χαρές
όξω, ψύλλοι, κόριζες»

ή

«Έξω, ψύλλοι ποντικοί
μέσα σε βαθύ ρουμάνι»

Στην Οινόη της Καστοριάς τα παιδιά τραγουδούν:

«Βάι, Βάι, το Βάι τρώμε ψάρι και χαψί
και την άλλη Κυριακή τρώμε το παχύ αρνί
εμείς ήρθαμε εδώ να μας δώσετε αυγό

Η Μεγάλη Εβδομάδα
να σας πούμε ευχαριστώ»

Στη Διποταμιά Καστοριάς τα παιδιά τραγουδούν:

«Βάγια-Βάγια του Βαγιού τρώμε ψάρι και κολιό
και την άλλη Κυριακή τρώμε το παχύ αρνί.

Εμείς, εμείς οι τέσσερις κι άλλοι δεκατέσσερις
Έλα δω καλέ κυρά να μας δώσεις πέντε αυγά
Πέντε κουλουράκια, του Βαγιού τα λουλουδάκια

Οι κοτούλες σας αυγά γεννούνε

Και οι φωλίτσες σας δεν τα χωρούνε»

Μεγάλη Παρασκευή

Η Μεγάλη Εβδομάδα είναι ο κύκλος των Παθών του Κυρίου. Από το βράδυ της Κυριακής των Βαΐων η εκκλησία μας καλεί να γιορτάσουμε με συντριβή και κατάνυξη τα πάθη που υπέφερε ο Χριστός. Με την είσοδο της Μ. Εβδομάδας εντείνεται ακόμη περισσότερο η νηστεία που έχει αρχίσει ήδη σαράντα ημέρες πριν. Στην Καστοριά μάλιστα τις τρεις πρώτες ημέρες της Μ. Εβδομάδας δεν τρώγουν τίποτα, μόνο το βράδυ πίνουν λίγο νερό, ιδίως τα κορίτσια, επειδή πιστεύουν ότι «νηστικής καρδιάς πιάνει η ευχή» και έτσι ελπίζουν να βρουν γαμπρό.

Η σοβαρότερη και η πιο ιερή μέρα του ορθόδοξου εορτολογίου. Το πρωί στην εκκλησία ακούγεται η ακολουθία «των Ωρών» τα Ευαγγέλια και η Αποκαθήλωση. Το απόγευμα ή το βράδυ (κάποτε και προς το χάραμα του Σαββάτου) ακούγεται ο επιτάφιος θρήνος.

Τη μέρα αυτή γίνεται αυστηρότατη νηστεία, μερικοί δροσίζουν μόνο με ξύδι τα χείλη τους, σαν τον Χριστό. Ξημερώνοντας, νύχτα ακόμη, οι γυναίκες μάζευαν λουλούδια απ' όλες τις αυλές. Με αυτά τα λουλούδια στόλιζαν τον επιτάφιο. Όλο το χωριό μαγειρεύει σούπα με λάπατα. Η σούπα είναι χυλωμένη με αλεύρι και έχει ξίδι. Το έθιμο λέει ότι η Παναγιά γυρίζοντας από την ταφή του Χριστού έφαγε τέτοια σούπα.

Την Μ. Παρασκευή το πρωί στην εκκλησία γίνεται η «Αποκαθήλωση» του Χριστού. Οι μυροφόρες έχουν ήδη στολίσει το κουβούκλιο με τα άνθη που έχουν μαζέψει.

Τα χρώματα των λουλουδιών είναι άσπρα και κόκκινα, χρώματα συμβολικά για το Χριστό. Οι μυροφόρες τραγουδάνε:

«Σε θρήνησαν με θρήνο γοερό
Η Μάνα σου μαζί και οι Μυροφόρες
Καθώς σε βγάλαν από το Σταυρό
Τις βραδινές και θαμπωμένες ώρες
Σου κλάψαν την σβημένη ομορφιά
Εαρ γλυκύ το κάλος Σου πως εδώ
κι έχυσαν πόνου δάκρυα σιφά
και μύρα πάνω στο μοναχοπαίδι.
Και οι δυο γλυκές απλοϊκές μορφές
πήραν το σώμα σου το λαβωμένο
μ' αρώματα, με σμύρνα και αλοιφές
το βάλανε σε τάφο λαξεμένο.
Κι ήρθανε του Σαββάτου τ' όρθινο
τις όρθρινες να σε θρηνήσουν ώρες
μα βρήκανε το μνήμα σου αδειανό
οι πολυλατρεμένες Μυροφόρες»

Η «Αποκαθήλωση» μέσα στην κατάμεστη πάντα εκκλησία είναι μια από τις πιο αναπαραστατικές σκηνές της ορθόδοξης τελετουργίας. Ο ιερέας παριστάνει τον Ιωσήφ, ανεβαίνει με μικρή σκάλα στο στημένο Σταυρό, αποκαθλώνει τον «Εσταυρωμένο» και τον πηγαίνει σεβαστικά στο Άγιο Βήμα, απ' όπου θα ξαναβγεί κρατώντας το ξαπλωτό νεκρό σώμα του Χριστού για τον Επιτάφιο. Με πομπή το τοποθετεί στο ανθοστολισμένο κουβούκλιο. Ο Ιερέας προσαρμόζει τις κινήσεις του με τα αντίστοιχα λόγια: «Πως σε κηδεύσω, Θεέ μου;»

Όλη την ημέρα μέχρι την ώρα της περιφοράς οι κάτοικοι του χωριού ντυμένοι με τα καλά τους, καθαροί και με κατάνυξη προσκυνούν τον επιτάφιο και περνάν κάτω από αυτόν για το καλό. Οι μυροφόρες στέκαν εκεί και ραίνουν τον επιτάφιο με άνθη και αρώματα και τραγουδούσαν μοιρολόγια.

Η βραδινή ακολουθία του Επιταφίου ψάλλετε με λιγότερο πένθος. Τα άμφια των Ιερέων είναι πανηγυρικά και ψάλλονται απ' όλο το εκκλησίασμα οι επιτάφιοι θρήνοι (Η Ζωή εν Τάφω, Αι γενεαί πάσαι). Στη συνέχεια γίνεται η περιφορά του Επιταφίου σ' όλο το χωριό. Νέοι και μυροφόρες σηκώνουν τον επιτάφιο, ψέλνουν και τραγουδούν ενώ οι πιστοί ακολουθούν με αναμμένα κεριά.

Η βαθύτερη και πιο λαϊκή σημασία της περιφοράς του Επιταφίου είναι ο εξαγιασμός του χωριού, των σπιτιών, των κτημάτων και η ντόπια αναπαράσταση της «κηδείας» του Χριστού. Οι κάτοικοι συμμετέχουν με θρησκευτικές τιμές και δε ξεχνούν ότι ο Χριστός κατεβαίνοντας στον Άδη θα συναντήσει και τους δικούς τους νεκρούς. Γι'

αυτό και οι πονεμένοι θρηγούν την ίδια ώρα τους νεκρούς τους. Ο επιτάφιος είναι το αποκορύφωμα του μεγάλου γεγονότος του θανάτου του Χριστού πριν από την Ανάσταση. Γι' αυτό και όταν είναι να μπει στην εκκλησία ο Επιτάφιος περνούν από κάτω του οι αδύναμοι και οι άρρωστοι για να γερέψουν. Τέλος ο Ιερέας μοιράζει λουλούδια που είναι φυλακτό για τον καθένα μας.

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Για όλο το χριστιανισμό, το Πάσχα είναι κινητή εορτή που έχει άμεση σχέση με το εβραϊκό Πεσάχ. Επειδή οι Εβραίοι γιόρταζαν το Πάσχα κατά την ημέρα της πανσελήνου μετά την εαρινή ισημερία και επειδή ο Χριστός αναστήθηκε μετά το εβραϊκό Πάσχα, η Α' Οικουμενική Σύνοδος που έγινε στη Νίκαια της Βιθυνίας το 325 μ.Χ., θέσπισε τον ακόλουθο όρο που έκτοτε είναι γνωστός ως «όρος της Νίκαιας». Το χριστιανικό Πάσχα πρέπει να γιορτάζεται την Κυριακή που έπεται της πρώτης εαρινής πανσελήνου και εάν η πρώτη πανσέληνος συμβεί την Κυριακή, να εορτάζεται την επόμενη Κυριακή για να μην συμπέσει την ίδια ημέρα με το εβραϊκό Πάσχα.

Για τον καθορισμό του ορθόδοξου Πάσχα, η εαρινή ισημερία υπολογίζεται με βάση το παλιό Ιουλιανό ημερολόγιο.

Έτσι, το Πάσχα είναι πάντα κοινό με τους παλαιοημερολογίτες. Αντίθετα οι προτεστάντες και οι καθολικοί ορίζουν την ημερομηνία της εαρινής ισημερίας με βάση το Γρηγοριανό ημερολόγιο, στις 21 Μαρτίου. Γι' αυτό και γιορτάζουν το Πάσχα από 22 Μαρτίου μέχρι 25 Απριλίου. Τα σφάλματα του Ιουλιανού τοποθετούν την εαρινή ισημερία αργότερα στις 3 Απριλίου, και έτσι οι ορθόδοξοι γιορτάζουν το Πάσχα από 4 Απριλίου μέχρι 8 Μαΐου.

Έτσι αν μεταξύ της 21ης Μαρτίου και της 3ης Απριλίου (δηλαδή της 21ης Μαρτίου στο Γρηγοριανό και της 21ης Μαρτίου στο Ιουλιανό) τύχει να συμβεί πανσέληνος, οι δυτικές εκκλησίες την αποδέχονται κανονικά ενώ η Ορθόδοξος Εκκλησία δεν τη θεωρεί -παρόλο που στην πραγματικότητα είναι- και περιμένει την επόμενη πανσέληνο.

Αν πάλι δεν σημειωθεί πανσέληνος στην περίοδο αυτή των 13 ημερών, τότε συμβαίνουν τα εξής: είτε το Πάσχα των Ορθόδοξων συμπίπτει με το Πάσχα των Δυτικών είτε λόγω του λάθους του μετωνικού κύκλου, το ορθόδοξο Πάσχα γιορτάζεται μια εβδομάδα αργότερα.

Υπολογισμός της ημερομηνίας του Πάσχα

Για να υπολογίσουμε γενικά την ημερομηνία του Πάσχα αρκεί να γνωρίζουμε το έτος, και τότε εργαζόμαστε όπως παρακάτω:

1. Κάνε τη διαίρεση: αριθμός έτους :19
Ονόμασε α το υπόλοιπο: $\alpha = \dots\dots$
2. Κάνε τη διαίρεση: αριθμός έτους : 4
Ονόμασε β το υπόλοιπο: $\beta = \dots\dots$
3. Κάνε τη διαίρεση: αριθμός έτους : 7
Ονόμασε γ το υπόλοιπο: $\gamma = \dots\dots$
4. Υπολόγισε την παράσταση: $19\alpha + 16 = \dots\dots\dots$
5. Κάνε τη διαίρεση αυτού που βρήκες δια του 30:
Ονόμασε Δ το υπόλοιπο: $\Delta = \dots\dots\dots$
6. Υπολόγισε την παράσταση: $2\beta + 4\gamma + 6\Delta = \dots\dots\dots$
7. Κάνε τη διαίρεση αυτού που βρήκες δια του 7:
Ονόμασε Φ το υπόλοιπο: $\Phi = \dots\dots$
8. Να αντικαταστήσεις τα Δ και Φ στον παρακάτω τύπο:
 $\Pi = \text{Ημερομηνία Πάσχα} = (3 + \Delta + \Phi) \text{ Απριλίου} = \dots\dots \text{ Απριλίου ή } (\Pi - 30) \text{ Μαΐου.}$

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

1. Κάνε τη διαίρεση:
Ονόμασε α το υπόλοιπο $\alpha = \dots\dots\dots$ 19

2. Κάνε τη διαίρεση:
Ονόμασε β το υπόλοιπο $\beta = \dots\dots\dots$ 4

3. Κάνε τη διαίρεση:
Ονόμασε γ το υπόλοιπο $\gamma = \dots\dots\dots$ 7

4. Υπολόγισε την παράσταση: $19\alpha + 16 = \dots\dots\dots$

Κάνε τη διαίρεση αυτού που βρήκες δια του 30:
Ονόμασε Δ το υπόλοιπο: $\Delta = \dots\dots\dots$ 30

Υπολόγισε την παράσταση: $2\beta + 4\gamma + 6\Delta = \dots\dots\dots$

Κάνε τη διαίρεση αυτού που βρήκες δια του 7:
Ονόμασε Φ το υπόλοιπο: $\Phi = \dots\dots\dots$ 7

Να αντικαταστήσεις το Δ και Φ στον παρακάτω τύπο:
 $\text{Ημερομηνία Πάσχα} = (3 + \Delta + \Phi) \text{ Απριλίου} \dots\dots \text{ Απριλίου ή } (\Pi - 30) \text{ Μαΐου.}$

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΟΙΝΟΗΣ
Τάξη: Β΄
ΘΕΜΑ: «ΤΟ ΧΑΛΙ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ»

Το θέμα προέκυψε από κοινή απόφαση μαθητών και του εκπαιδευτικού με σκοπό οι μαθητές να αντλήσουν πληροφορίες και να γνωρίσουν το φυσικό τοπίο που τους περιβάλλει.

Για την δημιουργία της εργασίας οι μαθητές με τον εκπαιδευτικό βγήκαν έξω από το σχολείο και συνέλεξαν διάφορα φυτά τα οποία στη συνέχεια ταξινομήθηκαν και τοποθετήθηκαν πάνω σε πίνακες για την αποξήρανσή τους και τέλος, μάζεψαν πληροφορίες για αυτά τα φυτά.

Οι μαθητές έμαθαν να συνεργάζονται αρμονικά μεταξύ τους αλλά και με τον εκπαιδευτικό, έδειξαν ενδιαφέρον και ιδιαίτερο ενθουσιασμό, ιδιαίτερα όταν βγήκαν εκτός τάξης, και ρωτώντας απέκτησαν γνώσεις ζωντανές για όλα αυτά που μέχρι πριν προσπερνούσαν (ίσως) αδιάφορα.

Η ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΣ

Το σύνολο των φυτικών ειδών που εμφανίζονται σε μία περιοχή αποτελούν τη χλωρίδα του. Σήμερα γνωρίζουμε τα 2/3 περίπου της χλωρίδας του Γράμμου, καθώς στην περιοχή έχουν καταγραφεί 650 είδη φυτών, ενώ εκτιμάται ότι συνολικά ξεπερνούν τα 900. Πολλά από τα φυτικά είδη του Γράμμου είναι είδη σπάνια και σημαντικά για τη βιοποικιλότητα της περιοχής και για το λόγο αυτό 55 είδη περιλαμβάνονται σε καταλόγους προστασίας με νόμους του ελληνικού κράτους και της Ε.Ε. Μερικά εμφανίζονται μόνο στο Γράμμο και πουθενά αλλού στον κόσμο (ενδημικά είδη) π.χ. *Thesium vlachorum*, *Soleanthus albanicus*.

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι το ψυχρό κλίμα του Γράμμου επιτρέπει την ύπαρξη πολλών φυτικών ειδών, που έχουν βασική εξάπλωση στην κεντρική και τη βόρεια Ευρώπη με νοτιότερο σημείο εμφάνισής τους τη βόρεια Ελλάδα (π.χ. *Telekia speciosa*).

Στο Γράμμο υπάρχουν εκτεταμένα ορεινά δάση, πολλά από τα οποία βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση και είναι σχετικά αδιατάραχτα από ανθρώπινες δραστηριότητες και επεμβάσεις. Η εξάπλωσή τους εξαρτάται από το υψόμετρο, τη σύσταση του εδάφους την κλίση τη βροχόπτωση, την υγρασία κ.α. Τα βασικά είδη που συνθέτουν τα δάση της περιοχής είναι η δρυς, η μαύρη πεύκη, η οξιιά και η ελάτη. Τα δάση του Γράμμου είναι είτε αμιγή, αποτελούνται από ένα είδος δέντρου, είτε μικτά όπου δύο ή περισσότερα είδη δέντρων είναι παρόντα.

Τα είδη δάσους που κυριαρχούν είναι:

A) Δρυοδάση

Στα δάση αυτά κυριαρχούν οι φυλλοβόλες δρυς (είδη βελανιδιών), κυρίως το τσέρο (*Quercus cerris*) και σπανιότερα η χνοώδης δρυς (*Q. Pubescens*). Τα δρυοδάση εξαπλώνονται στα χαμηλότερα υψόμετρα στη λοφώδη, υπο-ορεινή και ορεινή ζώνη του Γράμμου και καταλαμβάνουν τις ξηρότερες και θερμότερες θέσεις. Στην περιοχή εμφανίζεται η πλατύφυλλη δρυς ή δέντρο. Άλλα είδη που εμφανίζονται μαζί με τις δρυς είναι η οστριά (*Ostrya carpinifolia*), ο γαύρος (*Carpinus orientalis*), η σορβιά (*Sorbus torminalis*), οι κράταιγοι (*Crateagus*), ο ξεροπλάτανος (*Acer obtusatum*) κλπ. Η ξυλεία από τα δάση, όταν ο κορμός είναι μικρής διαμέτρου, χρησιμοποιείται ως καυσόξυλο, ενώ οι μεγαλύτερης διαμέτρου κορμοί χρησιμοποιούνται στην επιπλοποιία και στις κατασκευές.

B) Δάση μαύρης πεύκης

Η μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) σχηματίζει εκτεταμένα δάση στο Γράμμο από τα 900 μ. -ή και χαμηλότερα- ως τα 1600μ. Επίσης σχηματίζει μικτά δάση με είδη δρυός και φύτεται ακόμα και σε φτωχά από θρεπτικά στοιχεία και ξηρά εδάφη, συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στη συγκράτηση του εδάφους και στον περιορισμό της διάβρωσης. Μερικές από τις απειλές που αντιμετωπίζουν τα δάση μαύρης πεύκης, αλλά και άλλοι τύποι δασικών οικοτόπων, είναι η εντατική υλοτομία, η υπερβόσκηση και οι πυρκαγιές.

Η μαύρη πεύκη χρησιμοποιείται κυρίως για κολώνες της ΔΕΗ και στύλους του ΟΤΕ, λόγω του ιδιαίτερου ψηλού και ευθυτενούς κορμού που διαθέτει, ενώ λιγότερο χρησιμοποιείται σε κατασκευές (έπιπλα, δομικά υλικά κλπ.).

Γ) Δάση οξιάς

Η οξιά (*Fagus sylvatica*) εμφανίζεται στα μεγαλύτερα υψόμετρα του Γράμμου (πάνω από τα 1100-1200μ) και σχηματίζει εκτεταμένα δάση στην Αλεβίτσα κ.α. Είναι είδος που απαιτεί εδάφη γόνιμα και υγρά. Τα δάση της οξιάς είναι πυκνά και σκιερά ενώ τα δέντρα συχνά ξεπερνούν τα 25 ή και 30 μ.

Η ξυλεία της οξιάς χρησιμοποιείται μετά από ειδική επεξεργασία στην επιπλοποιία και τις κατασκευές (κουφώματα κ.α.).

Τα αξιοπερίεργα του δάσους

Το δάσος μπορεί να μας εκπλήξει με τις διαστάσεις του, το σχήμα του, τη διάμετρό του... ορισμένα δέντρα μάλιστα, θεωρούνται περιουσιακό στοιχείο, όπως και ένα παλιό κάστρο.

Παραθέτουμε μερικές πληροφορίες για να σε βοηθήσουμε να γνωρίσεις το δέντρο...

Δέντρο, πόσων χρονών είσαι;

Κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης του, το δέντρο προσθέτει κάθε χρόνο έναν καινούργιο δακτύλιο κάτω από το φλοιό του. Αν κόψουμε ένα δέντρο, μπορούμε εύκολα να τους μετρήσουμε: κάθε δακτύλιος ισούται με ένα χρόνο.

Μάλιστα, αν κοιτάξουμε από πιο κοντά, μπορούμε να δούμε το ξύλο που δημιουργήθηκε την άνοιξη και κείνο που δημιουργήθηκε το καλοκαίρι: την άνοιξη, το δέντρο χρειάζεται πάρα πολύ χυμό και τα αγγεία που τον μεταφέρουν έχουν μεγαλύτερη διάμετρο. Το καλοκαίρι, η κατανάλωση νερού είναι μειωμένη και τα αγγεία είναι πιο λεπτά.

Πώς μπορούμε να μάθουμε την ηλικία ενός δέντρου χωρίς να το κόψουμε;

Οι επιστήμονες, που μελετούν την ανάπτυξη των δέντρων, διαθέτουν ένα εργαλείο, το τριβέλι, για να μάθουν την ηλικία τους. Με το τριβέλι, ανοίγουν μια τρύπα στον κορμό μέχρι την καρδιά του δέντρου και αφαιρούν μια ράβδο ξύλου (κυλινδρικό δείγμα). Κάνουν περίπου σαν τον τυροκόμο που εισάγει το δειγματολήπτη του μέσα στο τυρί για να ελέγξει αν αυτό τρώγεται. Εδώ όμως τα πράγματα είναι πιο σκληρά!

Η ξύλινη ράβδος δείχνει όλους τους δακτυλίους του δέντρου: δεν τους μένει παρά να τους μετρήσουν για να μάθουν την ηλικία του. Ωστόσο, αυτή η τεχνική τους επιτρέπει επίσης να μάθουν αν το δέντρο συνεχίζει να αναπτύσσεται. Αν τα πιο πρόσφατα δακτύλια (εκείνα που βρίσκονται κοντά στη φλούδα) δεν είναι πολύ χοντρά, αυτό σημαίνει ότι το δέντρο γερνάει. Παράγει λιγότερο ξύλο, άρα έφθασε ο καιρός να το κόψουν. Φυσικά πρέπει να ξαναβάλουν τη ράβδο στη θέση της, διαφορετικά ένα έντομο ή και αρρώστιες μπορούν να διεισδύσουν μέσα στο δέντρο.

Ρεκόρ ηλικίας

Συναντάμε τα πιο ηλικιωμένα δέντρα στη Βόρειο Αμερική, εκεί όπου οι άνθρωποι εκμεταλλεύτηκαν σχετικά πρόσφατα το δάσος. Ο παγκόσμιος πρωταθλητής είναι το πεύκο της Αριζόνας 4900 ετών. Κυπαρίσσια της Χιλής ξεπερνούν τα 3500 χρόνια και ορισμένοι κέδροι του Λιβάνου είναι 3000 χρόνων.

Στην Ευρώπη, πρέπει να διασχίσουμε τις πλαγιές του ηφαιστείου Αίτνα στη Σικελία για να βρούμε μια καστανιά που ξεπερνά τα 2000 χρόνια. Η Δανία έχει δυο βελανιδιές αυτής της ηλικίας και στη Σκοτία ένας σμίλαξ φαίνεται να έχει και αυτός δύο χιλιετίες ζωής. Στις περιοχές της Μεσογείου, πιστεύουμε ότι ορισμένες ελιές έχουν πάνω από 2000 χρόνια.

Γίγαντες και νάνοι

Το πιο ψηλό δέντρο του κόσμου βρίσκεται και πάλι στις Ηνωμένες Πολιτείες: είναι ένα Σεκόγια της Καλιφόρνιας που φτάνει τα 112 μέτρα!

Τα περισσότερα δέντρα της Ευρώπης αυξάνουν κυρίως το πλάτος του κορμού τους και το στεφάνι των φύλλων τους. Όμως, τα ρητινοφόρα, όπως το έλατο, μπορούν να φτάσουν μεγάλα ύψη (περίπου 50 μέτρα). Ένας ευκάλυπτος στην Πορτογαλία έχει πάνω από 90 μέτρα ύψος!

Αντίθετα, στην Ευρώπη, έχουμε το ρεκόρ του πιο μικρού δέντρου του κόσμου: μια ιτιά, στις βόρειες χώρες, έχει ύψος 2 εκατοστών σε ενήλικη ηλικία! Στα 40 χρόνια του ο κορμός του έχει διάμετρο 7 χιλιοστά του μέτρου. Για τους βοτανολόγους, πρόκειται πράγματι για ένα δέντρο και όχι για θάμνο ή χόρτο. Τα δέντρα αυτά είναι πολύ μικρά, ώστε να προστατεύονται από το κρύο κάτω από ένα στρώμα χιονιού.

Δέντρα κούφια αλλά ζωντανά

Χάρη σε τέτοια δέντρα, μπορείς να κατανοήσεις το ρόλο του κορμού και να δεις από πού κυκλοφορεί ο χυμός. Αν το δέντρο είναι κούφιο και έχει πράσινα φύλλα, αυτό σημαίνει ότι ο χυμός συνεχίζει να κυκλοφορεί στον κορμό του. Ο χυμός κυκλοφορεί κάτω από το φλοιό, στο ζωντανό τμήμα του δέντρου. Τα κούφια δέντρα είναι πολύ ευαίσθητα, δεν αντέχουν πολύ στις θύελλες...

Πολλά πουλιά έρχονται μέσα σ' αυτά τα κούφια δέντρα. Είναι σημαντικό να μην κόβουμε αυτά τα δέντρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Καλλιεργημένες εκτάσεις και γεωργική παραγωγή Ν. Καστοριάς (1983)
(εκτάσεις σε στρέμματα-παραγωγή σε τόνους)
Δενδρώδεις καλλιέργειες

Προϊόν	Αριθμός δέντρων	Παραγωγή
Μηλιές	424.558	21.303
Αχλαδιές	32.547	1.509
Ροδακινιές	2.648	35
Κερασιές	4.978	91
Βερικοκιές	78	4
Αμυγδαλιές	9.473	93
Καρυδιές	47.094	469
Καστανιές	13.360	216

Προϊόν	Σύνολο εκτάσεων	Παραγωγή
Σιτάρι	152.064	29.817
Κριθάρι	76.094	16.548
Σίκαλη	2.652	485
Αραβόσιτος	1.347	288
Φασόλια	10.862	2.960
Φακή	115	10
Ρεβίθια	2	
Καπνός	1074	129
Κτηνοτροφικά φυτά για σανό	36.031	21.931
Καρπούζια	135	128
Πεπόνια	255	113
Πατάτες	2.970	4.450
Ντομάτες	911	1.721
Κρεμμύδια	445	643
Φασολάκια	373	289
Αμπέλια	2.971	1663

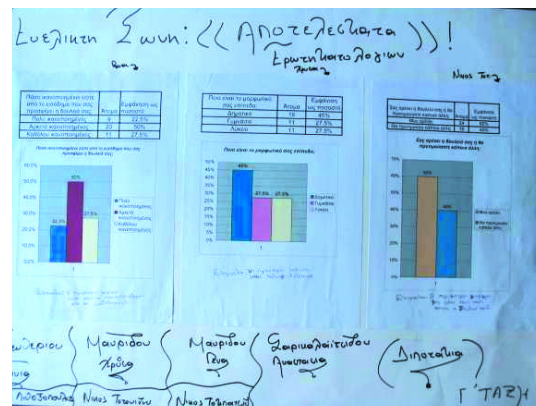
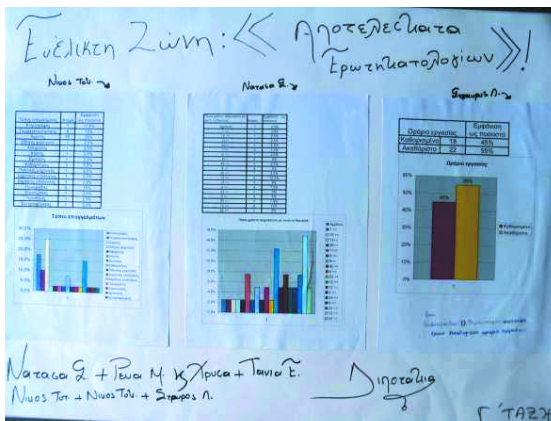
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΟΙΝΟΗΣ

Τάξη: Γ'

ΘΕΜΑ: «ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙΟΤΕΡΑ-ΑΝΕΡΓΙΑ»

Το θέμα προέκυψε από κοινή απόφαση μαθητών και του εκπαιδευτικού με σκοπό οι μαθητές να γνωρίσουν τις επαγγελματικές δυνατότητες αλλά και τις ιδιομορφίες/δυσκολίες του τόπου τους. Επελέγη η Γ' Τάξη Γυμνασίου καθώς βρίσκεται ούτως ή άλλως σε ένα στάδιο μετάβασης από το Γυμνάσιο στην επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης και θα τους βοηθούσε στην επόμενη άμεση επιλογή τους.

Στο πρώτο στάδιο τα παιδιά έκαναν συνεντεύξεις με τους κατοίκους της περιοχής τους και στο επόμενο στάδιο έκαναν στατιστικούς πίνακες με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών.

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΟΙΝΩΗΣ

ΘΕΜΑ: «ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΞΩΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ»

Το θέμα προέκυψε από κοινή απόφαση μαθητών και του εκπαιδευτικού με σκοπό οι μαθητές να αντλήσουν πληροφορίες και να γνωρίσουν το φυσικό τοπίο που τους περιβάλλει.

Για την δημιουργία της εργασίας οι μαθητές με τον εκπαιδευτικό βγήκαν έξω από το σχολείο και είδαν από κοντά, μέσα και έξω, την εκκλησία του χωριού τους, λαμβάνοντας πληροφορίες από τον εκπαιδευτικό για τα διάφορα μέρη από τα οποία αποτελείται μία εκκλησία. Στη συνέχεια αναζήτησαν πληροφορίες για τις εκκλησίες των χωριών από συγχωριανούς τους, επεξεργάστηκαν τις πληροφορίες και χρησιμοποίησαν τις νέες τεχνολογίες για την παρουσίασή τους. Τέλος τα παιδιά έκαναν τη μακέτα της εκκλησίας της Οινόης.

Με την εργασία αυτή τα παιδιά έμαθαν να συνεργάζονται μεταξύ τους και να ζητούν πληροφορίες και βοήθεια από τον εκπαιδευτικό, ξεπέρασαν τους φόβους τους και γενικά απέκτησαν εμπιστοσύνη στους εαυτούς τους.

Τα ξωκλήσια

Άγιος Νικόλαος: Είναι χτισμένος σε ένα λόφο. Χτίστηκε από τον Ευστάθιο Κοβριδίη.

Άγιος Δημήτριος: Χτίστηκε από τον Πέτρο Κωνσταντινίδη το 1960, ύστερα από ένα όνειρο που είδε.

Αγία Παρασκευή: Χτίστηκε στην Κορερέκα από τον Μενέλαο Αναστασόπουλο το φθινόπωρο του 1962, μετά από ένα αυτοκινητιστικό ατύχημα.

Αγία Μαρίνα: Χτίστηκε στο βουνό της Φλατσάτας από το στρατό, λίγο μετά τον εμφύλιο πόλεμο.

Η εκκλησία της Οινόης

Η εκκλησία ονομάζεται «Κοιμήσεως της Θεοτόκου». Ονομάστηκε έτσι από την Παναγία Σουμελά, προστάτιδα του ελληνισμού του Πόντου. Κυρίως, ονομάστηκε έτσι από την πρωτοβουλία του παπά της Οινόης που ήταν ο Ευστάθιος Αμανατίδης.

Το μοναστήρι της Παναγίας Φανερωμένης

Κοντά στην Αγία Κυριακή στα ανατολικά βρίσκεται το μοναστήρι της Παναγίας της Φανερωμένης. Η ιστορία του μοναστηριού αρχίζει από το 1939-40. Στη θέση αυτή μια μέρα ήταν δυο μικρά κοριτσάκια που έβοσκαν τα βόδια τους. Εκεί παρουσιάστηκε το όραμα μιας γυναίκας με τη μορφή της Παναγίας και τους είπε ότι θα γίνει πόλεμος, αλλά να μην φέρετε τα ζώα σας κατά εδώ, ούτε και 'σείς να έρθετε, εγώ θα τρα-

βήξω όλες τις βόμβες κατά εδώ. Εδώ σ' αυτό το μέρος θα κτιστεί εκκλησία. Εδώ είναι και το νερό, να σκάψουν και θα το βρουν.

Τα κοριτσάκια το είπαν στο χωριό, την άλλη μέρα οι κάτοικοι του χωριού με τον δάσκαλο και τα παιδιά πήγαν και άναψαν κεριά γιατί πίστεψαν ότι παρουσιάστηκε η Παναγιά.

Ο πόλεμος ξέσπασε. Ο Ιταλικός Πόλεμος και το χωριό καταστράφηκε, οι πιο πολλές βόμβες έπεσαν έξω από το χωριό και τα θύματα ήταν πολύ λίγα. Τα θεμέλια έγιναν το 1939-40 με επικεφαλής τον μακαριστό Παπα-Κυριάκο. Το νερό ανέβλυσε. Το δεύτερο άτομο που είδε όραμα της Παναγίας, ήταν ένας στρατιώτης που έκοβε ξύλα για τις ανάγκες της παραλλαγής του στρατού. Έβρισε την ώρα που έκοβε ξύλα, παρουσιάστηκε σ' όραμα η Παναγιά και έχασε τη φωνή του. Έγραψε ότι είδε την Παναγιά και όλη την ιστορία. Μετά από λίγο καιρό έγινε καλά.

Λόγω του Ιταλικού πολέμου και του εμφυλίου, τα έργα του Ναού συνεχίστηκαν το 1952 με την εργασία του Γεωργίου Μπινίτσα. Ο ναός χτίστηκε, το νερό έγινε πηγάδι και ήταν «αγίασμα» για τους προσκυνητές και τους πιστούς. Ο σύλλογος γυναικών Αγίας Κυριακής εξωράισε το μέρος αυτό και στις 31 Αυγούστου ημέρα της γιορτής και τιμής γινόταν εορταστικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Το 2003 ήρθε η μοναχή, αδερφή Ευφημία και μόνασε στο ναό της Παναγίας της Φανερωμένης. Οι κάτοικοι της περιοχής το είδαν σαν θεϊκό σημείο και το στήριξαν με πολύ αγάπη και ζήλο. Δραστηριοποιήθηκαν, έκαναν εράνους και προσφορές. Χτίστηκαν τα κελιά για τις μοναχές, αίθουσα, αρχονταρίκι, χώρος έκθεσης βιβλίων και εικόνων.

Οι δραστηριότητες της μοναχής Ευφημίας είναι ανεκτίμητες. Η προσπάθεια να γίνουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα έργα είναι μεγάλη. Σήμερα το μοναστήρι έχει κάθε μέρα και μεγαλύτερη κίνηση. Κάθε Σάββατο γίνεται η Θεία Λειτουργία, γίνονται ολονυχτίες δύο ή τρεις φορές το μήνα και στις 31 Αυγούστου είναι η πανηγυρική γιορτή της Παναγίας της Φανερωμένης.

ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΙΑΝΗΣ

ΘΕΜΑ: «ΑΙΑΝΗ ΚΟΖΑΝΗΣ. Αναπολήσεις στο χθες - προτάσεις για ένα καλύτερο μέλλον»

Κριτήρια επιλογής θέματος

Το Γυμνάσιο Αιανής βρίσκεται σε μια από τις πιο σημαντικές περιοχές του Νομού Κοζάνης και υπήρξε μια από τις πιο σπουδαίες πόλεις της Μακεδονίας στην αρχαιότητα. Ανήκε στο βασίλειο της Ελίμειας το οποίο μαζί με τα υπόλοιπα ελληνικά βασίλεια αποτελούσαν την άνω ορεινή Μακεδονία των αρχαίων. Η Αιανή

κατόρθωσε και σήμερα να κρατήσει πολλά από τα ήθη και έθιμά της, τις χαρακτηριστικές τοπικές της στολές και εξακολουθεί σε τούτους τους δυσοίωνους για την παράδοση καιρούς να παρουσιάζει μεγάλο λαογραφικό ενδιαφέρον.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με το χτύπημα που δέχτηκε -μαζί φυσικά με πολλές πόλεις της δυτικής Μακεδονίας- από τον εγκέλαδο το Μάιο του 1995 και τις όποιες συνέπειες μπορούσε να σημαίνει αυτό για την οικονομία και την κοινωνική ζωή του τόπου, μας οδήγησαν να επιλέξουμε ως θέμα στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης την πιο επισταμένη ενασχόληση με την περιοχή μας, το παρελθόν της και τι μπορούμε να προτείνουμε για τη βελτίωση των υπαρχόντων συνθηκών ζωής, ώστε να κρατήσουμε τους ανθρώπους σ' αυτό τον τόπο μιας και οι απαιτήσεις των καιρών υπαγορεύουν την ολοένα και αυξανόμενη εγκατάλειψη της υπαίθρου.

Στόχοι

Οι μαθητές/ριες:

- Να γνωρίσουν καλύτερα τον τόπο καταγωγής τους και των παππούδων τους.
- Να έρθουν σε επαφή με στάσεις ζωής, αξίες και πολιτιστικά αγαθά παλιότερων πολιτισμών, αναδεικνύοντας τη σχετικότητα και συνέχεια του πολιτιστικού γίγνεσθαι.
- Να κάνουν συγκρίσεις με το χθες και να προβληματιστούν για την εξελικτική φύση του πολιτισμού και τη δύναμη των αλλαγών που εμπεριέχει.
- Να εξοικειωθούν περισσότερο με τις διαδικασίες εκπόνησης μιας ομαδικής εργασίας, τις διαδικασίες έρευνας και συγκέντρωσης υλικού.

- Να μπορούν να αξιοποιούν το υλικό που μάζεψαν και στα πλαίσια της εξάσκησης της αφαιρετικής ικανότητάς τους να χρησιμοποιούν ό,τι χρειάζεται.
- Να διερευνήσουν τους τρόπους χρήσης των πηγών.
- Να οργανώσουν στο τέλος όλα τα στοιχεία που θα προκύψουν από το πρόγραμμα καθώς και τις επιλεγμένες πηγές πληροφόρησης (Βιβλιογραφία)
- Να αναπτύξουν στάσεις ενδιαφέροντος και ευαισθητοποίησης για τη λήψη μέτρων και δράσεων για τη βελτίωση της ζωής στον τόπο τους.
- Να καλλιεργήσουν σιγά- σιγά πνεύμα συνεργασίας και υπευθυνότητας.

ΜΕΘΟΔΟΣ

Μαθητοκεντρική - Ομαδοσυνεργατική- Διαθεματική - Διεπιστημονική

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- **Ιστορική Αναδρομή:** αρχαιότητα, ονομασία, ένταξη στην ευρύτερη ζώνη της Μακεδονίας. Τουρκοκρατία, μικρασιατική καταστροφή(1922), Μακεδονικός αγώνας, 1940, εθνικός διχασμός κ.λπ
- **Δημογραφική πορεία:** φθίνουσα ή ανιούσα/δημογραφική ταυτότητα: ηλικιακή πυραμίδα, γεννητικότητα, θνησιμότητα/τοπική οικονομία/τεχνολογικές εξελίξεις και η εισόδός τους στην κοινότητα/ το φαινόμενο της μετανάστευσης και οι διαστάσεις του /επαγγελματικός προσανατολισμός κατοίκων, απασχόληση και εργασιακές δυνατότητες.
- **Δημόσια κτίρια:** το δημαρχείο και η ιστορία του, η πλατεία του χωριού, σχολεία, αθλητικοί, πολιτιστικοί σύλλογοι, ταχυδρομείο, σταθμός χωροφυλακής, αγροτικό κτηνιατρείο, κατοικίες, ρυμοτομία της περιοχής.
- **Αρχαιολογικοί χώροι:** μουσεία, ανασκαφές, εκθέματα, συντήρησή τους, προσωπικό, προσδοκίες από τη λειτουργία τους/βυζαντινές εκκλησίες και κτίσματα/η ενορία του χωριού, το φιλανθρωπικό, ανθρωπιστικό της έργο/σχέσεις της εκκλησίας με την πολιτική ηγεσία της περιοχής.
- **Ήθη - έθιμα** (κάλαντα ,τραγούδια, θρησκευτικές & εθνικές γιορτές)/οικογενειακές σχέσεις (μορφή οικογένειας, μέλη οικογένειας, νοοτροπία, ηλικία γάμου& διαζύγια)/ο γάμος ως κοσμικό γεγονός του χωριού/τοπικές στολές(τα μέρη που απαρτίζονται, ονομασία και ο ρόλος τους) /διατροφή/παραδοσιακές συνταγές.
- **Σφαίρα καθημερινής ζωής:** ένδυση, ψυχαγωγία, παιχνίδια των παιδιών/ εγκληματικότητα/σχέσεις των ανθρώπων.
- **Ποταμός- λίμνη** (πότε δημιουργήθηκε, ποιους σκοπούς εξυπηρετεί)/οικολογικό ενδιαφέρον (ποια είδη πουλιών ενδημούν)/φράγμα Ιλαρίωνος και επιπτώσεις οικονομικές και κοινωνικές στην περιοχή/υπάρχει δυνατότητα τουριστικής αξιοποίησης;
- **Προτάσεις** αξιοποίησης της περιοχής/δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης/πως φανταζόμαστε την Αιανή στα μελλοντικά χρόνια/δυνατότητες επέκτασης και επικοινωνίας με διπλανά χωριά/προτάσεις να επιστρέψουν οι νέοι στον τόπο καταγωγής τους.

ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ & ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΚΛΑΔΟΙ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Χωρισμός των μαθητών/τριών σε ομάδες.
- Συζήτηση- αντιπαράθεση απόψεων(debate) σχετικά με το θέμα.
- Άντληση πληροφοριών από την προτεινόμενη βιβλιογραφία.
- Επίσκεψη στο δημαρχείο ή άλλους χώρους για επιτόπια έρευνα και άντληση πληροφοριών.
- Καταγραφή του υλικού και αξιοποίησή του κατάλληλα.
- Συνεχής επικοινωνία με τους υπευθύνους καθηγητές.
- Συνεργασία με τους αρχαιολόγους και υπευθύνους του μουσείου Αιανής.
- Βιωματική εμπειρία: συνεντεύξεις και επαφή με ντόπιους για θέματα που αφορούν τα έθιμα και τις συνήθειες του τόπου.

ΥΛΙΚΑ

Κασετόφωνο, φωτογραφική μηχανή, χάρτης της περιοχής, ηλεκτρονικός υπολογιστής, σαρωτής (scanner).

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Οργάνωση & επεξεργασία των πληροφοριών.
- Κατασκευή χρονοδιαγράμματος για την εκπόνηση της κάθε ενότητας.
- Συγγραφή των στοιχείων που συλλέγονται.
- Επισημάνσεις από τους υπευθύνους καθηγητές, συζήτηση για τυχόν τροποποιήσεις.
- Τελική συγγραφή της εργασίας στον υπολογιστή, στο πρόγραμμα του Word, δημιουργία διαφανειών με το power point.
- Συγκέντρωση της όλης δουλειάς σε ένα Corpus.

Κριτήρια αξιολόγησης

Εξετάζουμε το βαθμό επίτευξης των στόχων μας, το πλήθος των πηγών που επιλέχθηκαν και το βαθμό στον οποίο μας βοήθησαν, εξαγωγή και τεκμηρίωση συμπερασμάτων. Σύνθεση και παρουσίαση της δουλειάς μας στο χώρο του σχολείου και στην ευρύτερη κοινωνία της περιοχής μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ

- Κων/νου Σιαμπανόπουλου, «Αιανή»
- Δημοτικό Σχολείο Αιανής, «Ο Μάρτιος και τα χελιδονίσματα»
- Κοινωνική και πολιτική Αγωγή, Γ' Γυμνασίου ΟΕΔΒ
- Κων/νου Σιαμπανόπουλου, «Λαζαρίνες»
- Ενημερωτικό υλικό του αρχαιολογικού μουσείου Αιανής
- «Μακεδονία» τόμος αφιέρωμα, εκδοτική Αθηνών
- Εγκυκλοπαίδεια «Πάπυρος Λαρούς, Μπριτάνικα»
- Τοπική ιστορία: Φυλλάδιο από παλαιότερη δουλειά μαθητών του Γυμνασίου κατά το σχολικό έτος 2001-2002.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- Μηχανή αναζήτησης www.coogle.com
- www.anko.gr/leader/project
- www.kozani.gr/Nomos/d.Aiani.htm
- www.macedonianet.gr/seokozani/vourimos
- www.in.gr
- www.oreivaten.com/page/montain
- www.kozani.org

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΝΩ ΚΩΜΗΣ

Τάξη: Α΄

ΘΕΜΑ: «ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΟΥ»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Η συμμετοχή στα έθιμα καθιστά αναγκαία τη γνώση τους-η γνώση βοηθάει στην καλύτερη κατανόηση του περιβάλλοντος.

Σκοπός - Στόχοι

Σκοπός είναι να συγκεντρωθούν και να καταγραφούν τα έθιμα από παιδιά, νέους ανθρώπους με στόχο να καταλάβουν την αξία τους, το ρόλο τους ως συνεκτικού δεσμού σε μια κοινωνία και την ανάγκη συνέχισης της αναβίωσής τους.

Στόχος, επίσης, είναι να καταλάβουν τα παιδιά πώς εκφράζονται οι άνθρωποι μέσα από τα έθιμα, να χαρούν με τον πλούτο της ψυχής των ανθρώπων και της ιδιοσυγκρασίας τους.

Δραστηριότητες

Καταγραφή εθίμων από ομάδες - συλλογή τραγουδιών και καταγραφή τους σε κασέτα.

Αποτελέσματα - Συμπεράσματα

Ερευνήσαμε πώς γινόταν ο γάμος στα παλιά χρόνια. Οι γυναίκες παντρεύονταν σε μικρή ηλικία (15-20) με προξενιό και ο γαμπρός έπαιρνε προίκα από τη νύφη. Σε ειδικό χαρτί, το προικοσύμφωνο, αναγράφονταν όλα, όσα είχε συμφωνήσει να δώσει ο πατέρας της νύφης στο γαμπρό. Η περίοδος του αρραβώνα κρατούσε 2-3 χρόνια.

Η προετοιμασία του γάμου γινόταν με επιμέλεια και συμμετείχαν όλοι οι συγγενείς και φίλοι. Η προίκα απλώνονταν στο σπίτι της νύφης την Παρασκευή και το Σάββατο το βράδυ οι πιο στενοί συγγενείς του γαμπρού πήγαιναν τα δώρα της πεθεράς στο σπίτι της νύφης. Την ημέρα του γάμου η νύφη μεταφερόταν στην εκκλησία με στολισμένο άλογο και ο κουμπάρος κρατούσε το φλάμπουρο (σταυρό με 3 μήλα ή πορτοκάλια στην κορυφή). Μετά τα στέφανα η πεθερά κερνούσε τη νύφη μέλι. Ακολουθούσε γλέντι μετά το γάμο.

Τα Χριστούγεννα έσφαζαν την ημέρα της Αγίας Αναστασίας το γουρούνι, αφού πριν το θυμιάτιζαν και το σταύρωναν. Τεμάχιζαν το κρέας και συντηρούσαν ένα μέρος του σε παστό ή λίγδα. Τα παιδιά φούσκωναν τη φούσκα του γουρουνιού και έπαιζαν. Οι γυναίκες έφτιαχναν ειδικά ψωμάκια, τις κολιαντίνες, για να τις δώσουν στα παιδιά που θα έλεγαν τα κάλαντα.

Τα κάλαντα τα έψαλλαν τα παιδιά παρέες παρέες. Χριστουγεννιάτικα φαγητά ήταν κυρίως χοιρινό με πατάτες, γιαπράκια, σούπα από κόκορα. Τα γιαπράκια συμβολίζουν τα σπάργανα του Χριστού.

Τα πρωτοχρονιάτικα κάλαντα λέγονταν σόρβα. Η πίτα γινόταν με 15 φύλλα, τα οποία ράντιζαν με τσιγαρίδες και τυρί. Μεσ στην πίτα έβαζαν άχυρο, κλαδί, σιτάρι και φλουρί.

Τα Θεοφάνεια ο παπάς έριχνε το σταυρό στο ποτάμι.

Τις Αποκριές ανάβουν φωτιές (οι λεγόμενοι φανοί) και οι άνθρωποι χορεύουν και τραγουδούν γύρω από τη φωτιά τραγούδια με σκωπτικό περιεχόμενο και ελευθερία έκφρασης. Γίνεται επίσης και παρέλαση καρναβαλιστών.

Χαρακτηριστικό επίσης της Αποκριάς είναι η συγχώρεση που δίνουν οι άνθρωποι μεταξύ τους.

Ιδιαίτερο έθιμο που αναβιώνει στην περιοχή μας το Πάσχα είναι οι Λαζαρίνες. Είναι έθιμο που σχετίζεται με την ανανέωση της φύσης.

Πριν το Σάββατο του Λαζάρου οι κοπέλες συγκεντρώνονται κατά μπλίκια (παρέες) σε κάποιο σπίτι και καθορίζουν το κονάκι, όπου θα διανυκτερεύσουν για δύο βράδια. Φορούν τις παραδοσιακές ενδυμασίες. Στο κονάκι οι Λαζαρίνες πηδούν πάνω από την πυροστιά (τρίποδο σίδηρο) που έχει μέσα αυγό και χόρτα.

Την προηγούμενη του Σαββάτου του Λαζάρου επισκέπτονται τα σπίτια τραγουδώντας διάφορα τραγούδια και παίρνουν ως φιλοδώρημα από τα σπίτια αυγά. Το απόγευμα του Σαββάτου συνέτρωγαν στο κονάκι, τραγουδούσαν και χόρευαν. Την Κυριακή των Βαΐων λειτουργούνταν στην εκκλησία, τραγουδούσαν και χόρευαν στο προαύλιο και έπαιρναν τα βάγια.

Η μελέτη των εθίμων καταδεικνύει το συλλογικό τους χαρακτήρα και τη σύνδεσή τους με τη θρησκευτική ζωή. Αποπνέουν δε χαρά κι αγάπη για τη ζωή και τη φύση.

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΝΩ ΚΩΜΗΣ

Τάξη: Β'

ΘΕΜΑ: «ΣΤΟΥΣ ΛΕΙΜΩΝΕΣ ΤΩΝ ΚΡΟΚΩΝ»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Επιλέξαμε το συγκεκριμένο θέμα, γιατί η καλλιέργεια του κρόκου είναι η σημαντικότερη καλλιέργεια στο νομό Κοζάνης (και ιδιαίτερα στην Ανω Κώμη, όπου βρίσκεται το γυμνάσιό μας), απασχολεί πολλές αγροτικές οικογένειες και εξασφαλίζει ένα σημαντικό εισόδημα για τους παραγωγούς.

Ένας άλλος λόγος, για τον οποίο επιλέξαμε το θέμα, είναι ότι ο κρόκος είναι ένα φυτό με πολλαπλές ιδιότητες και χρησιμότητες.

Σκοπός - Στόχοι

Σκοπός της εργασίας είναι να γνωρίσουμε καλύτερα το φυτό, την ιστορία του, τον τρόπο καλλιέργειάς του, τη χρήση του, όχι μόνο στη σημερινή εποχή, αλλά και σε παλιότερες εποχές.

Στόχος μας να κατανοηθεί η σημαντικότητα του φυτού και η συμβολή του στην οικονομία της περιοχής μας, καθώς και τα οφέλη που προκύπτουν για τους κατοίκους σε πολλούς τομείς. Επίσης, στόχος μας ήταν να κατανοήσουν τα παιδιά πώς ένα φυτό, δώρο της φύσης, γίνεται λόγω των ιδιοτήτων του χρηστικό και προσοδοφόρο και να καταλάβουν πώς επιδρά το φυσικό περιβάλλον στην οικονομία και στις ασχολίες των κατοίκων. Ακόμη, στόχος μας ήταν η διεύρυνση των γνώσεων των παιδιών στο θέμα αυτό, ώστε να εκτιμήσουν περισσότερο τον τόπο τους και τις ιδιαιτερότητές του.

Δραστηριότητες

Έγινε συλλογή πληροφοριών, καταγραφή τους από τα μέλη των ομάδων και στη συνέχεια σύνδεση των πληροφοριών σε ένα ενιαίο κείμενο από τα μέλη της κάθε ομάδας. Στη συνέχεια έγινε ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της κάθε ομάδας στις άλλες και μετά συνετέθη το τελικό κείμενο. Συλλέξαμε επίσης και σχετικές φωτογραφίες.

Αποτελέσματα - Συμπεράσματα

Ο κρόκος, ένα φυτό που ανήκει στην οικογένεια των ιριδωδών, αποτελεί τη σημαντικότερη καλλιέργεια στο νομό Κοζάνης και ιδιαίτερα στους δήμους Ελίμειας και Αιανής. Ο κρόκος που καλλιεργείται είναι ο *crocus sativus*. Η καλλιέργειά του απασχολεί γύρω στις 1500 αγροτικές οικογένειες στο νομό.

Ορισμένοι υποστηρίζουν πως το φυτό κατάγεται από την αρχαία Μεσοποταμία, άλλοι υποστηρίζουν πως ο κρόκος κατάγεται από την Ελλάδα.

Ο κρόκος κατείχε σημαντική θέση στον αιγαιακό πολιτισμό της 2ης π.Χ. χιλιετίας. Στη Θήρα και στην Κρήτη έχουν βρεθεί τοιχογραφίες και άλλα ευρήματα (περόνες, επιγραφές, ρυτά) που φέρουν παραστάσεις κρόκου.

Οι αναφορές του σε αρχαίους συγγραφείς είναι πάμπολλες-ξεκινούν από τον Όμηρο και φτάνουν μέχρι τον Αθήναιο και τον Οβίδιο. Σε γιατρούς της αρχαιότητας (Ιπποκράτη, Διοσκουρίδη, Γαληνό) συναντάμε τον κρόκο.

Στην περιοχή της Κοζάνης, παρόλο που το φυτό ήταν γνωστό από την αρχαιότητα, έφτασε μάλλον στα χρόνια της Τουρκοκρατίας (τέλη 16ου-αρχές 17ου αιών.) από Κοζανίτες εμπόρους που ταξίδευαν στην κεντρική Ευρώπη. Ήταν ένα από τα κύρια προϊόντα που μετέφεραν οι Κοζανίτες έμποροι όταν ταξίδευαν με καραβάνια στην Βιέννη, Βενετία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Ρωσία.

Είναι φυτό βολβόριζο, πολυετές, τα άνθη του βγαίνουν κατά το μήνα Οκτώβρη με Νοέμβρη και έχουν χρώμα μοβ ανοιχτό. Οι βολβοί φυτεύονται κατά τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο. Το κλίμα που ευνοεί την καλλιέργεια του φυτού είναι το εύκρατο με ήπιες βροχοπτώσεις. Τα λουλούδια που βγαίνουν κατά τα μέσα Οκτώβρη με Νοέμβρη μαζεύονται κυρίως από γυναίκες. Μετά τη συγκομιδή ξεχωρίζουν τα πέταλα από τα στίγματα μ' έναν ανεμιστήρα και τα αποξηραίνουν. Μετά την αποξήρανση ξεχωρίζονται τα κόκκινα στίγματα από τις κίτρινες ίνες. Το κόκκινο προϊόν διατίθεται ξεχωριστά από το κίτρινο. Γίνεται έλεγχος ποιοτικός στο προϊόν. Εξάγεται κυρίως στην Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία. Επίσης στην Ελβετία και Σουηδία.

Ο αναγκαστικός συνεταιρισμός κροκοπαραγωγών νομού Κοζάνης που ιδρύθηκε το 1971 ωφέλησε τους κροκοπαραγωγούς και συνέβαλε στην επέκταση της καλλιέργειας του κρόκου και στην αύξηση της παραγωγής. Στην περιοχή μας παράγονται 6-8 τόνοι σαφράν (κρόκος). Ένα γραμμάριο κοστίζει περισσότερο από 3 ευρώ. Με την καλλιέργεια του κρόκου ο κροκοπαραγωγός εξασφαλίζει το 20%-40% του ετήσιου εισοδήματός του.

Ο κρόκος έχει πολλαπλές χρησιμότητες και ιδιότητες. Χρησιμοποιείται στη βαφή ρούχων, στη μαγειρική ως άρτυμα, στη φαρμακευτική, ποτοποιία, ζωγραφική και μυρεψική. Οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν το φυτό για να βάφουν τα ενδύματά τους-το χρησιμοποιούσαν, επίσης, για τις φαρμακευτικές και ιατρικές του ιδιότητες.

Στο Βυζάντιο έβαφαν με τον κρόκο υφάσματα, τον χρησιμοποιούσαν στη μυρεψική, για παρασκευή οφθαλμολογικών κολλυρίων, για να αποφεύγουν την καρηβαρία, για να παρασκευάζουν αντιβηχικά.

Σε κώδικες μοναστηριών του Αγίου Όρους ο κρόκος περιλαμβάνεται σε συνταγολόγια φαρμάκων.

Χρησιμοποιήθηκε επίσης από ζωγράφους και αγιογράφους, για να αποδοθεί το χρυσό χρώμα σε επιφάνειες.

Σήμερα οι εφαρμογές των στιγμάτων του κρόκου καλύπτουν ευρύ φάσμα εφαρμογών. Ο κρόκος έχει αντισηπτικές ιδιότητες, μειώνει τη δυσμηνόρροια, ωφελεί σε λευχαιμίες, μυοσαρκώματα, έχει αντιδιαρροϊκές ιδιότητες και είναι ήπιο αντισπασμωδικό. Χρησιμοποιείται, επίσης, σε ποικιλία μαγειρικών συνταγών, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε ξένες χώρες.

Τα βασικά του συστατικά είναι η πικροκροκίνη και η κροκίνη. Η κροκετίνη που περιέχεται στην κροκίνη έχει αποτελεσματική δράση στη μείωση των λευχαιμικών κυττάρων HL-60. Και τα δύο αυτά συστατικά περιέχονται στα στίγματα του κρόκου.

Από όλα αυτά συνάγεται ότι ο κρόκος είναι ένα ωφέλιμο δώρο της φύσης για τους ανθρώπους. Εκτός από πανέμορφο λουλούδι, είναι φυτό σωτήριο, λυσιτελής, χρήσιμο και προσοδοφόρο.

Βιβλιογραφία

- α)** Αναγκαστικός συνεταιρισμός κροκοπαραγωγών νομού Κοζάνης-φάκελος για τον κρόκο
- β)** Εφημερίδα Καθημερινή-αφιέρωμα στον κρόκο-Κυριακή 18-4-1999
- γ)** Αθανασίου Η. Παπανικολάου, Κρόκος-σαφράν -ένα αγνό φυσικό προϊόν υγιεινής διατροφής- Θεσσαλονίκη 1997
- δ)** Εύη Α. Βουτσινά, Κρόκος-σαφράν, ιστορία και μαγειρική. Εκδ. Αναγκαστικός συνεταιρισμός κροκοπαραγωγών Κοζάνης

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΝΩ ΚΩΜΗΣ

Τάξη: Γ'

ΘΕΜΑ: «Ο ΤΟΠΟΣ ΜΟΥ ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Το ενδιαφέρον των παιδιών να γνωρίσουν καλύτερα τον τόπο τους και την ιστορία του στο πέρασμα του χρόνου.

Σκοπός

Σκοπός είναι να μάθουν τα παιδιά πιο πολλά για τον τόπο τους και να συνδέσουν τις γνώσεις τους με το συγκεκριμένο θέμα, χρησιμοποιώντας τις για την προσέγγισή του.

Στόχοι

- να ενδυναμωθεί, να τονωθεί το ενδιαφέρον των παιδιών για τον τόπο τους
- να κατανοήσουν τις ιστορικές αλλαγές, τις γεωγραφικές και διοικητικές μεταβολές.
- να δουν τον τόπο τους μέσα από το πρίσμα της ιστορίας και της γεωγραφίας.
- να γίνει το οικείο οικειότερο με τη λεπτομερέστερη προσέγγισή του, την έρευνα και τη συλλογή στοιχείων.

Δραστηριότητες

Αναζήτηση και συλλογή πληροφοριών-καταγραφή τους από ομάδες-σύνθεση της υποενοότητας του θέματος που ανέλαβε κάθε ομάδα-ανακοίνωση αποτελεσμάτων της κάθε ομάδας στις υπόλοιπες-σύνθεση όλων των υποενοτήτων σε ενιαίο σύνολο-συγκέντρωση φωτογραφιών.

Αποτελέσματα - Συμπεράσματα

Ο τόπος μας, η Άνω Κώμη, βρίσκεται στη Δυτ. Μακεδονία, στο νομό Κοζάνης και ανήκει στο Δήμο Ελίμειας, ο οποίος προήλθε το 1997 από τη συνένωση 7 κοινοτήτων και ενός οικισμού.

Υπήρχε οικισμός στην περιοχή από τους προχριστιανικούς χρόνους-ο Προφήτης Ηλίας Άνω Κώμης αναφέρεται σαν φρούριο κατά τους αρχαίους χρόνους. Στην αρχαιότητα η Άνω Κώμη ανήκε στην Ελίμεια της Άνω Μακεδονίας. Η Ελίμεια ήταν ένα από τα διαμερίσματα της Άνω Μακεδονίας (σημερινή Δυτική Μακεδονία) και περιελάμβανε το νομό Γρεβενών και ένα τμήμα του νομού Κοζάνης.

Πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα στην περιοχή καλύπτουν όλες σχεδόν τις εποχές και πιστοποιούν την ανάπτυξη της περιοχής. Σημαντικό είναι το μυκηναϊκό ειδώλιο (1300π.Χ-1200π.Χ) που δηλώνει ότι υπήρχαν στο χώρο της Άνω Μακεδονίας μυκηναϊκές εγκαταστάσεις. Βρέθηκαν, επίσης, αγγεία με αμαυρόχρωμη διακόσμηση. Σύμφωνα με την άποψη του Παν. Λιούφη υπήρχε ναός του Διονύσου ΒΔ του οικισμού.

Σε χειρόγραφα αναφέρεται ότι η περιοχή κατοικούνταν στα χρόνια του Καίσαρος Αυγούστου.

Έχουν βρεθεί νομίσματα της βυζαντινής περιόδου και υπάρχει η γνώμη ότι η Βάνιτσα (παλιά ονομασία του χωριού) υπήρχε πριν από την πτώση του Βυζαντίου. Στη βυζαντινή περίοδο ιδρύθηκε στην περιοχή κατεπανίκειο (διοικητικό κέντρο) με έδρα τη Βάνιτσα. Σε χρυσόβουλα του 1336 και 1730 η Βάνιτσα καταγράφεται ως υπαγομένη στη δικαιοδοσία μοναστηριού και αναφέρεται ως διοικητικό κέντρο. Υπάρχει δε η γνώμη ότι η Βάνιτσα αποτελούνταν από πολλούς οικισμούς (40 Βάνιτσες).

Με τον ερχομό των Τούρκων οι διάφοροι συνοικισμοί συμπύχθηκαν σε δύο χωριά, την Άνω και την Κάτω Βάνιτσα. Οι Βάνιτσες ήταν από τα λίγα χωριά που παρέμειναν αμιγώς χριστιανικά στην περίοδο της Τουρκοκρατίας. Στον κώδικα της Ζάβορδας το 1531 η Βάνιτσα αναφέρεται ως ντόπιο χωριό.

Σύμφωνα με την τότε διοικητική διαίρεση η Άνω Κώμη ανήκε στον καζά Κοζάνης (ο καζάς Κοζάνης ήταν ένας από τους 6 καζάδες του σαντζακίου Σερβίων).

Κατά την επανάσταση του Μπούρινου (1878) επαναστατικές ενέργειες έγιναν και στα χωριά Βάνιτσα (Κώμαι).

Η Άνω και Κάτω Βάνιτσα ήταν από τα 10 χωριά του καζά Κοζάνης, στο οποίο λειτουργούσε ελληνικό σχολείο πριν τους Βαλκανικούς πολέμους.

Στοιχεία για τον πληθυσμό του χωριού έχουμε αρκετά για τον 19ο αιώνα και τις αρχές του 20ου.

Το παλιό όνομα του χωριού Βάνιτσα προέρχεται από τη λατινική λέξη BANIVM που σημαίνει λουτρό. Στην ετυμολογία του ονόματος από το banium συνηγορούν τα υπόκαυστα λουτρών (Βαλανείων) που βρέθηκαν στη θέση Κάμπος. Λέγεται επίσης ότι το αρχαίο όνομα του οικισμού ήταν Λουτρόν. Μετονομάστηκε σε Άνω Κώμη το 1927. Δημοτικό σχολείο με όλες τις τάξεις λειτούργησε μετά το 1912- τριτάξιο γυμνάσιο από το 1981.

Το χωριό έχει πολλές εκκλησίες και ξωκλήσια. Οι κάτοικοι ασχολούνται με την καλλιέργεια λαχανικών-κρόκου-δημητριακών-αμπέλων. Τις καλλιέργειες βοηθούν τα άφθονα νερά της περιοχής. Στο χωριό υπάρχει μορφωτικός σύλλογος. Ιδιαίτερο έθιμο του χωριού που αναβιώνει κάθε χρόνο το Πάσχα είναι οι Λαζαρίνες.

Βιβλιογραφία

- Γνωριμία με το νομό Κοζάνης, έκδοση Νομαρχίας Κοζάνης
- Λιούφη Παν., Ιστορία της Κοζάνης, Κοζάνη 1929
- Παπακωνσταντίνου Μιχ., Ιστορία της Κοζάνης(1400-1912)
- Σιαμπανόπουλου Κων., Ο νομός Κοζάνης στο χώρο και στο χρόνο
- Καραμήτρου- Μεντεσίδη Αγγ., Κοζάνη, πόλη Ελιμιώτιδος
- Καραμήτρου-Μεντεσίδη, Βόϊον, η νότια Ορεστίς
- Παναγιώτη Παπαδόπουλου, Καισαρεία, εκδ. πολιτ. σύλλ. Καισαρείας
- Παπαδόπουλου Στέφανου, Εκπαιδευτική και κοινωνική δραστηριότητα του Ελληνισμού της Μακεδονίας κατά τον τελευταίο αιώνα της τουρκοκρατίας Θεσ/νίκη 1970
- Εφημερίδα Ελίμεια

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΠΝΟΧΩΡΙΟΥ

Τάξεις: Α1, Β1, Β2

ΘΕΜΑ: «ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ»

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Στο θέμα της Ευέλικτης Ζώνης «Τα αγροτικά προϊόντα» προσπαθήσαμε να εξετάσουμε κάποιες διαδικασίες αγροτικής παραγωγής, όπως το θερισμό και το αλώνισμα. Ως έναυσμα λειτούργησαν διηγήματα από τα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας αντίστοιχου περιεχομένου, όπως το βάλπισμα του Δημήτρη Χατζή. Για την επίτευξη του στόχου μας πήραμε συνέντευξη από δύο ηλικιωμένες γυναίκες του Δήμου μας. Επίσης καταγράψαμε παραδοσιακά γεωργικά εργαλεία.

Μια άλλη ομάδα ασχολήθηκε με την καταγραφή και ερμηνεία παροιμιών. Αυτό το κάναμε επειδή οι παροιμίες, οι οποίες είναι το απόσταγμα της πείρας των αγροτικών κοινωνιών, βασίζονται ως προς την έκφραση της αλήθειας τους στα αγροτικά προϊόντα, π. χ. «Δύο καρπούζια σε μια μασχάλη δε χωράνε» ή «Τα κάστανα θέλουν κρασί και τα καρύδια μέλι». Διαπιστώσαμε έτσι την επιτυχή διατύπωση πραγμάτων που ισχύουν διαχρονικά στις ανθρώπινες σχέσεις με την χρήση αγροτικών προϊόντων, που ήταν η κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα των περασμένων γενιών. Κάποιες από αυτές τις παροιμίες τις εικονογράφησαμε.

Τέλος, εμπνευσμένοι από το όλο κλίμα, γράψαμε κι ένα παραμύθι, το «παραμύθι των λαχανικών» όπως το ονομάσαμε, όπου περιγράψαμε την περιπέτεια ενός μαρουλιού κι ενός λάχανου που σε αντιστοιχία με τον ομηρικό Οδυσσέα επιθυμούσαν να φτάσουν στο «Μεγάλο κτήμα».

* ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ *

«Δυο καρπούζια σε μια μασχάλη δε βαστάνε»

Τα δύο καρπούζια αντιστοιχούν με δύο δουλειές. Η παροιμία θέλει να μας πει ότι ένας άνθρωπος, όταν ασχολείται με δύο διαφορετικές δουλειές, δεν θα μπορέσει να κάνει σωστά ούτε την μια, ούτε την άλλη.

«Δως μου το ψωμάκι σου, να σου το δίνω από λίγο»

Το ψωμί αντιστοιχεί με ένα δάνειο. Η παροιμία αυτή εννοεί: Δως μου τα χρήματά σου και θα σου τα δίνω λίγα-λίγα. Δηλαδή θα τα μεταχειρίζομαι σαν δικά μου.

«Έπεσε η ζάχαρη στο μέλι και κάτι έγινε»

Η ζάχαρη αντιστοιχεί με μια ασήμαντη ζημιά. Η παροιμία θέλει να πει ότι για καμιά ασήμαντη ζημιά δεν τίθεται θέμα να αρχίσει καυγάς ή λογομαχία γιατί δεν πρόκειται να υπάρξει κανένα θετικό αποτέλεσμα.

«Έφαγε ψωμί και αλάτι»

Το ψωμί και το αλάτι αντιστοιχούν με την φιλία δύο ανθρώπων που είχαν να συναντηθούν πολλά χρόνια. Την παροιμία την χρησιμοποιούμε στην περίπτωση που θέλουμε να τονίσουμε την φιλία δύο ανθρώπων, που έχουν ζήσει μαζί καλές και δύσκολες στιγμές.

«Όλα έγιναν μέλι-γάλα»

Το γάλα και το μέλι αντιστοιχούν με τη συμφιλίωση δύο πρώην εχθρών. Η παροιμία εννοεί ότι δύο ή περισσότερα άτομα έγιναν φίλοι, ενώ στο παρελθόν είχαν εχθρικές σχέσεις. Το μέλι και το γάλα ως βασικά προϊόντα διατροφής και ιδιαίτερα δημοφιλή για τη γεύση τους υπονοούν τη μελλοντική φιλία.

«Και το πολύ το μέλι φέρνει κοψίματα»

Οι λέξεις μέλι και πολύ αντιστοιχούν η μία στην ποιότητα ενός προϊόντος και η άλλη στην ποσότητα. Την παροιμία αυτή την χρησιμοποιούμε όταν θέλουμε να τονίσουμε ότι η υπερβολική ποσότητα στην κατανάλωση ή τη χρήση ενός προϊόντος, ακόμη και αν είναι άριστης ποιότητας, βλάπτει.

«Όποιος έχει πολύ πιπέρι, βάνει και στα λάχανα»

Η παροιμία ταιριάζει με την περίπτωση που ένας άνθρωπος έχει κάτι σε μεγάλη ποσότητα και το χρησιμοποιεί και σε πράγματα που δεν χρειάζεται. Δηλαδή φέρεται υπερβολικά. Το πολύ πιπέρι αντιστοιχεί με την μεγάλη ποσότητα ενός αγαθού.

«Το ψωμί κυλάει τα δάκρυα, το ψωμί τα σταματά»

Όταν ένας άνθρωπος στερείται κάτι που είναι αναγκαίο, τότε κλαίει. Αν όμως το έχει τότε πάλι κλαίει, αλλά από χαρά. Έχει όμως εξαφανιστεί η λύπη του. Τα δάκρυα αντιστοιχούν με τη λύπη και τη χαρά.

«Πάνε τ' αυγά και το καλάθι»

Η παροιμία αναφέρεται στην περίπτωση που ένα άτομο αναλαμβάνει ένα ρίσκο ή βάζει ένα στοίχημα και τα χάνει όλα. Τα αυγά και το καλάθι αντιστοιχούν με τα χαμένα κέρδη.

«Τα κάστανα θέλουν κρασί και τα καρύδια μέλι»

Αυτή η παροιμία λέει πως κάθε δουλειά πρέπει να γίνεται με κατάλληλους τρόπους για να επιτύχουμε, π. χ. αν βάλουμε στα καρύδια μέλι θα είναι πιο νόστιμα και θα τα φάμε, με το κρασί όμως γίνονται άνοστα. Το μέλι και το κρασί αντιστοιχούν με τους κατάλληλους χειρισμούς.

«Ξούρισε τα αυγά και έβγαλε το μαλλί του»

Αν κάποιος προσπαθεί να επιτύχει κάτι που είναι πολύ μεγάλο και δεν έχει τις αντίστοιχες δυνατότητες, τότε προσπαθεί άδικα. Για παράδειγμα, αν φυτέψουμε ένα φυτό στην έρημο, τότε αυτό θα ξεραθεί. Το αυγό αντιστοιχεί με την έλλειψη δυνατοτήτων.

«Ο διάβολος πουλάει τυρί χωρίς να έχει γίδα»

Δηλαδή ένας άνθρωπος που είναι κακός το μόνο που θέλει είναι να κλέψει ή να πάρει την περιουσία του άλλου, π. χ. η παροιμία που λέει: «Πουλάει φύκια για μεταξωτές κορδέλες.»

«Αυγό αν πάρεις απ' αυτόν δεν βρίσκεις κρόκο μέσα»

Το αυγό αντιστοιχεί με ένα εμπόρευμα ή με ένα δάνειο. Η παροιμία λέει ότι, άμα πάρουμε ένα δάνειο ή ένα εμπόρευμα από έναν αφερέγγυο έμπορο, θα μας βγει σε κακό.

«Άλλα τα μάτια του λαγού και άλλα της κουκουβάγιας»

Τα μάτια του λαγού αντιστοιχούν με έναν αφελή άνθρωπο ενώ τα μάτια της κουκουβάγιας αντιστοιχούν με έναν έξυπνο άνθρωπο. Η παροιμία συγκρίνει έναν έξυπνο άνθρωπο με έναν λιγότερο έξυπνο.

«Άλλος έφαγε τα σύκα κι άλλος τα πλήρωσε»

Αυτή την παροιμία τη λέμε όταν ένας άνθρωπος κάνει μια ζημιά και την πληρώνει άλλος. Τα σύκα ταυτίζονται με τη ζημιά.

«Γουρούνι στο σακί»

Αυτή την παροιμία τη λέμε όταν μας αναγκάζουν να πάρουμε κάτι, που δεν το έχουμε ελέγξει πριν. Το γουρούνι ταυτίζεται με την χαμηλή αξία ενός προϊόντος, ενώ το σακί με την αποστέρηση της δυνατότητας να κάνουμε έλεγχο.

«Δούλευε τσαπάκι μου κατά την πληρωμή σου»

Το τσαπάκι αντιστοιχεί στις εργασίες των ανθρώπων. Η παροιμία αυτή εννοεί ότι ο καθένας πρέπει να εργάζεται ανάλογα με την πληρωμή του. Κανένας δεν εργάζεται πολύ, όταν η πληρωμή του δεν είναι ικανοποιητική.

«Δύο γαϊδούρια μάλωναν σε ξένο αχυρώνα»

Ο ξένος αχυρώνας αντιστοιχεί με ξένη περιουσία, που δεν ανήκει στους δύο που μαλώνουν. Η παροιμία χρησιμοποιείται όταν δύο άνθρωποι μαλώνουν για κάτι που δεν ανήκει ούτε στον έναν ούτε στον άλλον.

«Είπε ο γαϊδαρος τον πετεινό κεφάλα»

Η έκφραση «κεφάλα» αντιστοιχεί με μια πράξη που προκαλεί την κοροϊδία των άλλων. Η παροιμία θέλει να πει ότι ένας άνθρωπος που κάνει γελοίες πράξεις, μη έχοντας όμως επίγνωση της κατάστασής του, δε διστάζει να κατακρίνει τους υπόλοιπους για παρόμοιους λόγους.

«Έκαμε μια τρύπα στο νερό»

Η τρύπα αντιστοιχεί με μια ανούσια πράξη. Η παροιμία χρησιμοποιείται για τα άτομα που κάνουν κάποια πράγματα δίχως νόημα και ωφέλεια. Δηλαδή, η παροιμία χρησιμοποιείται για άτομα που δεν έχουν θέληση για κάποια δύσκολη εργασία και έτσι ασχολούνται με κάτι ανούσιο.

«Εκεί που μας χρωστούσαν, μας πήραν και το βόδι»

Το βόδι αντιστοιχεί με χρήματα ή με κάποια πράγματα μεγάλης αξίας. Η παροιμία εννοεί ότι κάποια άτομα, που πήραν δάνειο, όχι μόνο δεν το επέστρεψαν αλλά είχαν και επιπλέον απαιτήσεις.

«Το διάφορο ξυπνάει τον αγωγιάτη»

Το διάφορο αντιστοιχεί με το κέρδος. Η παροιμία χρησιμοποιείται για άτομα που δεν εργάζονται δίχως να υπάρχει κάποιο κέρδος. Δηλαδή, χωρίς κέρδος τεμπελιάζουν και δεν κάνουν τίποτα.

«Μαζί με τα ξερά καίγονται και τα χλωρά»

Τα ξερά χόρτα αντιστοιχούν με τους κακούς ανθρώπους, ενώ τα χλωρά με τους καλούς. Δηλαδή, εννοεί ότι μαζί με τους κακούς τιμωρούνται και οι καλοί, όταν η τιμωρία δεν είναι δίκαιη.

«Μέλι και γάλα γίνηκαν»

Το μέλι και το γάλα αντιστοιχούν με τις καλές, φιλικές σχέσεις των ανθρώπων. Αυτή η παροιμία θέλει να μας δείξει ότι δύο μαλωμένοι άνθρωποι συμφιλιώθηκαν και έγιναν σαν το μέλι και το γάλα.

«Νηστεύει ο δούλος του Θεού, γιατί ψωμί δεν έχει»

Ο δούλος του Θεού αντιστοιχεί με τον φτωχό άνθρωπο, που δεν έχει να φάει ούτε ψωμί και λέει ότι νηστεύει. Η παροιμία αυτή θέλει να πει ότι κάποιοι άνθρωποι κάνουν κάτι από ανάγκη, αλλά ισχυρίζονται ότι το κάνουν με την θέλησή τους.

«Κάποιον χάρισαν γομάρι και το κοιτούσε στα δόντια»

Αυτή η παροιμία θέλει να μας πει ότι κάποιοι άνθρωποι δεν εκτιμούν τα δώρα των φίλων τους και έχουν επιπλέον απαιτήσεις.

«Να αφήσουμε τον γάμο, να πάμε για πουρνάρια»

Τα πουρνάρια αντιστοιχούν με κάτι επουσιώδες. Αυτή η παροιμία θέλει να μας δείξει ότι κάποιοι άνθρωποι αγνοούν το πραγματικό τους συμφέρον και καταγίνονται με δευτερεύουσες ασχολίες.

«Ο κόκορας δεν βγάζει του κόκορα το μάτι»

Ο κόκορας αντιστοιχεί με έναν κακό άνθρωπο. Η παροιμία χρησιμοποιείται για άτομα που είναι κακά και δεν κάνουν κακό σε άτομα ίδιου χαρακτήρα.

«Ο διάβολος πουλάει τυρί χωρίς να έχει γίδα»

Το τυρί αντιστοιχεί με την ξένη περιουσία και ο διάβολος με τον ανέντιμο άνθρωπο. Η παροιμία εννοεί ότι ένας άνθρωπος που είναι κακός δεν εκμεταλλεύεται την δικιά του περιουσία αλλά κλέβει την ξένη.

«Το γουρούνι δε γίνεται μανάρι»

Η έκφραση «δε γίνεται μανάρι» αντιστοιχεί με την φύση (δηλαδή τον χαρακτήρα του ανθρώπου) που δεν αλλάζει. Δηλαδή δεν μπορεί ένα γουρούνι που είναι απ' τα ασχημότερα ζώα του κόσμου να γίνει μανάρι. Η παροιμία χρησιμοποιείται για έναν άνθρωπο που είναι άσχημος είτε εξωτερικά είτε εσωτερικά και αυτό δεν μπορεί να αλλάξει.

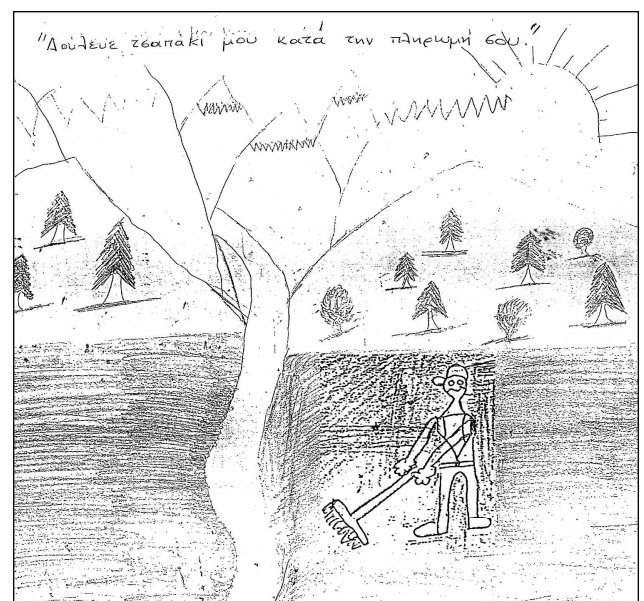
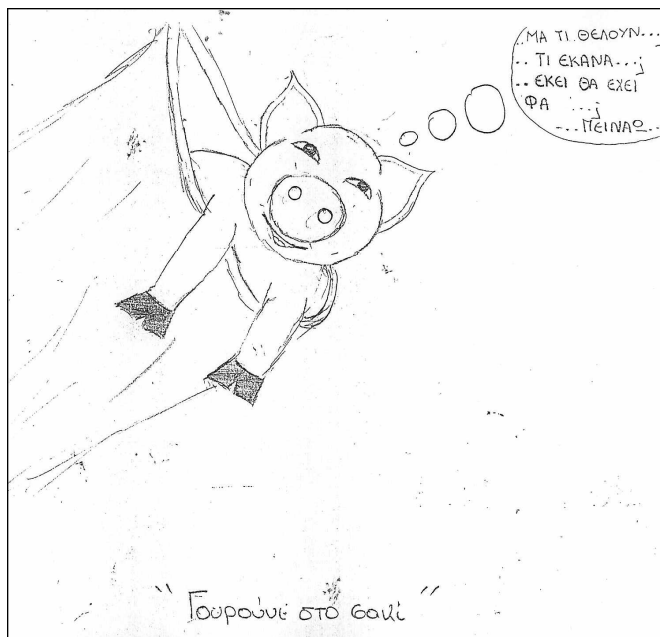
«Όποιος κοιμάται με σκύλους, σηκώνεται με ψύλλους»

Οι ψύλλοι είναι οι κακές συνήθειες. Η παροιμία θέλει να πει ότι, αν κάποιος συναναστρέφεται με κακούς ανθρώπους, στο τέλος θα γίνει και αυτός κακός.

«Ο λύκος κι αν εγέρασε και άσπρισε το μαλλί του μήτε τη γνώμη του άλλαξε μήτε την κεφαλή του»

Ο λύκος αντιστοιχεί με έναν κακό άνθρωπο. Η παροιμία χρησιμοποιείται για τους ανθρώπους που, όταν είναι κακοί, ακόμα και να γεράσουν, δεν αλλάζουν συνήθειες.

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΜΕ ΕΙΚΟΝΕΣ

* ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ *

ΔΡΕΠΑΝΙ

Το μικρό και κυρτό μαχαίρι, που χρησιμοποιείται για τον θερισμό του χόρτου και των δημητριακών. Όλα τα δρεπάνια αποτελούνται από δύο μέρη: τη λεπίδα και τη λαβή. Η λεπίδα είναι ένα κυρτό χαλύβδινο έλασμα. Η κοπτική ακμή, η οποία σε μερικές περιπτώσεις είναι προιονωτή, βρίσκεται στην εσωτερική πλευρά της λεπίδας. Η εξωτερική είναι αμβλεία και παρουσιάζεται ενισχυμένη με μία μικρή διόγκωση. Η λαβή είναι ξύλινη και το μέγεθός της ποικίλλει από μερικά εκατοστόμετρα ως ένα μέτρο. Το κοινό δρεπάνι, με το οποίο θερίζονται τα δημητριακά, έχει λεπίδα κυρτή και κοινή ξύλινη λαβή. Το δρεπάνι, με το οποίο κόβεται το χόρτο, έχει επίσης κυρτή λεπίδα, αλλά η λαβή του έχει μήκος που ξεπερνάει το ένα μέτρο. Η χρήση των δρεπανιών έχει περιοριστεί πολύ με τη διάδοση των θεριστικών μηχανών. Ωστόσο, είναι πάντοτε χρήσιμα σε δύσβατους τόπους.

Η ΠΑΛΑΜΑΡΙΑ ΚΑΙ Η ΔΑΧΤΥΛΗΘΡΑ

Εύλινα εργαλεία. Ένα από αυτά το φορούσε ο θεριστής (στα τρία δάχτυλά του ή στο ένα) στο αριστερό του χέρι, για να πιάνει πολλά καλάμισταχα και να μην πληγώνεται το χέρι του.

Η ΔΟΚΑΝΗ Ή ΤΟ ΔΟΚΑΝΙ

Χρησιμοποιούνταν για το αλώνισμα των σιτηρών. Αποτελείται από μία ξύλινη σανίδα ή από δύο ενωμένες, ανασηκωμένες ελαφρά εμπρός. Στην κάτω πλευρά έχουν σφηνωμένα χαλίκια μυτερά (στις παλαιότερες) και σιδερένιες λεπίδες (στις νεότερες). Τη δοκάνη την έσερνε άλογο ή μουλάρι ή βόδια πάνω στο αλώνι. Έτσι τεμαχίζονταν και τριβονταν τα στάχυα από τις πέτρες ή τις λεπίδες και ξεχώριζε ο καρπός. Πάνω στη δοκάνη τοποθετούσαν ένα βάρος ή καθόταν κάποιος, για καλύτερη απόδοση.

Σε αρκετές περιοχές της Ελλάδας το αλώνισμα γινόταν από τα πέταλα και αλογοκάφια των αλόγων, που γύριζαν γύρω από το στρίγγερο, ξύλινο στύλο στη μέση του αλωνιού.

Ο αλωνισμός έχει πάψει πια να γίνεται με τη δοκάνη ή από τα πέταλα των αλόγων. Γίνεται με τις θεριζοαλωνιστικές μηχανές.

ΚΑΡΟ

Το δίτροχο όχημα συρόμενο από υποζύγιο, που χρησιμοποιήθηκε από τα πανάρχαια χρόνια και από πολλούς λαούς για τη μεταφορά εμπορευμάτων, γεωργικών προϊόντων, απορριμμάτων και ανθρώπων. Η χρήση του κάρου, συνήθως συρόμενου από ένα μόνο ζώο, εντοπίζεται για πρώτη φορά στους Έλληνες και τους Ασσυρίους περί το 1800 π.Χ., μολονότι εικάζεται, γενικά, ότι τέτοια οχήματα μπορούσαν να έχουν χρησιμοποιηθεί ήδη από το 3500 π.Χ. μετά την εφεύρεση του τροχού.

Τα κάρα κατασκευάζονταν κατά πολλούς διαφορετικούς τρόπους, με έμφαση συνήθως στη δομική απλότητα. Οι ρυμοί ήταν απλές προεκτάσεις του σκελετού του πηγμά-

τος, ενώ το ίδιο το πήγμα, ανάλογα με το είδος του προς τη μεταφορά φορτίου, μπορούσε να αποτελείται απλώς από μερικούς διασταυρωμένους ξύλινους πασσάλους ή από ένα γερό κιβώτιο.

Πιο πρόσφατα, κάρρα χρησιμοποιήθηκαν για αμαξοδρομίες και για μεταφορά προσώπων. Αντίθετα από τα πιο πρωτόγονα κάρρα, τα τελευταία αυτά οχήματα διαθέτουν ελατήρια ανάρτησης για την άνεση του επιβάτη.

ΗΝΙΑ

Οι επιμήκεις σκύτινοι μιάντες, που αποτελούν μέρος του χαλινού και της παραχαλινίδας του ίππου, κοινώς γκέμια. Ο όρος αφορά ορθότερα μιάντες οδήγησης των ζευγμένων σε οχήματα αλόγων (γι' αυτό και ο όρος ηνίοχος), ενώ για τους ίππους ιππασίας ορθότερος είναι ο όρος ρυτήρες.

ΑΛΕΤΡΙ

Λέγεται: **1.** Το γεωργικό εργαλείο για την καλλιέργεια της γης, το άροτρο. **2.** Το μέρος του αλετριού που αποτελεί τη βάση του εργαλείου αυτού, στο άκρο του οποίου εφαρμόζεται το υνί. **3.** Αλέτρισμα, όργωμα

ΑΡΟΤΡΟ

Το πιο σημαντικό γεωργικό εργαλείο από τις απαρχές της ιστορικής εποχής. Χρησιμοποιείται για την τομή, αναστροφή και ψιλοτεμαχισμό του εδάφους, το παράχωμα των υπολειμμάτων των καλλιεργειών και τον έλεγχο των ζιζανίων. Ο πρόγονος του αρότρου ήταν ένα προϊστορικό ξυλάετρο. Τα πρώτα άροτρα ήταν, χωρίς αμφιβολία, ξυλάετρα εφοδιασμένα με χερούλια για την έλξη ή ώθησή τους στο έδαφος. Την εποχή των Ρωμαίων, ελαφρά άροτρα, χωρίς τροχούς, εφοδιασμένα με σιδερένιο υνί, έλκονταν από βόδια. Τα εργαλεία αυτά μπορούσαν να κόψουν το επιφανειακό έδαφος των μεσογειακών περιοχών, αλλά δεν ήταν κατάλληλα για την καλλιέργεια των συνεκτικότερων εδαφών της βορειοδυτικής Ευρώπης. Τα τροχοφόρα άροτρα, που στην αρχή τα τραβούσαν βόδια και αργότερα άλογα, έκαναν δυνατή τη διάσωση της γεωργίας στη βόρεια Ευρώπη. Η προσθήκη κατά το 18ο αιώνα, του ανεστρεπτήρα, που αναστρέφει τη λωρίδα που κόβει το υνί του αρότρου, υπήρξε μια σημαντική βελτίωση. Στα μέσα του 19ου αιώνα, η αντοχή των τότε αρότρων τέθηκε κάτω από δοκιμασία στις μαυρογαίες των λειμώνων των κεντροδυτικών Πολιτειών των Η.Π.Α. Έτσι, ο Αμερικανός μηχανικός Τζων Ντήρη επινόησε το χαλύβδινο υνί με ανεστρεπτήρα του ενός τεμαχίου. Μετά ακολούθησε το τρίτροχο άροτρο με αναβάτη και, με εισαγωγή του βενζινοκινητήρα, το άροτρο που έλκεται από το γεωργικό ελκυστήρα.

Στην απλούστερη μορφή του, το υνιοφόρο άροτρο αποτελείται από: α) το υνί, μια πλατιά μεταλλική λωρίδα που κόβει το έδαφος. β) τον ανεστρεπτήρα, που αναστρέφει αυτή τη λωρίδα που κόβει το έδαφος, και γ) τη στρώση, ένα μεταλλικό πλακίδιο πίσω από τον ανεστρεπτήρα, το οποίο εξουδετερώνει τις πλευρικές ωθήσεις που προκύπτουν από τη διεργασία της αναστροφής.

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΩΝ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ

Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένα μικρό κρεμμυδάκι, το οποίο έφυγε από τον μπαξέ της κυράς του, επειδή ντρεπόταν που ήταν μικρό. Καθώς περπατούσε στον μεγάλο ολοσκοτεινό δρόμο σκεφτόταν μήπως έκανε λάθος που έφυγε, γιατί, όπως έλεγαν όλοι, θα γινόταν και αυτό κάποτε μεγάλο. Ξαφνικά, ακούστηκε ένα άσχημο διαπεραστικό κλάμα ενός μωρού μαρουλιού. Χωρίς πολλές σκέψεις πέρασε θάμνους και δέντρα και ύστερα βρήκε πίσω από ένα μεγάλο πλάτανο ένα τοσοδούλικο μαρουλάκι, που είχε κάνει λιμνούλα με τα δάκρυα του. Το πλησίασε με δυσπιστία και έτσι όπως το είδε, του θύμισε τον εαυτό του και του είπε:

«Συγγνώμη για την ενόχληση».

«Όχι! Δεν ξέρω πού είναι το μεγάλο κτήμα.» του απάντησε το μαρουλάκι.

«Όχι, όχι!» ξαναπροσπάθησε να πει το κρεμμυδάκι. «Θέλω να σε ρωτήσω γιατί κλαις;»

Το μαρουλάκι σταμάτησε να κλαίει για μια στιγμή και κοίταξε το κρεμμυδάκι μέσα στο πράσινα μάτια του. Όμως, μετά άρχισε ξανά να κλαίει χωρίς να σταματάει. Η λιμνούλα τώρα έγινε μεγαλύτερη.

«Μα γιατί κλαις;» φώναξε το κρεμμύδι. Μετά από λίγη ώρα το μαρούλι άρχισε να ησυχάζει, ενώ το κρεμμύδι είχε πάθει νευρική κρίση.

«Λοιπόν;» είπε ξεψυχισμένα το κρεμμύδι.

«Ε !Να». Άρχισε σιγά-σιγά το μαρούλι. «Πριν έκλαιγα γιατί ο κύριός μου με πέταξε έξω από τον μπαξέ του, γιατί είμαι μικρό και δεν θα νοστήμευα τη σαλάτα για τα παιδιά του. Μα, με το που ήρθες εσύ, άρχισα να κλαίω ακόμα περισσότερο, γιατί συγκινήθηκα που με ρώτησες τί έχω;»

Παράξενο! Σκέφτηκε το κρεμμύδι.. «Και γιατί συγκινήθηκες;» ρώτησε το κρεμμύδι.

«Πριν έρθεις πέρασε μια ομάδα από ντομάτες-τουρίστες και ούτε σημασία δε μου δώσανε. Λίγο αργότερα πέρασε μια συμμορία που την λένε «τα άγρια αγγούρια» και ήρθαν να με ληστέψουν. Αλλά, σαν είδαν ότι δεν είχα τίποτα, έφυγαν και αυτοί. Μετά πέρασε ένα μαρούλι και ρώτησε πού είναι το μεγάλο κτήμα. Και έτσι σαν είδα εσένα να ρωτάς γιατί κλαίω, συγκινήθηκα.

«Ίσως ξέρω γιατί σε ρώτησα και γιατί δεν σε ρώτησαν οι άλλοι. Γιατί είχαν δουλειές και δεν είχαν χρόνο να σταματήσουν να σε ρωτήσουν γιατί κλαις. Ενώ εγώ, που ήμουν στην ίδια περίπτωση με σένα περίπου, έφυγα μόνος μου από τον μπαξέ, γιατί δεν άντεχα άλλο τις προσβολές των ανωτέρων. Όμως σκέφτομαι να σε πάρω μαζί μου. Αλλά δεν ξέρω, άμα αντέχεις στις δύσκολες καιρικές συνθήκες.»

Το μαρούλι όμως κοίταξε το κρεμμύδι υποτιμητικά, γιατί πίστεψε πως δεν είχε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του.

«Και πού σκέφτεσαι να πας, ώστε να πάρεις και εμένα μαζί σου;»

«Στο μεγάλο κτήμα φυσικά.! Θέλει μυαλό!»

Το μαρούλι χωρίς να δώσει πολύ σημασία, σηκώθηκε και άρχισε να περπατάει.

«Μα πού πας;»

«Αρχίζω!» απάντησε το μαρούλι.

«Τί αρχίζεις;» ρώτησε νευριασμένα το κρεμμύδι.

«Αρχίζω να πηγαίνω στο μεγάλο κτήμα.. Θέλει και ρώτημα;» απάντησε το μαρούλι με

τέτοιο βλέμμα που το κρεμμύδι αμέσως κατάλαβε πως έκανε λάθος που ρώτησε, και άρχισε να τρέχει από πίσω του, ώσπου το έφτασε.

«Συγγνώμη...» είπε το κρεμμύδι.

Το μαρούλι χαμογέλασε. Έτσι ξεκινήσανε για ένα ταξίδι που κανένα από τα δυο δεν ήξερε πως θα κατέληγε. Ίσως κάποτε να φθάσουν εκεί που θέλουν... Ίσως να νοστιμίσουν τη σαλάτα κάποιου ανθρώπου...

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ Α1 ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ

«Στην ευέλικτη ζώνη μου άρεσε η συνεργασία των παιδιών, το ότι όλοι παίρναμε πληροφορίες και το ότι ήμασταν χωρισμένοι σε ομάδες.

Το πρόγραμμα της ευέλικτης ζώνης ήταν ένα εντυπωσιακό πρόγραμμα, γιατί μαθαίναμε πράγματα για τον τόπο μας. Έπειτα μάθαμε να δουλεύουμε σε ομάδες, δηλαδή να συνεργαζόμαστε. Μας άρεσε που ψάχναμε στα ξένα λεξικά και μαθαίναμε κάποιες λέξεις που δεν γνωρίζαμε. Σε αυτές τις ομάδες συνεργάστηκαν όλα τα παιδιά της τάξης.

Το πρόγραμμα της ευέλικτης ζώνης είναι ένα πρόγραμμα που διασκεδάζουμε. Μαθαίνουμε πολλά πράγματα που δε γνωρίζαμε, βρίσκουμε πληροφορίες για διάφορα πράγματα στους υπολογιστές και στις εγκυκλοπαίδειες. Είχαμε χωριστεί σε ομάδες και περάσαμε πολύ ωραία.

Μου άρεσε πολύ που δουλεύαμε σαν μια ομάδα στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης. Επίσης μου άρεσαν οι ανταλλαγές ιδεών μεταξύ μας. Έτσι αξιοποιήσαμε τις πληροφορίες που είχαμε βρει για τα διάφορα πράγματα. Μου άρεσε που γράφαμε για τα πράγματα που παράγει η περιοχή μας.

Η ευέλικτη ζώνη είναι για εμένα ένα μάθημα. Σε αυτό το μάθημα μου άρεσε το ότι ήμασταν χωρισμένοι σε ομάδες και ότι ο καθένας είχε το δικό του θέμα για να γράψει. Μου άρεσε η συνεργασία που υπήρχε ανάμεσα στα παιδιά.

Στην ευέλικτη ζώνη εντυπωσιάστηκα από όλα αυτά που κάναμε : από τις συνταγές των γαλλικών/ αγγλικών φαγητών, το ότι ψάχναμε διάφορα πράγματα στους υπολογιστές, στα λεξικά και στις εγκυκλοπαίδειες. Επίσης εντύπωση μου έκανε η συνεργασία μέσα στην τάξη.

Από το πρόγραμμα της ευέλικτης ζώνης εντυπωσιάστηκα, γιατί μου έδωσε την ευκαιρία να μάθω για τα προϊόντα που καλλιεργούμε στην περιοχή μου».

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΠΝΟΧΩΡΙΟΥ

Τάξεις: Α2, Γ1, Γ2,

ΘΕΜΑ: «ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ»

ΠΟΡΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ:

Τρόπος προσέγγισης του θέματος:

Προσπαθούμε να «δούμε» το φαινόμενο του αθλητισμού από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Πιο συγκεκριμένα, επιχειρούμε να ασχοληθούμε με τα εξής αντικείμενα:

- **ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ:** Αξία του αθλητισμού-φαινόμενα και αίτια εκφυλισμού του. Προτάσεις για συρρίκνωση του αρνητικού αυτού φαινομένου.
- **ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΤΥΠΟΣ**
- **ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ:** Η αέναη πορεία του αθλητισμού μέσα στο χρόνο.
- **Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ, ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΖΩΝΤΑΝΗ «ΛΑΛΙΑ»**
- **ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ**
- **ΤΟΠΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ**

Στόχοι

A. ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Να συνειδητοποιήσουμε όλοι μας, μαθητές και διδάσκοντες, το πραγματικό περιεχόμενο του αθλητικού ιδεώδους, ενώ παράλληλα να αντιληφθούμε την άρρηκτη σύνδεση που υπάρχει ανάμεσα στον αθλητισμό και την ιστορική μας πορεία, αλλά και τον αθλητισμό σε σχέση με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τη λογοτεχνία και την τέχνη.

B. ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ ΣΤΟΧΟΙ

A) Να καταφανεί η αξία του αθλητισμού στις μέρες μας, αλλά και να καταδειχθούν τα γενεσιουργά αίτια, που αμαυρώνουν το «αθλητικό ιδεώδες».

B) Να καταδειχθεί η αέναη πορεία του αθλητισμού μέσα στο χρόνο σε όλες τις περιόδους της ελληνικής ιστορίας.

Γ) Να γίνει αντιληπτό ότι ο αθλητισμός είναι άμεσα συνυφασμένος τόσο με την καθημερινότητά μας, όσο και με την τέχνη γενικότερα.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Στα πλαίσια της «ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ» επιλέχτηκε μετά από συζήτηση στα τμήματα του σχολείου μας το θέμα «Ο αθλητισμός χθες και σήμερα» σε πανελλήνιο και τοπικό επίπεδο. Με βάση το παραπάνω θέμα αποφασίζουμε να εργαστούμε ως εξής:

Α' ΦΑΣΗ:

Αποφασίζουμε να χωριστούμε σε ομάδες με βάση «παροιμίες». Στη συνέχεια συζητούμε για το ποιες πλευρές του θέματος μπορούμε να «προσεγγίσουμε» και για τον

τρόπο που μπορούμε να υλοποιήσουμε τους στόχους που βάλαμε. Αμέσως μετά γίνεται η κατανομή των δραστηριοτήτων.

Β' ΦΑΣΗ:

Αρχίζουμε να συγκεντρώνουμε κάποιες πληροφορίες από βιβλία του Σχολείου μας, αλλά και από το Διαδίκτυο. Κάποια παιδιά αρχίζουν να συλλέγουν κείμενα από τον Ημερήσιο Τύπο σχετικά με τον αθλητισμό, αλλά και από βιβλία, που περιλαμβάνουν άρθρα ή δοκίμια για τον Αθλητισμό που κατά καιρούς δημοσιεύτηκαν στον Τύπο, με στόχο να τα επεξεργαστούν. Ήδη έχει συγκεντρωθεί και κάποιο αξιολογικό φωτογραφικό υλικό για την σχέση Αθλητισμού, Τέχνης και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Το υλικό αυτό προέρχεται είτε από τα σχολικά εγχειρίδια, είτε από κάποια άλλα βιβλία και τον Τύπο.

Γ' ΦΑΣΗ:

Και ενώ ήδη έχει αρχίσει να συγκεντρώνεται κάποιο σημαντικό υλικό, αρχίζουν να διαφαίνονται τα πρώτα έντονα προβλήματα για την πορεία των δραστηριοτήτων μας. Έτσι, λοιπόν τα παιδιά που επιφορτίστηκαν με το θέμα «Τοπικός Αθλητισμός» αρχίζουν να αντιλαμβάνονται ότι οι πληροφορίες, που μπόρεσαν να συλλέξουν για την Ιστορία των Τοπικών Αθλητικών Συλλόγων, είναι ελάχιστες, ενώ παρουσιάζεται και δυσκολία στην αξιοποίησή τους. Προτείνεται λοιπόν από κάποιο μαθητή να «κινήθουμε» σε άλλο επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα προτείνεται να προσεγγίσουμε τον αθλητή του Στίβου κ. Θεοδωρίδη Γιώργο, «γέννημα θρέμμα» της περιοχής και κάτοχο του Χάλκινου Μεταλλίου στα 60μ. Κλειστού Στίβου στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα του 2004 στη Βουδαπέστη. Η πρόταση γίνεται αποδεκτή με ενθουσιασμό από όλα τα παιδιά και για το λόγο αυτό προσπαθούμε να την υλοποιήσουμε όσο πιο γρήγορα μπορούμε. (Οι δραστηριότητες των άλλων ομάδων συνεχίζονται κανονικά).

Δ' ΦΑΣΗ:

Με μεγάλη μας χαρά ο κ. Θεοδωρίδης επισκέπτεται το σχολείο μας και δέχεται να απαντήσει σε όλες την ερωτήσεις που του θέτουν όλα τα παιδιά και από τα άλλα τμήματα. Παράλληλα συνεχίζονται οι δραστηριότητες όλων των παιδιών που έχουν σαν θέματα την ενότητα Αθλητισμός και Ιστορία, όσο και Αθλητισμός, Τέχνη και Λογοτεχνία.

Ε' ΦΑΣΗ:

Ο χρόνος μας πιέζει ασφυκτικά, καθώς το σχολικό έτος βαίνει προς το τέλος του. Ωστόσο εμείς συνεχίζουμε να εργαζόμαστε με τον ίδιο ενθουσιασμό όπως και στην αρχή. Έτσι λοιπόν αρχίζουμε να επεξεργαζόμαστε το υλικό που ήδη έχουμε συγκεντρώσει. Τα παιδιά που είχαν αναλάβει την ενότητα Αθλητισμός και Ημερήσιος Τύπος βρίσκονται στο τέλος των δραστηριοτήτων τους, καθώς έχουν συλλέξει και αποδώσει περιληπτικά αρκετά κείμενα από τον Ημερήσιο Τύπο. Έτσι λοιπόν αποφασίζουν να βοηθήσουν τις άλλες ομάδες.

ΣΤ' ΦΑΣΗ:

Αποφασίζουμε ότι το υλικό που έχουμε συγκεντρώσει για όλες τις θεματικές ενότητες ακόμα και γι' αυτήν την ενότητα που μας δυσκόλεψε ιδιαίτερα («Αθλητισμός, Λογο-

τεχνία και Ζωντανή Λαλιά») είναι αρκετό και ήρθε η ώρα να κάνουμε μια ουσιαστική αξιολόγηση όλων των στοιχείων, που έχουμε συλλέξει και να τα καταγράψουμε. Πρόκειται για μια εργασία ιδιαίτερα επίπονη, κατά τη διάρκεια της οποίας δε λείπουν και κάποιες διαφωνίες.

Ζ' ΦΑΣΗ:

Η εργασία μας αρχίζει να παίρνει την τελική της μορφή και αυτό μας γεμίζει και εμάς και τους καθηγητές μας με ιδιαίτερη χαρά. Αυτό που μας ενθουσιάζει ιδιαίτερα είναι οι εικόνες που συλλέξαμε για τον Αθλητισμό του Χθες και του Σήμερα, εικόνες, αθλητών, που ως χθες μας «φαίνονταν» κορμιά άψυχα στα σχολικά εγχειρίδια και που τώρα αισθανόμαστε ότι είναι ζωντανά.

Η' ΦΑΣΗ:

Το ταξίδι μας στο χρόνο, αλλά και στους δρόμους του σήμερα φτάνει στο τέλος του. Τελικά ο Αθλητισμός καταλάβαμε ότι δεν είναι άμεσα συνυφασμένος μόνο με τον πρωταθλητισμό, τα μετάλλια και τις διακρίσεις, ούτε και με τα επαχθή φαινόμενα της βίας στα γήπεδα και της χρήσης απαγορευμένων ουσιών για την επίτευξη υψηλότερων επιδόσεων. Η εργασία μας αυτή στα πλαίσια της «Ευέλικτης Ζώνης» μας έκανε να συνειδητοποιήσουμε ότι ο Αθλητισμός σχετίζεται άμεσα τόσο με την Ιστορική πορεία του Έλληνα όσο και με τα πολιτιστικά του επιτεύγματα και την καθημερινότητά του. Τελικά ο Αθλητισμός δεν μας ανδρώνει μόνο στο σώμα, αλλά και στην ψυχή, μας κάνει πιο δυνατούς, πιο ικανούς για να «ανεβούμε και κάποιες άλλες ψηλότερες κορφές» (Κ. Παλαμάς - Δωδεκάλογος του Γύφτου). Το τελευταίο αυτό στοιχείο, ας το κρατήσουμε όλοι στο νου και στην καρδιά μας και ας φανούμε αντάξιοι των προγόνων μας που πρώτοι διοργάνωσαν τους «Ολυμπιακούς Αγώνες».

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Με τον όρο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ εννοούμε τη δραστηριότητα του ατόμου, που αποβλέπει αρχικά στη σωματική εκγύμναση και βελτίωση του ανθρώπου και κάτ' επέκταση αποβλέπει στην πνευματική του βελτίωση.

ΜΟΡΦΕΣ-ΕΙΔΗ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Επαγγελματικός Αθλητισμός

Ερασιτεχνικός Αθλητισμός

Ατομικός Αθλητισμός

Ομαδικός Αθλητισμός

Κλασικός Αθλητισμός

Μηχανικός Αθλητισμός

ΑΞΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

- Βοηθάει στην άσκηση του σώματος και στην σωματική βελτίωση και υγεία του ατόμου.
- Οξύνει το πνεύμα του ατόμου, την κρίση του και το εθίζει στον προγραμματισμό, τη μεθοδικότητα, την πειθαρχία.
- Προσφέρει δυνατότητα για σωστή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου στα άτομα.
- Δημιουργεί αίσθημα ψυχικής ευεξίας στα άτομα. Συνάμα βοηθά στην κοινωνική καταξίωση του ατόμου, που επιτυγχάνεται μέσα από τη νίκη.
- Δημιουργεί υγιή πρότυπα στους νέους κάνοντάς τους να αποφεύγουν τις κοινωνικές παθογόνες καταστάσεις.
- Βοηθά στη δημιουργία υγιών ανθρώπινων σχέσεων.
- Εξαιρεί άθικτες αρχές, όπως είναι της φιλίας, της συνεργασίας, του συναγωνισμού κ.λ.π., βοηθώντας στη δημιουργία ηθικής προσωπικότητας.
- Κάνει να «πάλλεται» ο συναισθηματικός κόσμος των ατόμων, καθώς κατά τη διάρκεια της άθλησης το άτομο γεύεται έντονα συναισθήματα, όπως χαρά, λύπη, αγωνία.
- Βοηθάει στη σμίκρυνση των χασμάτων, στον περιορισμό του ρατσισμού, στην ειρηνική σύζευξη των λαών και στη συναδέλφωσή τους.
- Προσφέρει εργασία σε πλήθος ατόμων, που ασχολούνται σε εργασίες άμεσα συνυφασμένες με τον αθλητισμό.
- Βοηθάει στη σωστή αξιοποίηση της συσσωρευμένης ενεργητικότητας ,που αισθάνεται το άτομο.
- Συμβάλλει στην επιστημονική και τεχνολογική εξέλιξη, καθώς σήμερα η προετοιμασία των αθλητών γίνεται σε επιστημονικό επίπεδο.
- Βοηθά στην τόνωση της οικονομίας χωρών, όπου εκεί διεξάγονται οι αθλητικοί αγώνες. Ειδικά όσον αφορά τους ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ, εκτός όλων των προαναφερθέντων θετικών στοιχείων, ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ βοηθά στη διάθεση του ατόμου να υποτάσσει το «ΕΓΩ» για χάρη του «ΕΜΕΙΣ». Με άλλα λόγια κάνει το άτομο να αγωνίζεται όχι τόσο για την προσωπική του προβολή, αλλά κυρίως για την προβολή και τη δόξα της πατρίδας του.
- Ακόμα, το ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΙΔΕΩΔΕΣ, το οποίο έχει σαν κύριά του έκφραση τους ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ, λειτουργεί σαν ένα έναυσμα για το σταμάτημα όλων των πολεμικών συρράξεων και την επικράτηση εκεχειρίας και ειρήνης.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΕΚΦΥΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

- Δωροδοκίες.
- Ντοπάρισμα.
- Χρησιμοποίηση βίας για επικράτηση έναντι του «αντιπάλου».
- Διόγκωση του φαινομένου του φανατισμού στις αθλητικές συγκεντρώσεις.
- Άκρατη εμπορευματοποίηση του αθλητισμού.

ΑΙΤΙΑ ΕΚΦΥΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

- Κρίση ηθικών αξιών - αμοραλισμός.
- Η χρηματοθηρία και ο άκρατος καταναλωτισμός έχουν υιοθετηθεί ως βασικός τρόπος ζωής με αποτέλεσμα τα άτομα να γίνονται αδιάστακτα προκειμένου να τα υλοποιήσουν.
- Η προπαγάνδα που καλλιεργείται έντεχνα στους οπαδούς μέσα από τα Μ.Μ.Ε. και διάφορους αθλητικούς παράγοντες λόγω οικονομικών συμφερόντων, γεγονός που οδηγεί στο φανατισμό και στη βία.
- Εκδήλωση βίας στους αθλητικούς χώρους λόγω της συσσωρευμένης πίεσης, που αισθάνεται ο άνθρωπος.
- Η επαγγελματικοποίηση του αθλητισμού κάνει τους αθλητές, προκειμένου να ξεχωρίσουν να χρησιμοποιούν, οποιοδήποτε μέσο.
- Ο άκρατος ανταγωνισμός και η καταστρατήγηση του Ολυμπιακού ιδεώδους (αρχή συνεργασίας, άμιλλας, συλλογικότητας κ.λ.π).

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΝ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΕΙ ΣΩΣΤΑ Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΑ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΕΙ ΤΟ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΙΔΕΩΔΕΣ

- Ενημέρωση για τις ωφέλειες του αθλητισμού μέσα από τους φορείς κοινωνικοποίησης και κυρίως για το Ολυμπιακό ιδεώδες.
- Υιοθέτηση της Αθλητικής Παιδείας μέσα στη σχολική κοινότητα και προσπάθεια για στροφή των νέων όχι τόσο στον επαγγελματικό, όσο στον ερασιτεχνικό αθλητισμό.
- Μέριμνα της πολιτείας για δημιουργία αθλητικών κέντρων σε κάθε γειτονιά, γεγονός που θα αποτελέσει έναυσμα για την ενασχόληση των νέων με τον αθλητισμό.
- Καυτηρίαση και όχι διόγκωση όλων των αντιαθλητικών φαινομένων από τα Μ.Μ.Ε.
- Συνειδητοποίηση του ρόλου των ίδιων των αθλητών, έτσι ώστε να λειτουργούν ως θετικά πρότυπα για τους νέους.

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

1. Αθλητική ιδέα
2. Η προσφορά του αθλητισμού στο άτομο
3. Εμπορευματοποίηση του αθλητισμού
4. Χουλγκανισμός
5. Η βία στα γήπεδα
6. Οι αντάρτες των γηπέδων
7. Αθλητικό ιδεώδες

Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΙΔΕΑ

Το φαινόμενο του αθλητισμού είναι παγκόσμιο και διαχρονικό και εκδηλώνεται σε κάθε κοινωνία, σε κάθε εποχή. Ο στόχος είναι διπλός: από τη μια η ψυχική ανάγκη του ανθρώπου για παιχνίδι, από την άλλη η ανάγκη να ασκήσει το σώμα και να βελ-

τιώσει τις δυνάμεις του.

Πρώτος ο αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός κατέστησε την ανάγκη αυτή σημαντική, κοινωνική λειτουργία όπως μας μαρτυρά και το πλήθος των αθλημάτων και των αγώνων που έλαβαν χώρα στην Αρχαία Ελλάδα.

Οι Αρχαίοι Έλληνες δεν ανέχτηκαν τη βία και το φανατισμό. Από τον αθλητισμό γύρεψαν να βρουν κάτι περισσότερο από τις υλικές απολαβές, την απλή διασκέδαση και την άσκηση των σωμάτων. Ζήτησαν την ισορροπημένη ανάπτυξη σώματος και πνεύματος, την ολοκλήρωση της ανθρώπινης προσωπικότητας.

Γι' αυτό και τα γυμναστήρια και οι παλαιστές δεν ήταν απλά χώροι γυμναστικής αλλά εκπαιδευτήρια ψυχών εκλεπτυσμένων, καλλιεργημένων πνευμάτων και σωμάτων ρωμαλέων. Οι νέοι μάθαιναν να καλλιεργούν την άμιλλα, τη συντροφικότητα και την ανιδιοτέλεια και προετοιμάζονταν ως μελλοντικοί ώριμοι και υπεύθυνοι πολίτες, που θα υπερασπίζονταν γενναία την πατρίδα τους και θα λάμβαναν μέρος στη διαχείριση των κοινών.

Η ανώτερη έκφραση της αθλητικής ιδέας της Αρχαίας Ελλάδας είναι οι Ολυμπιακοί αγώνες.

Με αυτούς, ο κερματισμένος και κουρασμένος από τις συγκρούσεις Ελληνισμός φύλαξε ζωντανό το όραμα της Ειρήνης.

Δεν ήταν λοιπόν οι Ολυμπιακοί αγώνες απλές αθλητικές εκδηλώσεις αλλά το επιστέγασμα του Ελληνικού πνεύματος, το αποκορύφωμα της αθλητικής του ιδέας, ο τόπος γέννησης του διεθνιστικού και ειρηνιστικού οράματος.

Έτσι λοιπόν, το αθλητικό ιδεώδες των Αρχαίων είναι στενά συνυφασμένο με το αίτημα της ανθρώπινης ολοκλήρωσης.

Ο αθλητισμός, ξεκομμένος από τον άνθρωπο, γίνεται βαρβαρότητα και μόνο στην υπηρεσία αυτού εξανθρωπίζεται και εξανθρωπίζει.

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΑΤΟΜΟ

Πάνω απ' όλα τα αγαθά του ανθρώπου, μοναδική του περιουσία είναι η υπόστασή του, σωματική και ψυχοπνευματική και η ολοκλήρωσή της αποτελεί το φυσικό προορισμό της ζωής.

Σ' αυτό συμβάλλει καθοριστικά ο αθλητισμός τόσο στην ανάπτυξη των σωματικών δυνάμεων όσο και στην καλλιέργεια των ψυχοπνευματικών.

Κατ' αρχάς, προσφέρει καλή φυσική κατάσταση, σωματική ευεξία και υγεία. Δίνει ομορφιά, χάρη, δύναμη και σφρίγος, ώστε ο άνθρωπος να είναι ανθεκτικότερος στις ασθένειες και στους κινδύνους.

Ακόμη, ωφελεί το πνεύμα, καθώς ο νους του αθλητή και η σκέψη του καλλιεργούνται παράλληλα. Σώμα και πνεύμα στον αθλητισμό συλλειτουργούν στη βάση μιας στενής συνεργασίας. Τέλος, ο αθλητισμός καλλιεργεί την ψυχή και προάγει το ήθος. Το

άτομο μαθαίνει να θέτει στόχους, να διώχνει την οκνηρία, την ιδιοτέλεια και γαλουχεί την ψυχή του με την αξία της ευγενούς άμιλλας και της συνεργασίας.

Ο αθλητισμός, λοιπόν, προάγει τον άνθρωπο αναπτύσσοντας τις σωματικές και τις ψυχοπνευματικές του δυνάμεις, αξιοποιώντας όχι μόνο τα σωματικά του χαρίσματα που του έδωσε η φύση, αλλά δοκιμάζοντας να ξεπεράσει τους περιορισμούς που αυτή του επέβαλλε.

Η ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Κάθε ανθρώπινη εκδήλωση, ατομική ή συλλογική, είναι γέννημα κοινωνικών συνθηκών από τις οποίες επηρεάζεται βαθύτατα και τις οποίες καθρεφτίζει πιστότατα.

Το πνεύμα ενός λαού και ο πολιτισμός του πραγματώνονται από αυτές τις εκδηλώσεις.

Έτσι λοιπόν, δεν πρέπει να απορούμε, που η εμπορευματοποίηση κυριαρχεί σε όλους τους τομείς στην εποχή μας. Είναι συνυφασμένη με την κοινωνία της αφθονίας όπου τίποτε δεν έχει μείνει ανόθευτο από τον ωφελισμό και τη λατρεία του χρήματος.

Το πιο δυσάρεστο είναι πως η οικονομία της αγοράς αλώνει χώρους και έξω από την οικονομία, όπως είναι η παιδεία, η τέχνη και ο αθλητισμός.

Όσον αφορά στον αθλητισμό, η επικράτηση της εμπορευματοποίησης δεν επιδέχεται αμφισβήτηση. Αυτό φαίνεται από τον τρόπο που λειτουργούν τα περισσότερα αθλητικά σωματεία, που μετατράπηκαν σε εμπορικές επιχειρήσεις.

Το κέρδος όμως είναι ξένο προς την ευγενή άμιλλα, την ανιδιοτέλεια και την συντροφικότητα, αξίες που διέπουν το αθλητικό πνεύμα.

Όμως, στην αθλητική αγορά επικρατεί ο νόμος του κέρδους και γι' αυτό επιστρατεύονται μέσα, όπως δωροδοκίες, χρήση αναβολικών ουσιών και φανατισμός που κάθε άλλο παρά προάγουν το αθλητικό ιδεώδες.

Έτσι λοιπόν, οι περισσότεροι αθλητές, εκτός κάποιων εξαιρέσεων, θυσιάζουν τα ιδεώδη τους στο βωμό του κέρδους και υπηρετούν ιδεολογικά υποκατάστατα, όπως η φανέλα, η ιστορία της ομάδας, η προσωπική προβολή και κυρίως το χρήμα.

Οι σύγχρονες αθλητικές δραστηριότητες απέχουν λοιπόν πολύ από τους αρχαίους Ελληνικούς αγώνες και είναι συνυφασμένες με το πνεύμα της εποχής, δηλαδή αδιαφορία για την ουσία και εμμονή στο θέαμα, περιφρόνηση των αξιών και θεοποίηση του χρήματος.

Τα λιγότερο δημοφιλή αθλήματα θα μπορούσαμε να πούμε ότι εξακολουθούν να υπηρετούν το γνήσιο αθλητικό πνεύμα και εδώ όμως ελλοχεύει η απειλή της εμπορευματοποίησης αν καταστούν περισσότερο δημοφιλή.

Μένει λοιπόν ο ερασιτεχνικός αθλητισμός για να διατηρήσει ζωντανές τις αθλητικές αξίες, την ευγενή άμιλλα, τη χαρά του παιχνιδιού και την ανιδιοτελή προσπάθεια που ο επαγγελματικός αθλητισμός έχει από καιρό εκποιήσει.

Ο ΧΟΥΛΙΓΚΑΝΙΣΜΟΣ

Είναι εύλογη η αμηχανία που υπάρχει στην προσπάθεια να ερμηνευτεί η βία και ο φανατισμός στους αθλητικούς χώρους.

Όμως η ευθύνη δεν ανήκει αποκλειστικά στον αθλητισμό, καθώς αυτός δεν αποτελεί νησίδα ξεκομμένη από την κοινωνία, αλλά επηρεάζεται από την παθογένειά της.

Η έλλειψη σύμπνοιας και συντροφικότητας μεταξύ των αθλητών ή των οπαδών αντανακλά τη χαλάρωση των κοινωνικών δεσμών. Η διάκριση των ανθρώπων, βάσει της ομάδας τους, καθρεφτίζει σκληρούς κοινωνικούς ανταγωνισμούς.

Επίσης, η εμπορευματοποίηση συμβάλλει στην ανάπτυξη του φανατισμού. Τα αθλητικά σωματεία - επιχειρήσεις στοχεύουν στη μεγιστοποίηση των κερδών τους. Για το σκοπό αυτό και για να εξασφαλίσουν την πελατεία τους καλλιεργούν την τυφλή εμπιστοσύνη των οπαδών τους.

Όσο καλλιεργείται ο φανατισμός, τόσο μεγαλύτερος έλεγχος ασκείται στους οπαδούς και αυτό γίνεται όχι μόνο για οικονομικούς, αλλά και για πολιτικούς λόγους. Ο φανατισμένος οπαδός διοχετεύει την ενεργητικότητά του στους αθλητικούς χώρους, ενώ μένει αδιάφορος για τα κοινωνικοπολιτικά θέματα. Η κοινωνική του διαμαρτυρία εκδηλώνεται στον χώρο του αθλητισμού. Δεν είναι τυχαία η άνθιση του ποδοσφαίρου σε χώρες με δικτατορικά ή αυταρχικά καθεστώτα.

Τέλος, η ανάγκη του ανθρώπου για εκτόνωση ικανοποιείται μέσα στα γήπεδα, γιατί στους κόλπους της μάζας κυριαρχεί η ψυχολογία του όχλου, που αποδυναμώνει τη λογική και εξάπτει το θυμικό. Έτσι ο φανατικός οπαδός μπορεί να πει και να κάνει πράγματα υπνωτισμένος από το πάθος που σε φυσιολογικές περιστάσεις πιθανό να απέφευγε.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, το φίλαθλο πνεύμα καταποντίζεται. Οι φίλαθλοι μετατρέπονται σε οπαδούς, η χαρά του παιχνιδιού δίνει τη θέση της στο άγχος της νίκης και ο σεβασμός προς τον αντίπαλο στην απέχθεια και την εχθρότητα.

Η πραγματική λύση θα δοθεί μόνο αν ξεριζωθούν εκείνοι οι πολιτικοί, οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες που υποτάσσουν τον αθλητισμό στην υπηρεσία του συμφέροντος και της βίας.

Η ΒΙΑ ΣΤΑ ΓΗΠΕΔΑ

Η ομαδοποιημένη βία στα γήπεδα δεν είναι ένα αυθύπαρκτο φαινόμενο, αλλά είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τις κοινωνικές εξελίξεις.

Όλοι αυτοί οι εξαγριωμένοι φίλαθλοι στις κερκίδες των γηπέδων είναι άνεργοι νέοι, νέοι με μικροαστικά ιδανικά, νέοι που δεν πήγαν σχολείο ή κάποιοι που έχουν πάει σχολείο αλλά δεν αποκόμισαν τίποτε από αυτό. Είναι νέοι χωρίς ιδανικά, που ζουν μια άσχημη ζωή, γι' αυτό και εξιδανικεύουν το ποδόσφαιρο καθώς οι κερκίδες του γηπέδου είναι το μόνο βήμα που τους δίνεται στη ζωή για να εκφραστούν. Δεν είναι τυχαίο ότι οι πιο βίαιοι οπαδοί είναι αυτοί που προέρχονται από φτωχές συνοι-

κίες, είτε στην Ελλάδα, είτε στο εξωτερικό.

Η κατάσταση αυτή αρέσει σε κάποιους οικονομικούς και πολιτικούς άρχοντες, καθώς το ποδόσφαιρο είναι ένα θαυμάσιο μέσο για να διαιρέσει κανείς τις μάζες και να τις ελέγξει.

Δεν είναι τυχαίο ότι το ποδόσφαιρο πατρνάρεται από τα μεγάλα τζάκια που θέλουν να κερδίσουν τις συμπάθειες των εργαζομένων που εκμεταλλεύονται.

Τελικά, η βία δε λύνεται με αστυνομικά μέτρα. Τα κοινωνικά προβλήματα δε λύνονται με την αστυνόμευση. Έτσι δε γίνεται τίποτε άλλο από το να διαιωνίζεται ανεξέλεγκτα η όλη κατάσταση.

ΟΙ ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΤΩΝ ΓΗΠΕΔΩΝ

Ο άνθρωπος, όπως όλα τα ζώα, έλκεται από το παιχνίδι, σε αντίθεση όμως με αυτά προτιμά να παίζει σύμφωνα με κάποιους κοινωνικούς, συμβατικούς κανόνες.

Όσον αφορά στο θεατή, προτιμά να αξιολογεί και να κρίνει το παιχνίδι των άλλων ανάλογα με τους κανόνες που έμαθε. Συνήθως ο κόσμος κάνει και κάτι ακόμη χειρότερο. Όχι μόνο βλέπει το παιχνίδι αντί να το παίζει, αλλά συχνά ακούει μόνο να μιλάνε γι' αυτό.

Ο αθλητικός τύπος συμβάλλει ώστε το ποδόσφαιρο να γίνεται ευκαιρία για μια καθαρή φλυαρία που κάνουν οι φίλαθλοι στις πλατείες, στα κουρεία, στο τραπέζι, στο γραφείο, με μια γλώσσα που έχει τους δικούς της κανόνες.

Πρόκειται για μια συζήτηση στρατηγικής που δεν αφορά μόνο το παιχνίδι, αλλά και την προετοιμασία του (μεταγραφές, σύνθεση ομάδων, αποφάσεις συλλόγων). Η συζήτηση αυτή έχει τα ίδια χαρακτηριστικά παθιασμένης συμμετοχής, όπως η πολιτική συζήτηση, η οποία περιστρέφεται με τον ίδιο τρόπο γύρω από θέματα και πρόσωπα που δεν είδαμε ποτέ.

Η διαφορά τους έγκειται στο ότι όποιος μιλάει για πολιτική, στην ουσία κάνει πολιτική, είτε μιλώντας σε μια συνέλευση κόμματος, είτε ψηφίζοντας μια πρόταση, ασκεί εξουσία έστω και σε μικρή κλίμακα.

Στα σπορ αντίθετα, η αθλητική φλυαρία δεν έχει τίποτα το κοινό με το ίδιο το άθλημα, που γίνεται μακρινή της πρόφαση. Έτσι λοιπόν, η συζήτηση για αθλητισμό (χωρίς να συνοδεύεται από άσκηση) δεν είναι μόνο αποστέρηση του σώματος, αλλά είναι καθαρή αποστέρηση των προνομίων του ανθρώπου σαν πολιτικό όν.

Τα θύματα αυτής της ενέργειας δεν το καταλαβαίνουν, αλλά βρίσκονται σε ένα φαύλο κύκλο. Και καθώς η πολιτική, που σαν πρότυπο κοινωνικής συμπεριφοράς είναι παντού, έτσι και το θύμα της αθλητικής φλυαρίας νιώθει μια ασαφή νοσταλγία γι' αυτήν την καρποφόρα και αποτελεσματική συμπεριφορά.

Ο Homo Sportivus, μη μπορώντας να κάνει τον αντάρτη του Μαύρου Σεπτέμβρη, μασκαρεύεται σε αντάρτη κάποιας μαυροκίτρινης ομάδας αναλώνοντας την ενστι-

κτώδη ορμή του σε δραστηριότητες που δεν μπορούν να επηρεάσουν την εθνική, πολιτική ζωή και η μανία του ελέγχεται.

Μετατρέπεται έτσι στο πιο καταπιεσμένο θύμα του συστήματος, γιατί δεν ξέρει πια τί του στέρησαν και αυτή η βία στα γήπεδα μοιάζει με βαλβίδα ασφαλείας που κάθε δικτάτορας μπορεί να εκμεταλλευτεί.

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΙΔΕΩΔΕΣ

Το αγωνιστικό πνεύμα, που στάθηκε παράγοντας αποφασιστικός στην ανάπτυξη της Ελληνικής Ιστορίας, κατακτούσε το πνευματικό και θρησκευτικό βάθος, που το καταξίωνε και το ύψωνε σε σφαίρες πολύ υψηλότερες από την απλή παιδεία απ' όπου ίσως ξεκίνησε.

Έτσι λοιπόν, ξεκινώντας οι αρχαίοι Έλληνες από μία φυσική διάθεση να ξεπεράσουν και να συναγωνιστούν το διπλανό τους, καλλιέργησαν με τρόπο μοναδικό στην παγκόσμια ιστορία, το αθλητικό πνεύμα.

Οι αρχαίοι Έλληνες κατόρθωσαν και συνδύασαν την αρχαία ομηρική ρήση «αιέν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άλλων» με την κοινωνική πειθαρχία και την υπαγωγή στους νόμους της πολιτείας.

Κατόρθωσαν να καλλιεργήσουν το αθλητικό πνεύμα πιστεύοντας στον ίδιο τον άνθρωπο. Το ιδανικό «καλός κ' αγαθός» συμπεριλαμβάνει την σωματική τελειότητα από τη μια που ταυτίζεται με τη θεϊκή ομοίωση, αλλά και την ψυχική τελειότητα συνδυασμένα μοναδικά.

Αυτές οι θεμελιακές αρχές των αρχαίων Ελλήνων, προβάλλουν και πραγματώνονται μέσα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν την υπέρτατη έκφραση του αθλητικού πνεύματος σε μια συνάθροιση των Ελλήνων, που σήμαινε για εκείνους μια οικουμενική συνάθροιση των ελεύθερων ανθρώπων. Κάθε τέσσερα χρόνια, Έλληνες από παντού, ξεχνώντας τις διαφορές τους μέσα σε ένα κλίμα ισονομίας, ισότητας, ειρήνης, ευδαιμονίας, συγκεντρώνονταν για να τιμήσουν τους αθλητές που αγωνίζονταν. Το έπαθλο, ένα στεφάνι ελιάς όμως, ο νικητής Ολυμπιονίκης εξισωνόταν με τους θεούς και η υστεροφημία του τον ακολουθούσε και μετά θάνατον.

Ο Pierre de Coubertin θέλησε λοιπόν να ξαναζωντανέψει αυτό το πνεύμα της πίστης στον άνθρωπο, της δημοκρατικής ισότητας, της πανανθρώπινης συναδέλφωσης και της ειρήνης των λαών.

Και είναι πράγματι μοναδικό το συναίσθημα, όσων έχουν χαρεί για λίγες μέρες τη συμφιλίωση των λαών στους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες, όπου καταργούνται η γλώσσα, η φυλή και η θρησκεία και το μόνο που μετράει είναι η νίκη.

Μακάρι λοιπόν το Ολυμπιακό πνεύμα να φωτίσει όλο τον κόσμο όχι μόνο για λίγες μέρες, αλλά παντοτινά.

Φωτογραφία με τον πρωταθλητή κ. Θεοδορίδη Γιώργο που κατάγεται από την περιοχή μας κατά την επίσκεψή του στο Σχολείο μας στα Πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης.

Βιβλιογραφία

1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
2. ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΠΑΠΥΡΟΥΣ - ΛΑΡΟΥΣ - ΜΠΡΙΤΑΝΙΚΑ
3. ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΔΟΜΗ
4. ΛΕΞΙΚΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ
5. Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ - ROBERT FLACELIERE
6. ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕ
7. ΕΚΛΟΓΑΙ - Ν. ΠΟΛΙΤΗ
8. ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΒΗΜΑ, ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
9. ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
10. ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΠΙΝΟΧΩΡΙΟΥ

Τάξεις: Α', Β', Γ'

ΘΕΜΑ: «ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΚΑΛΑΝΤΑ»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ: 97 (6 Τμήματα)

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: 13

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Η επιλογή του θέματος έγινε κατόπιν συζήτησης μεταξύ μαθητών, καθηγητών και γονέων με βάση τα παρακάτω κριτήρια στη λογική ενός Ανοιχτού Σχολείου στην κοινωνία:

1. Ενδιαφέροντα των μαθητών σε σχέση με την ποντιακή τους καταγωγή
2. Διαθεματική προσέγγιση του θέματος από όλες τις ειδικότητες των καθηγητών
3. Σύνδεση της τοπικής κοινωνίας με τη σχολική κοινότητα
4. Επικαιρότητα του θέματος λόγω Χριστουγέννων

Σκοποί - Στόχοι

- Εισαγωγή καινοτόμου δράσης μαθησιακής διαδικασίας στο σχολείο.
- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών και συλλογικής προσπάθειας των μαθητών με σκοπό την κοινωνικοποίησή τους.
- Ανάδειξη δεξιοτήτων των μαθητών.
- Έρευνα, δημιουργία και ανταλλαγή απόψεων ανάμεσα στους μαθητές.
- Σύνδεση έρευνας μαθημάτων μέσα από αυτενέργεια μαθητών - αυτογνωσία.
- Ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας - μαθητών - καθηγητών - γονέων.
- Διάδοση γνώσεων και εμπειριών στο Σχολείο και την κοινωνία.
- Παιδαγωγική προσέγγιση στο πλαίσιο του Ανοιχτού Σχολείου στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Δραστηριότητες

Η υλοποίηση της παιδαγωγικής μεθόδου διδασκαλίας εξαντλήθηκε σε πέντε 2/ωρα με την συμμετοχή όλων των μαθητών και όλων των καθηγητών σε σταθερή ημέρα που επιλέχθηκε από το Σύλλογο των Καθηγητών με κυλιόμενο ωράριο ανά εβδομάδα. Για την καλύτερη υλοποίηση του θέματος και κατόπιν συζήτησης μεταξύ μαθητών και καθηγητών η Ευέλικτη Ζώνη λειτούργησε ως εξής: Έγινε χωρισμός ομάδων ανά τμήμα και κάθε ομάδα επιφορτίστηκε με τη διερεύνηση μιας πτυχής του θέματος. Σε κάθε ομάδα ανέλαβαν δύο μαθητές τη συλλογή στοιχείων είτε από το Internet είτε από την βιβλιοθήκη του Σχολείου. Οι παραπάνω μαθητές παρουσίασαν τα στοιχεία στην ομάδα. Σε κάθε τμήμα υπήρχαν πάνω από δύο καθηγητές, οι οποίοι είχαν ρόλο καθαρά συντονιστικό και επέβλεπαν την πορεία των εργασιών. Η επεξεργασία του θέματος έγινε ως εξής:

1. Από θεολογική άποψη

Έννοιες: Χριστός, Παναγία

Συλλογή πληροφοριών για:

- Τη Γέννηση του Χριστού.
- Το Χριστιανικό ημερολόγιο που ξεκινάει με τη γέννηση του Χριστού.
- Τη ζωή του Ιησού από την ηλικία των 12 ετών μέχρι την ηλικία των 30, που άρχισε η δημόσια δράση του. Η περίοδος αυτή δεν αναφέρεται στα γνήσια Ευαγγέλια, αλλά στα Απόκρυφα.
- Τη συνεργασία της Παναγίας με το θέλημα του Θεού στη γέννηση του Χριστού, όπου εκπροσωπεί όλους τους ανθρώπους σαν νέα Εύα.
- Τις γιορτές που αναφέρονται στη Θεοτόκο, όπου ο ελληνικός λαός εκφράζει την ευσέβεια του προς Αυτή.

2. Από γλωσσική άποψη

- Απόδοση κάθε λέξης των «Ποντιακών Καλάντων» στη Νέα Ελληνική Γλώσσα.
- Στοιχεία για την «Ποντιακή Διάλεκτο» (Ιστορικά - Γλωσσικά).
- Συσχετισμός λέξεων από τα Ποντιακά Κάλαντα με τη Νέα και Αρχαία Ελληνική Γλώσσα (Εύρεση κοινών μορφολογικών και γραμματικών τύπων).
- Εύρεση παραγώγων - συνθέτων - ομορρίζων στα Νέα Ελληνικά με βάση λέξεις που εμπεριέχονται και στα Ποντιακά Κάλαντα.
- Εύρεση φράσεων λογίων ή λαϊκών (π.χ. παροιμίες κ.λ.π.), αποσπάσματα από ποιήματα της νεοελληνικής λογοτεχνίας, αποσπάσματα από δημοτικά τραγούδια, που εμπεριέχουν λέξεις, που υπάρχουν στα Ποντιακά Κάλαντα.
- Εύρεση Αρχαίων Ελληνικών φράσεων, με βάση κάποιες λέξεις, που υπάρχουν και στα Ποντιακά Κάλαντα.
- Ιδιαίτερη προσέγγιση από γλωσσικής πλευράς των λέξεων Παναγία, Χριστός, παιδί.

3. Από λαογραφική άποψη

- Δημιουργία ερωτηματολογίου, που στοχεύει στη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του εθίμου κατά τις δεκαετίες του 1940 - 1950.
- Καταγραφή της σύγχρονης εξέλιξης του εθίμου (ατομικά - συλλογικά).
- Προσπάθεια εντοπισμού ομοιοτήτων και διαφορών του χθες με το σήμερα.

4. Από ιστορική άποψη

- Εννοιολογική εξέλιξη της λέξης Πόντος.
- Συγκέντρωση ιστορικών στοιχείων για την περιοχή του Πόντου.
- Αναφορά στο εθιμικό πλαίσιο των Ποντίων στη διάρκεια των γιορτών του 12ήμερου και αντιστοιχίες με τα βυζαντινά ήθη και έθιμα.
- Επικέντρωση της έρευνας στο τοπικό έθιμο των Μωμόγερων. Εξέταση ιστορικής προέλευσης και συμβολισμού του εθίμου.
- Πληροφορίες για την εμφάνιση των Καλάντων, το περιεχόμενό τους κ.α.
- Αναφορά στο πέρασμα από τις Ρωμαϊκές Καλένδες στα Βυζαντινά ήθη και έθιμα και στην διατήρησή τους από τους Έλληνες του Πόντου.
- Βυζαντινά Άσματα που έχουν σχέση με τα Ποντιακά Κάλαντα.
- Πληροφορίες για τα Χριστούγεννα στο Βυζάντιο.

5. Σε σχέση με το μάθημα των Αγγλικών έγινε:

- Μετάφραση των καλάντων στα Αγγλικά.
- Συγγραφή επιστολών με Χριστουγεννιάτικα έθιμα.
- Συνταγές παραδοσιακών, Χριστουγεννιάτικων γλυκών.

6. Σε σχέση με το μάθημα των Γαλλικών έγινε:

- Παρουσίαση εκκλησιών της Γαλλίας, αφιερωμένες στην Παναγία (Notre - Dame).
- Γνωριμία με το έργο του Βίκτωρος Ουγκώ, «Η Παναγία των Παρισίων» (Notre - Dame de Paris).
- Παρουσίαση των ελληνικών Χριστουγεννιάτικων και Πρωτοχρονιάτικων εθίμων στα Γαλλικά.

7. Επεξεργασία Φυσικών Επιστημών

- Εγγραφή σε κασέτα των τοπικών εκδοχών των Χριστουγεννιάτικων και Πρωτοχρονιάτικων Καλάντων.
- Αποξήρανση φρούτων, παρασκευή δειγμάτων και επίδειξή τους.
- Αρώματα και παρασκευή απλών δειγμάτων.
- Λειτουργία ευαίσθητων οργάνων του ανθρώπινου σώματος.
- Πυκνότητα πολύτιμων στοιχείων και σύγκριση μ' αυτή του νερού (κατά προσέγγιση της πυκνότητας του ανθρώπου).
- Δραματοποίηση καλάντων - θεατρικό σκέτς.

8. Από γεωγραφική άποψη

- Κατασκευή χάρτη του Πόντου.
- Συλλογή πληροφοριών που αφορούν στην Ιστορία διαφόρων περιοχών του Πόντου.

9. Από μουσική και καλλιτεχνική άποψη

- Διερεύνηση των στίχων των Καλάντων που χρησιμοποιούνται και σε άλλες περιπτώσεις, όπως: θερισμός, υποδοχή νέου έτους κ.α.
- Αναζήτηση πληροφοριών για τα όργανα, που συνοδεύουν τα Κάλαντα.
- Ζωγραφική οργάνων που χρησιμοποιούνται στα Κάλαντα.

Αναμενόμενα - Αποτελέσματα

Η λειτουργία της Ευέλικτης Ζώνης στο Γυμνάσιο έγινε δεκτή με ενθουσιασμό από τους μαθητές, οι οποίοι συνεργάστηκαν ικανοποιητικά με τους συμμαθητές τους και τους καθηγητές. Έδειξαν μεγάλη προθυμία στη διαδικασία επίτευξης των θεμάτων ερευνώντας, αναζητώντας πληροφορίες, παίρνοντας συνεντεύξεις και πειραματιζόμενοι σε διάφορες εφαρμογές.

Αξίζει να τονιστεί ότι παρατηρήθηκε έντονη συμμετοχή μερικών «αδιάφορων μαθητών», που διακρίθηκαν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κυρίως σε καλλιτεχνικούς τομείς, όπως η ζωγραφική, η δημιουργία χειροτεχνικών κατασκευών, η παρασκευή αρώματος, η λήψη φωτογραφιών κ.α.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «Britannica»
- «Εγκυκλοπαίδεια Ποντιακού Ελληνισμού»
- Άγγλο-ελληνικό / Ελλήνο-αγγλικό Λεξικό Oxford
- Λεξικό KAUFFMANN
- Bien Joué II
- Internet
- Σχολικά Εγχειρίδια

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

	<u>Όνοματεπώνυμο</u>	<u>Ειδικότητα</u>
1	Κακουλίδου Ειρήνη, Δ/ντρια	ΠΕ05
2	Αβραμίδης Χρήστος	ΠΕ01
3	Χαρέλας Τάσος	ΠΕ02
4	Ζαρογιάννη Καλλιόπη	ΠΕ02
5	Γκούτζιος Χαρίσιος	ΠΕ02
6	Αντωνιάδης Κώστας	ΠΕ03
7	Φραντζής Αθανάσιος	ΠΕ04 - 01
8	Δημητριάδης Θεόφιλος	ΠΕ04 - 01
9	Παντελίδου Κυριακή	ΠΕ05
10	Μιζαντζίδου Μαρία	ΠΕ06
11	Τζήμος Ιωάννης	ΠΕ11
12	Θεοχαρόπουλος Σταύρος	ΠΕ16
13	Περισιανίδης Ευθύμιος	ΠΕ19

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

Τάξη: Α1

ΘΕΜΑ: «ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΔΙΑΙΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

1. Ενδιαφέρον των μαθητών για το σωστό τρόπο διατροφής.
2. Προβληματισμός για τις συνέπειες που έχει ο σύγχρονος τρόπος διατροφής των νέων.
3. Αξιοποίηση των προϊόντων της χώρας μας (μεσογειακών) στη διατροφή μας.

Σκοπός-Στόχοι

1. Να διακρίνουν οι μαθητές τους παράγοντες που διαμορφώνουν τις διατροφικές μας συνήθειες.
2. Να συνειδητοποιήσουν ότι η υγιεινή διατροφή εξασφαλίζει ποιότητα ζωής και μακροβιότητα, ώστε να επιλέγουν και να ακολουθούν έναν υγιεινό τρόπο διατροφής.

Δραστηριότητες

1. Κατασκευή αφισών με την τεχνική ζωγραφικής και κολλάζ.
2. Κατασκευή χάρτη Μεσογειακών χωρών και τοποθέτηση εικόνων τροφίμων που παράγονται σ' αυτές.
3. Έρευνα ερωτηματολογίου κατά πόσο οι μαθητές ακολουθούν το πρότυπο της Μεσογειακής Δίαιτας και καταγραφή των αποτελεσμάτων της έρευνας.
4. Σχεδιασμός πυραμίδας της Μεσογειακής Δίαιτας.
5. Αναζήτηση ιστορικών πηγών σχετικά με τη διατροφή των Αρχαίων Ελλήνων.
6. Συλλογή λαογραφικού υλικού του τόπου τους Μεσογειακή Δίαιτα-Συγκέντρωση παραδοσιακών συνταγών.
7. Παρασκευή παραδοσιακών φαγητών από τους ίδιους τους μαθητές και έκθεσή τους στο κοινό.

Αναμενόμενα αποτελέσματα-Συμπεράσματα

Η συμμετοχή των μαθητών υπήρξε ικανοποιητική. Πολλά από τα παιδιά έδειξαν τις ιδιαίτερες ικανότητές τους και έμαθαν να συνεργάζονται και να αναζητούν πληροφορίες εκτός σχολείου. Βέβαια ορισμένοι μαθητές ανέλαβαν μεγαλύτερο βάρος της εργασίας από άλλους που αδιαφόρησαν.

Οι στόχοι επιτεύχθηκαν καθώς οι μαθητές έμαθαν τη σημασία των μεσογειακών προϊόντων και συνειδητοποίησαν ότι η χρήση τους στην καθημερινή τους διατροφή τους εξασφαλίζει υγεία και μακροβιότητα.

Βιβλιογραφία

- Σύγχρονη διατροφή και Μεσογειακή Δίαιτα: Αντωνοπούλου Τασούλας.
- Οικιακή Οικονομία Β' Γυμνασίου Ο.Ε.Δ.Β.
- Τρόφιμα, Διατροφή, Υγεία: Υπουργείου Υγείας.
- Αρχαία Ελλάδα: Ο τόπος και οι άνθρωποι Ο.Ε.Δ.Β.
- Παροιμίες, Γνωμικά και η ερμηνεία τους με διδάγματα: Εκδόσεις Δαμιανού.

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

Τάξη: Α2

ΘΕΜΑ: «Α ΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΝΙΚΟ ΓΚΑΤΣΟ»

Κριτήρια επιλογής θέματος

Αφορμή για την επιλογή μας στάθηκε το ποίημα - τραγούδι «Χάρτινο το φεγγαράκι» που το ήξεραν όλα σχεδόν τα παιδιά, μεταξύ των είκοσι που τους διαβάσαμε. Σκοπός μας ήταν να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με την ποίηση και με το έντεχνο τραγούδι της ελληνικής μουσικής.

Σκοπός - Στόχοι

Ακολουθώντας το στόχο μας επιλέξαμε να ασχοληθούμε με τον Νίκο Γκάτσο γιατί αυτός έγραψε τους αξέχαστους στίχους από το «Χάρτινο το Φεγγαράκι», που μελοποιήθηκαν από τον Μάνο Χατζιδάκι, και επειδή καθιερώθηκε σαν κορυφαίος στιχουργός της ελληνικής έντεχνης μουσικής, με της υψηλής ποιότητας και μεστής ποιήσής του στίχους. Αυτοί μελοποιήθηκαν από κορυφαίους συνθέτες: Μ. Χατζιδάκι, Μ. Θεοδωράκη, Στ. Ξαρχάκο, Δ. Μούτση και τραγουδούσαν γενιές και γενιές ανθρώπων.

Και για έναν ακόμη λόγο, γιατί έχει εξέχουσα θέση στην ελληνική ποίηση με το ένα και μοναδικό του την «Αμοργό», ώριμη έκφραση του υπερρεαλισμού στην Ελλάδα.

Δραστηριότητες

- Επίσκεψη στη βιβλιοθήκη του 3ου Γυμνασίου Κοζάνης, ενημέρωση για το δεκαδικό σύστημα Dewey, σύστημα ταξινόμησης βιβλιοθηκών. Προβολή κριτηρίων αξιολόγησης από την ιστοσελίδα της Τερέζας Γιακουμάτου με δ/νση www.netschoolbook.com.
- Αναζήτηση πληροφοριών σε ποιητικές ανθολογίες, εφημερίδες, περιοδικά, internet, που αναφέρονται στη ζωή και το έργο του.
- Επίσκεψη στο ΔΗΠΕΘΕ Κοζάνης και ενημέρωση από την πρόεδρο Ν. Νικολάου για το πώς δημιουργείται μια παράσταση από μαθητές.
- Ομιλία-συζήτηση της Ν. Νικολάου στη τάξη με θέμα: «Η επαφή με την τέχνη και ειδικότερα με την ποίηση και το θέατρο».
- Σύνταξη ερωτηματολογίου, το οποίο χρησιμοποίησαν οι μαθητές για να πάρουν συνέντευξη από την Ν. Νικολάου για το θεατρικό έργο «Τραγούδι του έρωτα» του Φεδερίκου Γκάρθια Λόρκα σε μετάφραση του Ν. Γκάτσου, που ανέβασε το ΔΗΠΕΘΕ Κοζάνης το καλοκαίρι του 2000.
- Θεατρικό δρώμενο από τον «Ματωμένο Γάμο» του Φεδερίκου Γκάρθια Λόρκα από του μαθητές.
- Ερμηνευτική προσέγγιση αποσπασμάτων της «Αμοργού».

- Μετάφραση ποιημάτων στην Αγγλική γλώσσα.
- Διδασκαλία τραγουδιών και προετοιμασία μικρού χορωδιακού συνόλου για μουσική συναυλία που θα δώσουν οι μαθητές στο σχολείο μας:
- Μουσική επιμέλεια στίχων- τραγουδιών: «Το Δίχτυ» - Ξαρχάκος, «Αύριο πάλι» - Μούτσης, «Αν θυμηθείς το όνειρό μου» - Θεοδωράκης, «Αθανασία» -Χατζιδάκις, «Με την Ελλάδα καρaboκύρη» - Χατζιδάκις.
- Κατασκευή πορτραίτων και προσωπογραφιών του ποιητή και κάδρων των ποιημάτων του.
- Ο κάθε μαθητής έκανε μια μικρή δημοσιογραφική έρευνα στον περίγυρό του, για το αν γνωρίζουν τον Ν. Γκάτσο και έγινε στατιστική επεξεργασία στην τάξη και παράσταση των συμπερασμάτων με κυκλικά διαγράμματα και ραβδογράμματα.
- Λύση προβλημάτων ποσοστών με βιβλία και CD σχετικά με τον ποιητή.
- Μελέτη σχέσης μαθηματικών και μουσικής αρμονίας στην αρχαία Ελλάδα του 6ου π.Χ. αιώνα.

Αναμενόμενα αποτελέσματα- Συμπεράσματα

Έγινε διεξοδική προσέγγιση του θέματος μέσω των φιλολογικών μαθημάτων, της μουσικής, των μαθηματικών, της πληροφορικής, της τέχνης.

Βιβλιογραφία (από ηλεκτρονικό έντυπο και ενημερωτικό υλικό)

- «Φύσα αεράκι, φύσα με» Ν. Γκάτσος. Εκδόσεις ΙΚΑΡΟΣ
- «Αμοργός» Εκδόσεις ΑΕΤΟΣ
- «Ματωμένος Γάμος»Μετάφραση Ν. Γκάτσου
- «Ποιητική Ανθολογία»του Σοκολή
- Έλληνες Μεταπολεμικοί Συγγραφείς Βιβλίο του Δημοσθένη Κούροβικ
- Άρθρο της Πάρης Σπίνου από την «Ελευθεροτυπία»
- Μεταφρασμένα ποιήματα του Ν.Γκάτσου στα Αγγλικά
- Αποσπάσματα από ένα κείμενο του Κ.Μυλωνά που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» στις 9-8-2003 με τίτλο «ο στιχουργός Νίκος Γκάτσος», ένας ποιητής του τραγουδιού
- Μάνος Χατζηδάκις για τη μουσική του «Ματωμένου Γάμου»
- «Οι μεταφράσεις του Νίκου Γκάτσου» του Τάσου Λιγνάδη
- Περιοδικό Μαθηματικών «Ευκλείδης»
- Σχολικά βιβλία Μαθηματικών
- <http://arcadia.ceid.uptras.gr/arkadia/culture/personalities/gatsos.htm>

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

Τάξη: Β1

ΘΕΜΑ: «ΘΟΡΥΒΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: Χαρισίου Δημήτριος, ΠΕ01, Μπόζου Σοφία, ΠΕ03
Μαλούτα Μαριάννα, ΠΕ05, Παπαζήσης Αργύριος, ΠΕ11

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Η περιοχή της Κοζάνης θεωρείται, λόγω των εργοστασίων της ΔΕΗ και της ΜΑΒΕ, ιδιαίτερα θορυβώδης και πληττόμενη από ηχορύπανση. Επίσης, σαν ζωντανή νυχτερινή πόλη και λόγω της έλευσης φοιτητών των ΤΕΙ κατά τις βραδινές ώρες, ο θόρυβος επιδεινώνεται εξαιτίας της λειτουργίας των νυχτερινών καταστημάτων στο κέντρο της, τα οποία δυστυχώς για τους κατοίκους πληθαίνουν.

Σκοπός και Στόχοι

Οι μαθητές πρέπει να κατανοήσουν την έννοια, τις συνέπειες, τη θεραπεία, τα μέτρα προστασίας, τις μονάδες μέτρησης, ώστε να μπορούν να συγκρίνουν τους ανεκτούς από τους μη ανεκτούς θορύβους, ώστε να μπορούν να επιβιώνουν μέσα στη θορυβώδη πόλη.

Δραστηριότητες

Επισκέψεις σε εργοστάσια, μετρήσεις θορύβου με ηχόμετρα, επισκέψεις σε καταστήματα με ηχομονωτικά υλικά, σε καταστήματα που προκαλούν ηχορύπανση, σε καταστήματα που πουλούν ηχοσυστήματα, συνέντευξη με μουσικούς, τεχνικούς ήχου.

Αναμενόμενα αποτελέσματα - Συμπεράσματα

Έγινε διεξοδική μελέτη του θέματος- πάρθηκαν μέτρα προστασίας- έγινε σύγκριση των decibel που εκπέμπουν διάφορες οικιακές συσκευές. Έγινε διαθεματική προσέγγιση του γενικού θέματος μέσα από τη σκοπιά της φυσικής επιστήμης, της μουσικής, των μαθημάτων, της ψυχαγωγίας-διασκέδασης. Χρησιμοποιήθηκε βιβλιογραφία από ηλεκτρονικό υλικό και από ενημερωτικό υλικό διαφόρων εταιριών.

Βιβλιογραφία-ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς- Εγκυκλοπαίδεια Άλφα Επιστήμες.

www.thorivos.gr

www.kenwood-europe.com

www.viane.gr

www.sony-europe.com

www.aiwa.com

www.superaudio-cd.com

www.star-way.com

www.clarion-europa.com

www.blaupunkt.gr

www.fourlistrade.gr

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

Τάξη Β' - Τμήμα 2ο (Β2)

ΘΕΜΑ: «ΗΧΟΣ»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Το θέμα ενδείκνυται για εξέταση από πολλές ειδικότητες.

Σκοπός - Στόχοι

1. Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι ένα θέμα που μελετούν μπορεί να εξεταστεί από διάφορες πλευρές.
2. Να αυτενεργήσουν και να συνεργαστούν σε ομάδες.
3. Να μελετήσουν βαθύτερα το συγκεκριμένο θέμα και να το συνδέσουν με την καθημερινότητά τους.

Δραστηριότητες

1. Πειραματικές κατασκευές από τους ίδιους τους μαθητές.
2. Συνέντευξη από επαγγελματίες.
3. Επίσκεψη στο ΚΤΕ για επίδειξη συσκευής μέτρησης έντασης ήχου.
4. Συμπλήρωση ερωτηματολογίων.
5. Επίσκεψη στο υπαίθριο θέατρο της Κοζάνης.

Βιβλιογραφία

1. Internet
2. Περιοδικό Ευκλείδης
3. Βιβλίο θερμομόνωσης και ηχομόνωσης (του Β.Η. Σελλούντου και Στ.Δ. Πέρδιου)
4. Σχολικό βιβλίο Φυσικής Β' τάξης Πολυκλαδικού Λυκείου
5. Σχολικό βιβλίο Φυσικής Γ' τάξης Γυμνασίου
6. Σχολικό βιβλίο Βιολογίας Γ' τάξης Λυκείου

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

Τάξη: Γ1

ΘΕΜΑΤΑ:

- 1) ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
- 2)ΤΟ ΚΑΜΠΑΝΑΡΙΟ
- 3)ΤΑ ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Σκοποί - Στόχοι

- 1) Η βαθύτερη μελέτη της τοπικής ιστορίας, που είναι και νεοεισαγόμενο μάθημα στην εκπαίδευση και πραγματικά παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.
- 2) Το ενδιαφέρον των παιδιών του τμήματος, να γνωρίσουν την ιστορία του τόπου τους και τα συγκεκριμένα μνημεία, που αποτελούν πράγματι ίσως τα πιο μνημειώδη και παραδοσιακά οικοδομήματα του τοπικού πολιτισμού.

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε 3 ομάδες, με επικεφαλής έναν καθηγητή και αντικείμενο ένα συγκεκριμένο θέμα, ως εξής:

ΟΜΑΔΕΣ-ΔΡΑΣΗ-ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

1) ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ:

1η ομάδα με συντονίστρια τηνκαθηγήτρια κ. Κατερινοπούλου Ελένη.

2)ΤΑ ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ:

2η ομάδα με συντονίστρια την καθηγήτρια κ. Καρέτσου Ελένη.

3)ΤΟ ΚΑΜΠΑΝΑΡΙΟ:

3η ομάδα με συντονίστρια την καθηγήτρια κ. Ταρνανίδου Κυριακή.

Τα παιδιά έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα θέματα, εργάστηκαν φιλότιμα, συμμετείχαν σε όλες τις δραστηριότητες του σχολείου ·δηλαδή επισκέψεις.

Στους συγκεκριμένους τόπους, ξενάγηση από ειδικούς, ομιλίες και συνεντεύξεις από ανθρώπους που τα ξέρουν, χρήση και αξιοποίηση της Βιβλιοθήκης του σχολείου και φωτογραφίσεις.

Βιβλιογραφία

Πληροφορίες και υλικό από το μουσείο ΜΠΕΝΑΚΗ σχετικά με τα αρχοντικά και τον Άγιο Νικόλαο.

- 1) Π. Λιούφη... Ιστορία της Κοζάνης.
- 2) Σιαπανοπούλου: Ιστορία της Ιθάκης και ό,τι σχετικό υπάρχει στην βιβλιοθήκη του Δήμου Κοζάνης και στο «Ινστιτούτο βιβλίου και ανάγνωση».

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

Τάξη: Γ2

ΘΕΜΑ: «ΚΟΖΑΝΗ - ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ»

Υποθέματα:

1. Παλιά επαγγέλματα της Κοζάνης
2. Αθλητισμός και αθλητικά σωματεία
3. Δημοτική Βιβλιοθήκη
4. Πολιτιστικοί σύλλογοι Κοζάνης

Κριτήρια επιλογής του θέματος

1. Η ενασχόληση με το θέμα καθηγητών διαφορετικών ειδικοτήτων (φιλόλογοι, φυσικοί, αγγλ.φιλολογίας).
2. Το ενδιαφέρον των παιδιών για τον τόπο τους
3. Η διδασκαλία της Τοπικής Ιστορίας στη Γ' Γυμνασίου.
4. Η δυνατότητα επαφής με τοπικούς παράγοντες.

Σκοπός - Στόχοι

1. Ο εθισμός των παιδιών στην έρευνα, στη συνεργασία και στη σύνθεση εργασιών.
2. Η βαθύτερη γνωριμία των μαθητών με τοπικούς παράγοντες και αξιόλογα μνημεία του τόπου.

Δραστηριότητες

1. Συνεντεύξεις με τοπικούς παράγοντες, με επαγγελματίες, προέδρους συλλόγων, αθλητές.
2. Επισκέψεις στη Δημοτική Βιβλιοθήκη, στους χώρους εργασίας των επαγγελματιών, των αθλητών και στο Λαογραφικό Μουσείο.

Αναμενόμενα αποτελέσματα:

1. Η καλλιέργεια αυτενέργειας των μαθητών.
2. Ο συντονισμός των ενεργειών για την επίτευξη του στόχου.
3. Η οργάνωση υλικού και η παρουσίασή του.
4. Η εξοικείωση των παιδιών με νέους τρόπους μάθησης.
5. Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών.
6. Η σύσφιξη των μεταξύ τους σχέσεων.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- Β.Γ. Σιαμπανοπούλου, Η Δημοτική βιβλιοθήκη Κοζάνης.
- Κ. Σιαμπανοπούλου, Το Λαογραφικό Μουσείο της Κοζάνης.
- Περιοδικό «Δυτικομακεδονικά Γράμματα».
- Internet.

1. Παλιά επαγγέλματα της Κοζάνης

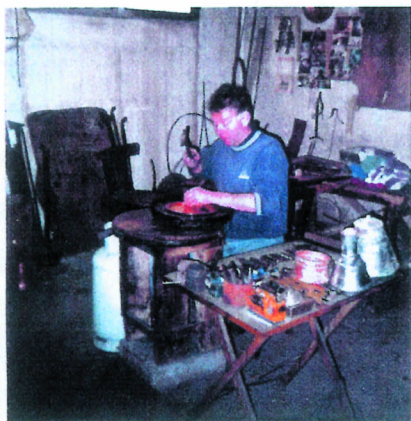
- α. Το επάγγελμα του κουδουνά
- β. Το επάγγελμα του χαλκωματά
- γ. Το επάγγελμα του γουναρά
- δ. Το επάγγελμα του βυρσοδέψη

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

Κοινά σημεία όλων των επαγγελμάτων είναι τα εξής : α) είναι υπό εξαφάνιση β) είναι οικογενειακά χωρίς όμως προοπτική συνέχειας γ) είναι εντελώς εμπειρικά και ασκούνται πάνω από 30 χρόνια δ) είναι ανθυγιεινά, κουραστικά και χρονοβόρα ε) προς το παρόν καλύπτουν τις βιοτικές ανάγκες αυτών που τα ασκούν .

ΒΥΡΣΟΔΕΨΗΣ - ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΡΜΑΤΩΝ

ΧΑΛΚΩΜΑΤΑΣ

Την ομάδα αποτελούν οι μαθητές : Φειζίδης Χρήστος
Τσακρίδης Κων/νος
Σκόρδας Αθανάσιος του Θωμά
Σκόρδας Αθανάσιος του Παρασκευά
Πουτακίδης Δημήτριος
Φραγκιάδης Δημήτριος
Τζίντζιος Δημήτριος
Σαββουλίδης Ιορδάνης
Παπανικολάου Αθανάσιος
Παπαδόπουλος Κυριάκος

2. Αθλητισμός και αθλητικά σωματεία

ΦΙΛΑΘΛΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ

Το 1971 ιδρύθηκε ο ιστορικός σύλλογος **ΕΘΝΙΚΟΣ Κοζάνης**. 33 χρόνια συνεχούς προσφοράς στον αθλητισμό και στην νεολαία της πόλης. 33 χρόνια έντονης αγωνιστικής δραστηριότητας και καταξίωσης σε Πανελλήνιο επίπεδο, συνεχούς και δημιουργικής προσπάθειας, που ξεκίνησε το 1971 μια ομάδα ανθρώπων, από αγάπη και μεράκι για τον αθλητισμό. Συγκεντρώνει πάρα πολλούς νέους και νέες και ιδιαίτερα μαθητές και μαθήτριες. Ξεκίνησε με τα αγωνίσματα του **Στίβου**, της **Καλαθοσφαίρισης** και της **Πετοσφαίρισης**. Οι τομείς από τους οποίους αποτελείται σήμερα είναι ο **Στίβος**, η **Καλαθοσφαίριση**, η **Πετοσφαίριση**, η **Χειροσφαίριση**, η **Κολύμβηση** και **Πυγμαχία**.

Μερικοί από τους αθλητές που έχουν διακριθεί σ' αυτά τα αθλήματα είναι οι εξής: **Ιωάννης Κοκόλης (Πυγμαχία)**, **Δαβιδόπουλος Δημήτριος (Κολύμβηση)**, **Ταϊγανίδης Χαράλαμπος (Κολύμβηση)**, **Μαχτίρας Γεώργιος (Κολύμβηση)**, **Αναστασιάδου Λυδία (Κολύμβηση)**, **Γκανάς Ενάγγελος (Κολύμβηση)**, **Πιτσιάβας Στέλιος (Κολύμβηση)**, **Πάντσιου Πέρη (Κολύμβηση)**, **Τσακίροπούλου Στεφανία (Κολύμβηση)**, **Γεωργάκα Ιωάννα (Κολύμβηση)**, **Θεοδωρίδης Γιώργος (Στίβος)** και **Γιαννακίτσίδου Γεωργία (Στίβος)**.

3. Δημοτική Βιβλιοθήκη

Σχέδιο εργασίας :

- Γνωρίσαμε το εκπαιδευτικό υλικό της «βιβλιοβαλίτσας», για να έχουμε μια πρώτη επαφή με τη λειτουργία μιας βιβλιοθήκης και με τους θησαυρούς της βιβλιοθήκης Κοζάνης . Επίσης μάθαμε για τις διάφορες αλφαβήτες , τα υλικά γραφής και το πώς διαβάζουν τα παιδιά που έχουν προβλήματα όρασης και ακοής.
- Επισκεφτήκαμε τη σύγχρονη βιβλιοθήκη του 3^{ου} γυμνασίου Κοζάνης.
- Δημιουργήσαμε ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με τα βιβλία που διαβάζουν οι συμμαθητές μας.
- Προσπαθήσαμε να οργανώσουμε τη βιβλιοθήκη του σχολείου μας σύμφωνα με το σύστημα Dewey.

Η ομάδα μας στην αίθουσα της δημοτικής βιβλιοθήκης που είναι δωρεά του μητροπολίτη Διονυσίου

ΚΟΒΕΝΤΑΡΕΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΖΑΝΗΣ

AKESΩ

Η Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης συγκροτείται στις σημαντικότερες ιστορικές βιβλιοθήκες της χώρας και της Βαλκανικής. Η αφετηρία της βρίσκεται στα μέσα του 17^{ου} αι. (1668) όταν ιδρύθηκε η Σχολή της Κοζάνης. Το 1690 έχουμε τον πρώτο χειρόγραφο βιβλιοκατάλογο με 440 τόμους βιβλίων. Το 1813 χτίζεται δίπλα από το ναό του Αγ. Νικολάου μικρό θολωτό οίκημα που ονομάζεται "Οίκος Βελτιώσεως" και εκεί συγκεντρώνονται όλα τα βιβλία της μικρής τότε βιβλιοθήκης, η οποία στη συνέχεια εμπλουτίζεται κυρίως από δωρεές επισκόπων, διανοουμένων, συγγραφέων αλλά και φιλογενών Κοζανιτών που ζουν στην κεντρική Ευρώπη. Το 1916 ιδρύεται το σωματείο "Αναγνωστήριο Κοζάνης", το οποίο παραλαμβάνει τα βιβλία του "Οίκου". Το 1923 τα βιβλία παραδίδονται στο Δήμο και συστήνεται η Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης. Το 1930 διορίζεται εφορός της ο Ν.Π. Δεληαλής, που είναι ο αναστηλωτής της σημερινής Βιβλιοθήκης, προσωπικότητα που θα σημάδεψει την ιστορία της πόλης και ειδικά της Βιβλιοθήκης. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης διαθέτει σήμερα περισσότερους από 120.000 τόμους. Στη συλλογή της περιλαμβάνονται πολύτιμοι πνευματικοί θησαυροί: βυζαντινά, μεταβυζαντινά και ξενόγλωσσα χειρόγραφα, πλήθος ελληνικών και οθωμανικών εγγράφων, καθώς και σημαντικά ελληνικά και ξενόγλωσσα έντυπα, τουρκικά φερμάνια, κώδικες, χάρτες (με σημαντικότερο τη "Χάρτα" του Ρήγα Φεραίου), εκδόσεις του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, εκδόσεις λογίων από τη Δυτική Μακεδονία που κάποιες απ' αυτές ίσως είναι μοναδικές για την ελληνική βιβλιογραφία. Όλα αυτά αποτελούν σημαντικά πολιτιστικά τεκμήρια και προσφέρουν σημαντικές πηγές για τη νεότερη ιστορία της Κοζάνης, της Δυτικής Μακεδονίας, της ελληνικής διασποράς και κατ' επέκταση της Βαλκανικής.

Την ομάδα αποτελούν οι μαθήτριες :

Παφίλη Καλλιόπη
Σιαμπανοπούλου Βάσω
Χατζηγιαννάκη Λίλα
Χουλίδου Κυκή
Σαββίδου Ευγενία
Νίκου Τρις
Μπατσίλα Αργυρώ

Υπεύθυνη καθηγήτρια :
Κουρκούτα Στεργιανή

4. Πολιτιστικοί σύλλογοι Κοζάνης

- 1) Εύξεινος Πόντος
- 2) Σύλλογος Μακεδόνων
- 3) Σύλλογος Αριστοτέλης
- 4) Προσκοπικός Οδηγισμός
- 5) Σύνδεσμος Γραμμάτων & Τεχνών

Σύνδεσμος Γραμμάτων & Τεχνών

Ιδρύθηκε το 1697. Ιδρυτής της είναι ο κ. Σιαμπανόπουλος. Ο βασικός σκοπός ίδρυσης του συλλόγου είναι " η καταγραφή, διατήρηση, μελέτη και δημοσίευση γλωσσικού, αρχαιολογικού υλικού και η διάσωση των μνημείων και στοιχείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Το υλικό που συγκεντρώθηκε με πολύ κόπο και προσωπική δουλειά του κ. Σιαμπανόπουλου και άλλων μελών του συλλόγου. Ταξινομήθηκε και τακτοποιήθηκε σε προθήκες στους επτά ορόφους του κτιρίου.

Υπόγειο : Ζωικός & φυτικός κόσμος.

1^{ος} & 2^{ος} όροφος: Οι εποχές του πολιτισμού του Ν. Κοζάνης από τη Νεολιθική εποχή - έως την σύγχρονη. Εκκλησία - Παιδεία.

3^{ος} όροφος: Εκθέματα από την παλιά απλοϊκή αλλά τραχεία, αγροτική και κτηνοτροφική ζωή.

4^{ος} όροφος: Πιστή και πολύ πετυχημένη αναπαράσταση καταστημάτων βιοτεχνίας παραγωγής της περιοχής. Όπως του χρυσοκράτη, του χαλκουργού κ.α.

5^{ος} όροφος: Εκτίθενται 58 φορεσιές από την περιοχή του Ν. Κοζάνης αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Δ. Μακεδονίας.

6^{ος} όροφος: Αναπαράσταση εκκλησίας με υπέροχο ξυλόγλυπτο διάκοσμο και διάφοροι οντάδες. Δείγμα αυτών των αρχοντικών βρίσκεται και στο Μουσείο Μπενάκη. Είναι ο καλός κοζανίτικος οντάς, δωρεά της κυρίας Σταθάτου από το αρχοντικό Τσιμηνάκη - Δημοξένους.

Την ομάδα αποτελούν οι μαθητές: Λαμπροπούλου Μαρία - Ειρήνη,
Σουμελίδου Όλγα,
Τσανίδου Άννα,
Μιχαηλίδης Απόστολος,
Παπαγεωργίου Βαγγέλης.

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Τσιγγαλή Άννα

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΕΥΚΟΠΗΓΗΣ

Τάξη: Α΄

ΘΕΜΑ: «ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΟΥ.

Αιανή, Λευκοπηγή, Πρωτοχώρι, Αγία Παρασκευή.»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

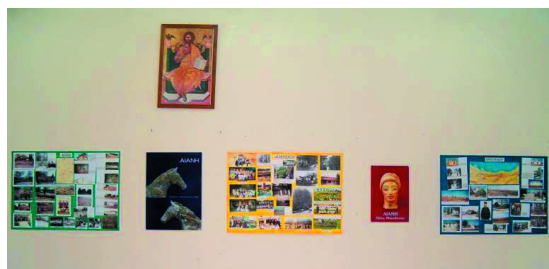
Ο Σύλλογος των διδασκόντων του Γυμνασίου μας έκρινε ότι, επειδή οι μαθητές καταπιάνονταν για πρώτη φορά με διερεύνηση και μελέτη θεμάτων στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης, σωστό ήταν η απόφαση για το θέμα να είναι προϊόν της απόλυτης επιλογής τους.

Έτσι, μετά από ενημέρωση για την Ευέλικτη Ζώνη, κλήθηκαν οι μαθητές να επιλέξουν το θέμα της εργασίας. Από τα προταθέντα από τους ίδιους θέματα επιλέχτηκε το εν λόγω. Οι λόγοι της συγκεκριμένης επιλογής ήταν:

- 1) Οι μαθητές ζουν σ' αυτά τα χωριά, τα αγαπούν και θέλουν, πέρα από όσα έχουν γραφτεί σε βιβλία, να συγκεντρώσουν κάποια στοιχεία οι ίδιοι για τον τόπο τους. Έτσι πιστεύουν ότι θα τα γνωρίσουν καλύτερα και θα τα αγαπήσουν περισσότερο.
- 2) Το θέμα τους φάνηκε οικείο και θεώρησαν ότι είχαν αρκετές δυνατότητες να το διαπραγματευτούν ικανοποιητικά.

Σκοποί -Στόχοι

- 1) Να γνωρίσουν καλύτερα τις κοινωνίες των χωριών τους, μέσα από την εξέταση διαφόρων πτυχών και οπτικών (θέση χωριών, πληθυσμιακά στοιχεία, ιστορία, φυσικές ομορφιές, κτίρια, διακεκριμένοι συγχωριανοί, επαγγέλματα, ήθη και έθιμα κ.ά.)
- 2) Να βοηθήσουν, έστω και στο ελάχιστο, στην καταγραφή κάποιων πραγμάτων από αυτά που χάνονται, καθώς φεύγουν οι μεγαλύτεροι.
- 3) Να παρατηρήσουν προσεκτικότερα κάποια δημόσια κτίρια ή μνημεία, να τα φωτογραφίσουν, να κατανοήσουν τη λειτουργικότητα, τη χρησιμότητα ή την αισθητική τους αξία.
- 4) Να έρθουν σε επαφή με κατοίκους των χωριών τους, με άτομα της τοπικής αυτοδιοίκησης ή με φορείς (πολιτιστικούς συλλόγους κλπ.) και να τους ρωτήσουν διάφορα στοιχεία, δίνοντας και σ' εκείνους τη δυνατότητα να πουν πράγματα που τους ενδιαφέρουν.
- 5) Να συνειδητοποιήσουν ότι για τα θέματα των χωριών τους αξίζει να εκδηλώνουν ενδιαφέρον και έγνοια και να προτείνουν λύσεις σε διάφορα προβλήματα.
- 6) Να καταλάβουν ότι ο τόπος τους (με το φυσικό, κοινωνικό και το ιστορικό του περιβάλλον) αξίζει το σεβασμό και την αγάπη τους.

Δραστηριότητες

- 1) Συγκέντρωση πληροφοριακού και φωτογραφικού υλικού και έκδοση βιβλίου.
- 2) Έκθεση με έγχρωμες και ασπρόμαυρες φωτοτυπίες φωτογραφιών από βιβλία που

αναφέρονται στο θέμα (κατασκευή χαρτονιών).

- 3) Έκθεση φωτογραφιών που τράβηξαν τα ίδια τα παιδιά από τα χωριά τους (ανάρτηση των φωτογραφιών πάνω σε φελιζόλ).
- 4) Καταγραφή ηχητικού υλικού (παραμύθι και τραγούδια από άτομα των χωριών).
- 5) Προμήθεια-προβολή βιντεοκασέτας από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Λευκοπηγής με έθιμα και χορούς.
- 6) Συγκέντρωση, φωτογράφιση και έκθεση λαογραφικών αντικειμένων.
- 7) Επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αιανής και ξενάγηση στους αρχαιολογικούς θησαυρούς.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- α) Οι μαθητές ασκούνται σε έρευνα πηγών (περιοδικά, βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, internet κ.λπ.).
- β) Κριτική αντιμετώπιση - επεξεργασία των πληροφοριών.
- γ) Καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας - ομαδικότητας.
- δ) Εξοικείωση με τα θέματα εργασίας και ενεργοποίηση ενδιαφερόντων και κλίσεων.
- ε) Εξάσκηση τεχνικών δεξιοτήτων (κατασκευή ταμπλό - κατασκευή οργάνων - ζωγραφικής σύνθεσης - συμμετοχής σε μουσικά σχήματα - χορευτική ομάδα).
- ζ) Ηθική ικανοποίηση από τα αποτελέσματα της εργασίας, συνδυασμένα με τη χαρά της δημιουργίας.

Συμπεράσματα

Ήταν μια πρωτόγνωρη εμπειρία για καθηγητές και μαθητές που απαιτούσε μεγάλη ενεργοποίηση. Θεωρούμε όμως ότι ήταν ευχάριστη δράση, γιατί ξέφευγε από τα πλαίσια της τυπικής διδασκαλίας. Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν σχετικά (ούτε όλα τα παιδιά, ούτε στον ίδιο βαθμό).

Θεωρούμε όμως πως σε γενικές γραμμές τα παιδιά ωφελήθηκαν με εμπλουτισμό γνώσεων γύρω από το θέμα, πως καλλιεργήσαν δεξιότητες και κριτική ικανότητα και απέκτησαν ομαδικό πνεύμα και διάθεση συνεργασίας.

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΕΥΚΟΠΗΓΗΣ

Τάξη: Β'

ΘΕΜΑ: «Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Το θέμα επιλέχτηκε από τους μαθητές, μέσα από έναν κατάλογο θεμάτων που οι ίδιοι πρότειναν, αφού συγκέντρωσε την επιθυμία των περισσότερων, προφανώς γιατί ήταν σύγχρονο, νεανικό και ενδιαφέρον.

Σκοποί - Στόχοι

Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με την έννοια της μουσικής, να γνωρίσουν καλύτερα μερικά μουσικά ρεύματα που τους ενδιαφέρουν, κάποια στοιχεία από την εξέλιξη της Μουσικής, τα μουσικά όργανα και τις κατηγορίες τους. Επίσης να γνωρίσουν μουσικές εκδηλώσεις του τόπου τους, κάποια ελληνικά φεστιβάλ και μουσικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται στο εξωτερικό.

Να καταλάβουν την επίδραση της Μουσικής στην ανθρώπινη ζωή γενικά και στους νέους ειδικότερα και να γνωρίσουν τους οργανισμούς -φορείς που διδάσκουν μουσική (Μουσικές σχολές - Ωδεία - Μουσικά Σχολεία).

Δραστηριότητες

- 1) Συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού (όργανα, εκδηλώσεις, μουσικοί κ.λπ.) και έκθεσή του σε ταμπλό.
- 2) Παρουσίαση μερικών μουσικών οργάνων (κιθάρα, ηλεκτρική κιθάρα, τύμπανα, φλάουτο κ.λπ.).
- 3) Κατασκευή «κιθάρας» με την βοήθεια του καθηγητή τεχνολογίας.
- 4) Ηχητικό υλικό. Καταγραφή παραδοσιακών τραγουδιών, τραγουδισμένα από γέροντες και γυναίκες του χωριού.
- 5) Επίσκεψη στο Μουσικό Σχολείο Σιάτιστας. Ξενάγηση, ανταλλαγή απόψεων και παρακολούθηση των μουσικών μαθημάτων.
- 6) Επίσκεψη στη δημοτική μπάντα «Πανδώρα» του Δήμου Κοζάνης - συνέντευξη με τον Αρχιμουσικό.
- 7) Παρουσίαση από ομάδα παιδιών που γνωρίζουν κάποιο μουσικό όργανο μιας σειράς τραγουδιών, σε συνδυασμό με χορούς από άλλη ομάδα παιδιών.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- α) Οι μαθητές ασκούνται σε έρευνα πηγών (περιοδικά, βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, internet κ.λπ.).
- β) Κριτική αντιμετώπιση - επεξεργασία των πληροφοριών.
- γ) Καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας - ομαδικότητας.
- δ) Εξοικείωση με τα θέματα εργασίας και ενεργοποίηση ενδιαφερόντων και κλίσεων
- ε) Εξάσκηση τεχνικών δεξιοτήτων (κατασκευή ταμπλό - κατασκευή οργάνων - ζωγραφικής σύνθεσης - συμμετοχής σε μουσικά σχήματα - χορευτική ομάδα).
- ζ) Ηθική ικανοποίηση από τα αποτελέσματα της εργασίας, συνδυασμένα με τη χαρά της δημιουργίας.

Συμπεράσματα

Ήταν μια πρωτόγνωρη εμπειρία για καθηγητές και μαθητές που απαιτούσε μεγάλη ενεργοποίηση. Θεωρούμε όμως ότι ήταν ευχάριστη δράση, γιατί ξέφυγε από τα πλαίσια της τυπικής διδασκαλίας.

Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν σχετικά (ούτε όλα τα παιδιά, ούτε στον ίδιο βαθμό).

Θεωρούμε όμως πως σε γενικές γραμμές τα παιδιά ωφελήθηκαν με εμπλουτισμό γνώσεων γύρω από το θέμα, πως καλλιέργησαν δεξιότητες και κριτική ικανότητα και απέκτησαν ομαδικό πνεύμα και διάθεση συνεργασίας.

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΕΡΒΙΩΝ

Τάξη: Α1

ΘΕΜΑ: «ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ»

Υπεύθυνοι Εργασίας: Κουρελή Αθανασία, Καθηγήτρια ΠΕ 2
Κούσβα Δάφνη, Καθηγήτρια ΠΕ 11

Κριτήρια επιλογής του θέματος

α) Αφόρμηση αποτελέσαν:

- i) το μάθημα των Νεοελληνικών Κειμένων «Ο Βασίλης και το φίδι».
- ii) το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας, τα κεφάλαια σχετικά με την εφηβική ηλικία και τα χαρακτηριστικά της, το κεφάλαιο επικοινωνία.
- iii) το μάθημα της Φυσικής Αγωγής, με την ενθάρρυνση ταλέντου, καλλιέργεια ικανοτήτων και τις διαφοροποιήσεις Αθλητισμός - Πρωταθλητισμός.

β) Ανάγκη για ουσιαστική επικοινωνία μέσω της ενεργητικής ακρόασης.

γ) Αναγνώριση των χαρακτηριστικών της Ομάδας - Τάξης.

Σκοπός

Αναγνώριση του εαυτού, απόκτηση αυτογνωσίας, εξάλειψη χαμηλής αυτοεκτίμησης.

Στόχοι

- 1) Καθιέρωση ενός αισθήματος ασφάλειας και συμμετοχής στην ομάδα.
- 2) Αναζήτηση της ατομικής ταυτότητας «Ποιος είμαι;».
- 3) Η επίδραση των θετικών και αρνητικών μηνυμάτων στην εικόνα του εαυτού.
- 4) Τεχνικές αυτοϋποστήριξης.
- 5) Στερεότυπα και εικόνα σώματος.
- 6) Αυτοϋποστήριξη και αυτοεκτίμηση.

Δραστηριότητες

- 1) Γνωριμία με παιχνίδι.
- 2) Δεξιότητες ακρόασης (με μικρές ομάδες).
- 3) Σύνταξη συμβολαίου της ομάδας.
- 4) Ενίσχυση της ατομικής ταυτότητας (με δημιουργία κολάζ).
- 5) Σχεδιασμός της πορείας ζωής (για την ενίσχυση της ατομικής ταυτότητας).
- 6) Εφηβικές αλλαγές.
- 7) Κατευθυνόμενη φαντασία, ζωγραφική, συζήτηση.
- 8) Αποτελέσματα θετικών και αρνητικών μηνυμάτων.
- 9) Ιστορία με εικόνες, ζωγραφική.
- 10) Οι ρόλοι των φύλων - εξέταση στερεοτύπων - κολάζ, ερωτηματολόγιο.

Αναμενόμενα αποτελέσματα - Συμπεράσματα

- α) Οι μαθητές να αισθάνονται αποδοκίμοι γι' αυτό που είναι πραγματικά.
- β) Να εφαρμόζουν την ενεργητική ακρόαση.
- γ) Να αναγνωρίζουν την ταυτότητά τους.
- δ) Να στέλνουν θετικά μηνύματα.
- ε) Συμμετοχή και έκφραση μέσω προφορικού και γραπτού λόγου.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- A. Blanchet A. Trognon 1994 Ψυχολογία Ομάδων. Εκδόσεις Σαββάλας.
- Μάνος Κ. 2000 Ψυχολογία του Εφήβου. Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Herbert M. 1999 Ψυχολογικά προβλήματα εφηβικής ηλικίας. Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Ε.Π.Ι.Ψ.Υ. - ΟΚΑΝΑ 1996, Ταυτότητα και Αυτοεκτίμηση.
- Δογάνης Γ. Ψυχολογία στη Φυσική Αγωγή και στον Αθλητισμό. Εκδόσεις ΣΑΛΤΟ.
- Σταλίκας Α. Εφαρμοσμένη Αθλητική Ψυχολογία. Εκδόσεις ΣΑΛΤΟ.
- Francis X. Walton 1993 Κερδίστε τους Εφήβους. Από 13 - 19. Στο Σπίτι και στο Σχολείο. Εκδόσεις Θυμάρι.

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΕΡΒΙΩΝ

Τάξη: Β2

ΘΕΜΑ: «ΣΕΡΒΙΑ - Το περιβάλλον των Σερβίων»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΕΡΒΙΩΝ

Πριν γίνει το βυζαντινό κάστρο των Σερβίων στην ίδια περιοχή υπήρχε ένα άλλο σημαντικότερο οχυρό, όπως φαίνεται από περιγραφή του Στραβώνα που μας έλεγε ότι οι πόλεις που προϋπήρχαν μεταλλάχθηκαν σε ερείπια. Επομένως ο μόνος τρόπος για να περάσεις από τη Μακεδονία στη Θεσσαλία ήταν να ανοίξει η κεντρική πύλη του οχυρού των Σερβίων. Άλλη επιλογή δεν υπήρχε. Τα Σέρβια λοιπόν ήταν συνδεδεμένα από την αρχαιότητα με το ελεγχόμενο αυτό σημείο, με το ελεγχόμενο αυτό στενό που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ιστορία του. Αξιοσημείωτο είναι και ότι από το στενό των Σερβίων πέρασαν οι: Ξέρξης το 480 π.Χ, Μέγας Αλέξανδρος το 335 π.Χ, απόστολος Παύλος το 565 μ.Χ. κ.α. Επίσης

πρέπει να αναφέρουμε ότι τα Σέρβια έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας. Επί Οθωμανικής αυτοκρατορίας τα Σέρβια, με το στενό τους, ήταν κομβικό σημείο οχύρωσης και οι Τούρκοι έριξαν ιδιαίτερο βάρος σ' αυτό. Μάλιστα τα Σέρβια ήταν η έδρα του Σεντζακιού (περιφέρεια) Σερβίων, που περιείχε τους Καζάδες (νομαρχίες) Ελασσόνας, Κοζάνης, Πτολεμαΐδας, Σιάτιστας, Γρεβενών, Κατερίνης και Δεσκάτης. Αυτά όσον αφορά την ιστορία και τώρα θα μιλήσουμε για το ανάγλυφο.

ΘΥΛΟΙ - ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΦΑΡΑΓΓΙΟΥ

Η ιστορία του φαραγγιού συνδέεται όχι μόνο με θρύλους και παραδόσεις αλλά και ηρωικές πράξεις από τους απελευθερωτικούς αγώνες των Σερβιτών, ιδιαίτερα στο πολυβολείο, που υπάρχει στο ψηλότερο, πιο απόκρημνο και άβατο σημείο του φαραγγιού, ένα ιδανικό παρατηρητήριο, ένα ιστορικό ύψωμα που επιτηρούσε όλη την περιοχή χωρίς να γίνεται αντιληπτό, σκαρφαλωμένο σαν αγριοπεριστεροφωλιά. Μερικές από τις παραδόσεις που σώζονται ακόμη και σήμερα είναι οι εξής:

Μαρμαρωμένος βασιλιάς. Όλοι στα Σέρβια μικροί και μεγάλοι γνωρίζουν πολύ καλά το μύθο με το μαρμαρωμένο βασιλιά που έχει ως εξής:

Όταν το φρούριο των Σερβίων το 1393μ.Χ. κυριεύτηκε από τους Τούρκους και

ολόκληρη η πόλη έπεσε στα χέρια τους, ο βασιλιάς της βυζαντινής πόλης των Σερβίων από τη μεγάλη στεναχώρια πήρε το δρόμο προς τους απόκρημνους και άγριους βράχους του φαραγγιού για να μην πέσει στα χέρια των βαρβάρων.

Η Παναγία όμως επειδή τον αγαπούσε πολύ γιατί ήταν καλός χριστιανός και άξιος βασιλιάς, τον μαρμάρωσε λίγο πριν πέσει στο μεγάλο φαράγγι μέχρις ότου φύγουν οι βάρβαροι, για να μπορέσει να επιστρέψει αμέσως στην αγαπημένη του πόλη.

Αργότερα όμως ο μύθος άλλαξε και τελικά έγινε πιο πλούσιος. Έγινε ως εξής: Όταν έπεσαν τα Σέρβια στους Τούρκους, η Παναγία μαρμάρωσε τον βασιλιά, το δεσπότη, τους άρχοντες, τους στρατιώτες και τα ζώα για να μη χαθεί τίποτα από τη χριστιανική πόλη και να ξαναζωντανέψουν όλοι, μόλις φύγουν οι Τούρκοι κατακτητές.

Άλλη μια παράδοση που σώζεται μέχρι σήμερα είναι η εξής:

Χρόνια πολλά προσπαθούσαν οι Τούρκοι να πάρουν το κάστρο των Σερβίων. Ο βασιλιάς των χριστιανών ο Μάρκος Κράλης είχε πεθάνει, αλλά από τον φόβο τους μην το μάθουν οι Τούρκοι κράτησαν μυστικό το θάνατό του τέσσερα χρόνια. Στον θρόνο του ανέβηκε η θυγατέρα του και πολέμησε τους Τούρκους σαν το γέρο-βασιλιά. Οι Τούρκοι, απελπισμένοι, ετοιμάζονταν να φύγουν, όταν παρουσιάστηκε μπροστά στον σουλτάνο ένα Τουρκόπουλο, ένα Ρωμηογύρισμα και είπε πως αυτός είναι άξιος να το πάρει.

- Αν το κατορθώσεις, του λέει ο Σουλτάνος, θα έχεις χίλια φλουριά, ένα άτι καλό και δύο σπαθιά ασημένια.

- Ούτε φλουριά θέλω εγώ ούτε άρματα, μονάχα την κόρη, είπε το τουρκόπουλο.

Ο Σουλτάνος τότε του υποσχέθηκε αυτό που ζήτησε.

Ο Τούρκος λοιπόν έβγαλε τα πράσινα ρούχα του, φόρεσε ράσα καλογήρου και έτρεξε στο κάστρο τάχα πως ήθελε λάδι για την εκκλησία για να του ανοίξουν και να μπει μέσα. Η βασιλοπούλα που είχε καταλάβει την πονηριά, διέταξε να τον διώξουν. Ο ψευτοκαλόγηρος τότε κάθισε και περίμενε την ημέρα της Αναστάσεως, όπου και κατάφερε να μπει στο κάστρο, δένοντας λαμπάδες στα κέρατα των γιδιών τους. Έτσι οι χριστιανοί δεν τους κατάλαβαν μες την νύχτα, τους πέρασαν για χριστιανούς και εκείνους και τους άνοιξαν. Έτσι οι Τούρκοι μπήκαν στο κάστρο. Τότε ο ψευτοκαλόγηρος όρμηξε να πιάσει την βασιλοπούλα. Αλλά αυτή μόλις τον είδε έπεσε από το σπίτι της απάνω, απ' το μέρος που λέγεται σήμερα Πόρτες, κρατώντας στο στόμα της ένα δαχτυλίδι. Καθώς έπεσε η κόρη έσκασαν τα στήθη της και έτρεξε γάλα πολύ. Από αυτό φύτρωσε γαλόχορτο.

Σήμερα όσες γυναίκες θέλουν να κάνουν γάλα άφθονο πηγαίνουν στο μέρος εκείνο, σταυροδένουν τα χέρια πίσω από την πλάτη τους και βόσκουν σαν προβατίνες το γαλόχορτο.

Άλλες παραδόσεις οι οποίες προκαλούν μεγάλο ενδιαφέρον είναι οι εξής:

Η παράδοση μας λέει πως όσοι περάσουν απ' το φαράγγι γίνονται πιο γοητευτικοί και πιο όμορφοι, γιατί η διαδρομή αυτή τους κάνει να ξεχνούν την καθημερινότητα αντικρίζοντας το άγριο, επιβλητικό και μοναδικό τοπίο, που ηρεμεί κάθε ανθρώπινη ψυχή και τους δίνει μια γλυκιά όψη. Όσοι λοιπόν δεν νοιώθουν όμορφοι, ας περουν

από εκεί και όλα θα πάνε περίφημα. Εκείνοι όμως που πρέπει υποχρεωτικά να περάσουν από το φαράγγι είναι εκείνοι που πρόκειται να παντρευτούν ή να αρραβωνιαστούν. Εάν κάνουν την πρόταση μετά το πέραςμα, η απάντηση που θα πάρουν θα είναι σίγουρα θετική. Όπως συνέβη και με τον βασιλιά της Ηπείρου Μιχαήλ Β' και την Σερβιώτισσα Θεοδώρα, βασίλισσα και μοναχή το 1230 μ.Χ.

Σε μια από τις τρεις λιμνούλες του μεγάλου φαραγγιού, η παράδοση λέει ότι υπήρχε άφθονο χρυσό, στην άλλη άφθονο σίδηρο και στην τρίτη πολλά φίδια. Όποιος Σερβιώτης ή ξένος μπορούσε να φθάσει στις λιμνούλες, ή θα γίνονταν πλούσιος ή θα τον έτρωγαν τα φίδια ή θα είχε ακόμη μια ευκαιρία να ξαναδοκιμάσει.

Παλαιότερα λέγανε ότι όταν περνάς το φαράγγι των Σερβίων θα πρέπει να φωνάζεις τρεις φορές δυνατά « Είμαι στη Χούνη» για να φύγουν δήθεν τα κακά πνεύματα.

Όσοι βρεθούν τις νυχτερινές ώρες στα Κάστρα λένε ότι, όταν τα αγέρι χαιδεύει τα χαλάσματα, ακούγονται κάτι παράξενες φωνές καθώς και μελωδίες μακρόσυρτες. Είναι ο απόηχος της πολυτάραχης ζωής όλων όσων έζησαν σ' αυτά μια φορά κι έναν καιρό. Οι φωνές αυτές είναι η Ιστορία και οι θρύλοι του Κάστρου των Σερβίων, που θα ζήσουν αιώνια όσο κι αν η φθορά του χρόνου λεηλατεί το χώρο του. Θα μείνουν για πάντα χαραγμένες βαθιά στις καρδιές των Σερβιωτών και θα γίνονται γνωστές από γενιά σε γενιά.

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ - ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ

Οι δεισιδαιμονίες, οι προλήψεις και οι μαγικές συνήθειες υπήρχαν και στα Σέρβια, όπως και σε όλα τα μέρη της Ελλάδας, αλλά όχι σε πολύ μεγάλη κλίμακα, αν εξαιρέσει κανείς το απώτερο παρελθόν, όταν η δεισιδαιμονία ήταν παντού πολύ διαδεδομένη. Βεβαίως το φως της νέας εποχής εξαλείφει πλέον κάθε τέτοια πρωτόγονη αντίληψη της ζωής και τα πάντα αντικρίζονται πλέον ρεαλιστικά. Θα μνημονεύσουμε, για να δημιουργήσουμε στους αναγνώστες μια εντράπελη διάθεση, μερικές από τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες που επικρατούσαν στα Σέρβια.

Κατά την εβδομάδα της Τυροφάγου, της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, οι γυναίκες δεν λούζονταν ...για να μην πιάσουν πιτυρίδα και πέσουν τα μαλλιά τους, γιατί ήταν βδομάδα που τίναζαν τα τουλούμια, στα οποία διατηρούσαν τα τυριά.

Οι άνθρωποι των Σερβίων του καιρού εκείνου φορούσαν χαϊμαλιά (περίαπτα=φυλαχτά), με την πεποίθηση ότι αυτά τους γλίτωναν από πολλά κακά.

Στο απώτατο παρελθόν αναφέρονται μαγίστρες που έκαναν πολλών λογίων μάγια, τα οποία φοβόταν ο κόσμος. Θυμόμαστε και εμείς ακόμη μερικές τέτοιες ιστορίες μαγιστρών.

Τα «αποδέματα» των νεόνυμφων για την παρακώλυση της αγάπης τους, όπως και «ξαμπωδέματα», δηλαδή απαλλαγή από το παραπάνω δέσιμό τους, με μαγικά μέσα και εξορκισμούς ήταν κάτι που γινόταν τότε και στα Σέρβια, όπως συνέβαινε και σε κάθε γωνιά της ελληνικής γης.

Οι λάμιες, οι στρογγύλες, οι βουκολακαίοι (που είχαν έδρα τους τη «Χούνη») κλπ.

αναφέρονται και αυτά σε παλαιότερες εποχές. Το γούρι και η γρουσουζιά που συνοδεύει μερικούς, και σήμερα επηρεάζει πολλούς ανθρώπους, ακόμα και μορφωμένους, όπως και το χερικό και το ποδαρικό, επίσης και τα όνειρα και τα ξεδιαλέγματα τους.

Το παίξιμο των ματιών, το βούισμα των αυτιών, η φαγούρα στις παλάμες κλπ. ερμηνεύονται είτε για καλό, είτε για κακό, για χρήματα κλπ.

Το ανοιγμένο ψαλίδι ερμηνεύεται ότι σε κακολογούν και το τριξίμο της φωτιάς επίσης, έτσι ώστε οι γυναίκες στα Σέρβια σπεύδουν να κλείσουν ένα ανοιγμένο ψαλίδι ή να ανακατέψουν τη φωτιά για να διακόψουν το σφύριγμα του ξύλου και να σταματήσει η κακογλωσιά εις βάρος των νοικοκυραίων του σπιτιού.

Επίσης θεωρούσαν κακούς οιωνούς το τριξίμο της στέγης, το σπάσιμο του καθρέφτη και το χύσιμο της ρακής.

Το φώναγμα της κουκουβάγιας, το ουρλιαχτό του σκύλου και το σκάψιμο της γης με τα νύχια του προμήνυαν κακό μεγάλο για αυτούς που τα άκουγαν και τα έβλεπαν.

Το λάλημα της κότας σαν πετεινός δεν ήταν καλό σημάδι για την ιδιοκτήτρια οικογένεια της κότας. Έπρεπε να της πουν «Να φας το κεφάλι σου», καθώς και στο σκύλο όταν ούρλιαζε.

Επίσης το κόψιμο του δρόμου από φίδι ή λαγό δεν θεωρούνταν καλός οιωνός.

Άμα τα ποντίκια έκαναν καμιά ζημιά, σίγουρα γίνονταν γρουσουζιά και κλεψιά στο σπίτι.

Η αλογόμυγα έπρεπε και πρέπει ακόμα να φέρει έναν ευπρόσδεκτο επισκέπτη στο σπίτι μας, σαν να πρόκειται για φτερωτό πηγάσο, για να φέρει έφιππο τον ξένο μας.

Η πασχαλίτσα θα μας φέρει κάτι καλό και η αθώα αγριομέλισσα με το βουητό της θα μας φέρει την ελonoσία.

Λίγες αιματώδεις γραμμές στη μη καλά ψημένη ωμοπλάτη του αρνιού μας έφεραν άλλοτε πολέμους και αναστατώσεις (φανταστικούς βεβαίως πάντοτε).

Τα βασκάματα και τα ξεβασκάματα, οι ξηρασίες με τις λιτανίες είναι κάτι που γίνεται και τώρα στα Σέρβια, τα οποία όμως παραδέχεται και η θρησκεία.

Τα σταυρώματα με το αλάτι και το μονόκερο, για να περάσει η αδιαθεσία του παιδιού, συνηθίζεται και σήμερα.

Ο κλήδονας για να δείξει στα κορίτσια τον καλό τους, συνηθίζεται και στα Σέρβια, όπως και πανελληνίως.

Το σφύριγμα τη νύχτα απαγορευόταν στα παιδιά για να μην μαζευτούν οι διαβόλοι από τη «Χούνη».

Η τρίτη μέρα της εβδομάδας και ο αριθμός 13 είναι κάτι που και τώρα στην Ελλάδα, φέρουν σκεπτικισμό σε αυτούς που επιχειρούν να αρχίσουν κάτι την ημέρα αυτή, επομένως δεν θα κατηγορήσουμε τους πατριώτες μας εάν επηρεάζονται από αυτά.

Αν έχεις ελιά στην πλάτη πίσω τα' χεις τα βάσανα.

Αν περάσεις κάτω από τη δόξα (το ουράνιο τόξο) θα γίνεις κορίτσι. Την πρωτομαγιά όταν βγαίναμε στην εξοχή έπρεπε κάτι να έχουμε φάει για να μη μας τσακίσει ο κούκος.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

ΓΕΝΝΗΣΗ - ΒΑΠΤΙΣΗ - ΑΡΡΑΒΩΝΑΣ - ΓΑΜΟΣ

Η γέννηση του παιδιού αποτελεί σπουδαίο και εξαιρετικό χαρμόσυνο γεγονός για την οικογένεια. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη χαρά και ευτυχία για τους γονείς που αποκτούν το πρώτο τους παιδί, συνεχιστή της δικής τους ύπαρξης. Τα παιδιά θεωρούνται ευλογία του Θεού. Γι' αυτό και η πρώτη ευχή που δίνουν συγγενείς και φίλοι στα νιόπαντρα ζευγάρια είναι «και με γιο». Δυστυχημένα είναι τα ζευγάρια που δεν έχουν δικά τους παιδιά. Κατέχονται από αισθήματα μειονεκτικότητας και το έχουν μεγάλο καημό να αποκτήσουν παιδιά.

Στη διάρκεια της εγκυμοσύνης της, η έγκυος γυναίκα στο χωριό εξακολουθούσε να εργάζεται, ακολουθώντας τον άντρα της στις αγροτικές ασχολίες. Και δεν είναι λίγες οι γυναίκες εκείνες που γέννησαν στο χωράφι ή επιστρέφοντας απ' αυτό.

Την έγκυο την προσέχουν ιδιαίτερα στο φαγητό. Φροντίζουν να τρώει καλά ό,τι επιθυμεί, για να μη ρίξει το παιδί. Άλλωστε έχει να θρέψει δυο στόματα. Επίσης δεν τη στεναχωρούν και δεν την αφήνουν να κάνει δουλειές που δεν την επιτρέπει η κατάστασή της, όπως το σήκωμα βάρους, το σκύψιμο και άλλες παρόμοιες γιατί τότε βάζει σε κίνδυνο τη ζωή του παιδιού που περιμένει. Ακόμα δε βγαίνει τη νύχτα έξω και δεν της επιτρέπεται να παρευρεθεί σε νεκρό και να παρακολουθήσει κηδεία. Στο χωριό υπάρχουν και προγνωστικά για το φύλο του εμβρύου. Σύμφωνα με αυτό, η έγκυος θ' αποκτήσει κορίτσι αν το σχήμα της κοιλιάς της είναι στρογγυλό. Αντίθετα αν η κοιλιά της είναι κάπως μυτερή θα είναι αγόρι. Επίσης αν το πρόσωπο της εγκύου, κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της, διατηρήσει τη φρεσκάδα και την ομορφιά θα γεννήσει κορίτσι, ενώ αν αποκτήσει σημάδια στο δέρμα θα κάνει αγόρι.

Ο ερχομός του νέου ανθρώπου στον κόσμο σκορπούσε την χαρά στο οικογενειακό περιβάλλον, που αγωνιούσε τις τελευταίες στιγμές. Οι πρώτες φροντίδες μετά τον τοκετό αφορούσαν την τακτοποίηση του βρέφους. Του έδεναν τον ομφάλιο λώρο, το έπλεναν με χλιαρό νερό, στο οποίο έριχναν και λίγο αλάτι και το τύλιγαν. Αφού το ετοίμαζαν καλούσαν τον παπά και αυτός διάβαζε μια ειδική ευχή. Τις πρώτες μέρες βρισκόταν στο ίδιο κρεβάτι με τη μητέρα του. Λίγες μέρες αργότερα το τοποθετούσε σε ξύλινη κούνια κι αν υπήρχε σε ξύλινη σκάφη.

Η βάφτιση, που μ' αυτήν ο νέος άνθρωπος γίνεται μέλος της χριστιανικής κοινωνίας και παίρνει ένα όνομα που θα τον συνοδεύει σ' όλη του τη ζωή, γίνεται ύστερα από λίγους μήνες μετά τη γέννηση, συνήθως μέρα Κυριακή μετά τη Θεία Λειτουργία.

Οχτώ μέρες νωρίτερα προσκαλούνταν ο νονός. Η πρόσκληση γινόταν με μια κουλούρα ψωμί και ένα μπουκάλι κρασί. Η κουλούρα ήταν κεντημένη στην πάνω επιφάνεια και γυαλισμένη με κρόκο αυγού. Έφερε συνήθως ένα σταυρό, που τον έκαναν με πιρούνι, όταν ακόμα ήταν άψητο.

Νονός του πρώτου παιδιού ήταν ο κουμπάρος που στεφάνωσε το ζευγάρι ή κάποιος από τα παιδιά του, αν ήταν μεγάλος και είχε παιδιά.

Στην εκκλησία το παιδί το πήγαινε η πεθερά, ενώ οι γονείς του έμεναν στο σπίτι. Εκεί το περίμενε ο νονός, που έφερε μαζί του τα απαραίτητα είδη για την τέλεση του μυστηρίου. Το χρώμα των βαφτιστικών ρούχων ήταν ανάλογο με το φύλο του παιδιού (μπλε για τα αγόρια και ροζ για τα κορίτσια).

Με την εκφώνηση του ονόματος, τα παιδιά του χωριού, που συγκεντρώνονταν εκεί, έτρεχαν στο σπίτι του νεοφώτιστου να φέρουν το όνομα στους γονείς του και να πάρουν χρήματα και ζαχαρωτά, τα οποία δώριζαν οι γονείς του μικρού παιδιού. Το μεγαλύτερο χρηματικό ποσό το έπαιρνε το παιδί που έφτανε πρώτο στο σπίτι γι' αυτό και ο ανταγωνισμός ήταν μεγάλος.

Σχετικά με το όνομα υπήρχε παράδοση σύμφωνα με την οποία στο πρώτο παιδί δίνεται το όνομα του παππού από τον πατέρα, αν είναι αγόρι ή της γιαγιάς από τον πατέρα, αν είναι κορίτσι. Έτσι συνεχίζεται η οικογένεια.

Από την εκκλησία ως το σπίτι το παιδί έφερε ο νονός κρατώντας το στην αγκαλιά του και το παρέδιδε στη μητέρα του, η οποία τους περίμενε στην είσοδο του σπιτιού της. Πριν το παραλάβει έκανε τρεις μετάνοιες. Ακολουθούσαν ευχές και κεράσματα. Στη συνέχεια παράθεταν τραπέζι, στο οποίο εκτός από τον νονό κάθονταν και ο παπάς και άλλοι συγγενείς και φίλοι. Όλοι πριν το φαγητό δώριζαν στο νεοφώτιστο χρήματα. Πριν φύγει ο νονός η μητέρα του έδινε ένα πουκάμισο και αν είχε γυναίκα ύφασμα για φόρεμα.

Οκτώ μέρες μετά, την επόμενη Κυριακή δηλαδή, η γιαγιά ή η μητέρα πήγαιναν το παιδί στην εκκλησία και το μεταλάβαιναν. Αυτό γινόταν τρεις φορές και γίνεται και σήμερα. Ο νονός, που κρατούσε επαφή μαζί του, κάθε Πάσχα του δώριζε μια λαμπάδα και μαζί δύο κόκκινα βαμμένα αυγά και ένα ζευγάρι παπούτσια. Ο νονός φρόντιζε να το ντύνει, δηλαδή του δώριζε μια ολόκληρη στολή με πιτζάμες, παπούτσια και εσώρουχα. Ακόμα ο νονός φρόντιζε να το προστατεύει, να το αγαπάει και να το φροντίζει. Γι' αυτό και σήμερα νονός σημαίνει πνευματικός πατέρας.

Ο αρραβώνας και ο γάμος γινόταν σε μικρή ηλικία, κάτι που δεν ισχύει σήμερα. Τα κορίτσια από 16-20 χρονών και τα αγόρια από 18-22.

Τα τελευταία χρόνια επικράτησε η συνήθεια να αρραβωνιάζονται τα αγόρια μόλις απολυθούν από το στρατό. Όμως υπήρχαν περιπτώσεις παντρείας σε μικρότερη ή μεγαλύτερη ηλικία. Γι' αυτό επικρατεί και η παροιμία «ή μικρός – μικρός παντρεύου ή μικρός καλογερέψου».

Τα παιδιά στην οικογένεια παντρεύονταν με σειρά ηλικίας. Προηγούνται πάντα τα μεγαλύτερα ανεξάρτητα από φύλο.

Την πρωτοβουλία στα θέματα του γάμου είχαν πάντα οι γονείς των παιδιών. Αυτοί όταν τα παιδιά τους έφταναν σε ηλικία γάμου φρόντιζαν για την αποκατάστασή τους.

Οι γονείς του αγοριού αφού διάλεγαν το κορίτσι, που κατά τη γνώμη τους ταίριαζε στο αγόρι τους, έρχονταν σε επαφή με κάποιο επιδέξιο συγγενικό τους πρόσωπο ή με την προξενήτρα του χωριού και τους ανάθεταν την μεσολάβηση για την σύναψη του συνοικεσίου. Ο υποψήφιος γαμπρός και η νύφη ρωτούνταν τελευταίοι αφού το συνοικέσιο είχε προχωρήσει και δέχονταν αδιαμαρτύρητα το/τη σύντροφο της ζωής που

τους είχαν διαλέξει οι γονείς τους.

Ιδιαίτερη σημασία έδιναν και στο οικογενειακό περιβάλλον του κοριτσιού. Πίστευαν πως ένα κορίτσι από καλή οικογένεια θ' ακολουθούσε στη ζωή του με τις οικογενειακές αρχές, με τις οποίες μεγάλωσε. Σε περίπτωση άρνησης, η απάντηση των γονιών της νέας ήταν συνήθως «το κορίτσι μας είναι μικρό ακόμα και δεν έχουμε την προίκα έτοιμη».

Ο γάμος λέγεται και ΧΑΡΑ. Λέγεται έτσι γιατί χαρίζει πραγματική χαρά. Όχι μόνο στο καινούργιο ζευγάρι και στους συγγενείς αλλά και σ' όλο το χωριό, το οποίο προσκαλείται και παίρνει μέρος σ' αυτόν. Όλοι γλεντούν και ξεφαντώνουν με την ευκαιρία του ευχάριστου γεγονότος.

Η ημερομηνία του γάμου καθοριζόταν έγκαιρα με κοινή απόφαση των γονέων του γαμπρού και της νύφης. Οι πιο πολλοί γάμοι γίνονταν το φθινόπωρο και το χειμώνα. Αυτές οι εποχές θεωρούνταν οι πιο κατάλληλες. Γάμοι δεν γίνονταν την Τεσσαρακοστή, τις γιορτές του δωδεκαημέρου (από τα Χριστούγεννα ως τα Φώτα), το μήνα Μάιο και τις δίσεκτες χρονιές. Κατά τον καθορισμό της ημερομηνίας του γάμου πρόσεχαν να μην πέσει στην φάση της χάσης του φεγγαριού, αλλά στη γέμιση.

Πάντα ως ημέρα της τέλεσης του μυστηρίου οριζόταν η Κυριακή. Οι προετοιμασίες του γάμου άρχιζαν από πολλές μέρες νωρίτερα και κορυφώνονταν την τελευταία εβδομάδα. Οι ημέρες της εβδομάδας που προηγούνταν της Κυριακής του γάμου διαθέτονταν όλες για κάποιες εργασίες απαραίτητες για τον γάμο. Σ' αυτές βοηθούσαν και συγγενείς ή φίλοι του γαμπρού και της νύφης. Οι εργασίες αυτές γίνονταν σε ευχάριστη ατμόσφαιρα όπου επικρατούσε η χαρά, το κέφι, το τραγούδι κ.τ.λ.

Οι πρώτες μέρες της εβδομάδας χρησιμοποιούνταν για την γενική καθαριότητα και προετοιμασία των σπιτιών. Ασβέστωναν, καθάριζαν, συγύριζαν τα πάντα, σπίτια και αυλές και ετοιμάζαν το πέπλο της νύφης. Τα ρούχα που φορούσαν οι μελλονύμφοι ήταν ήδη έτοιμα από νωρίτερα. Το νυφικό δεν ήταν λευκό, όπως συνηθιζόταν αλλού, αλλά ήταν ένα ωραίο φόρεμα χρώματος μπλε ή καφέ, από βελούδο ή μάλλινο ύφασμα. Αργότερα όμως επικράτησε το μακρύ λευκό φόρεμα με τα τούλια και τα πέπλα, καθώς και τα άσπρα γάντια στα χέρια της νύφης.

Την Τετάρτη το βράδυ προσκαλούνταν στα σπίτια των μελλονύμφων οι συγγενείς και άλλα κορίτσια της γειτονιάς για να ανακατέψουν τα προζύμια για τα ψωμιά του γάμου. Για το σκοπό αυτό έστελναν ένα αγόρι στη βρύση του χωριού για να φέρει το αμίλητο νερό. Με το νερό αυτό ένα ανύπαντρο συγγενικό κορίτσι, που είχε στη ζωή και τους δυο γονείς, ανακάτεψε το προζύμι φορώντας μια ποδιά.

Την Πέμπτη πρωί- πρωί κοσκίνιζαν το αλεύρι και ζύμωναν τις κουλούρες για τα «καλέσματα». Την δουλειά αυτή την έκανε το ίδιο κορίτσι που ανακάτεψε το προζύμι την προηγούμενη βραδιά. Οι κουλούρες που φτιάχνονταν δεν ήταν όμοιες, αλλά είχαν διάφορα μεγέθη, μεγάλες, μέτριες και μικρές. Όλες όμως ήταν κεντημένες και αλειμένες με μέλι. Μ' αυτές προσκαλούσαν στον γάμο τον παπά, τον νονό, τους μπράτιμους, τους φίλους και τους συγγενείς.

Την Παρασκευή γινόταν η επίδειξη των προικιών της νύφης. Τα άπλωναν με τάξη στο καλύτερο και μεγαλύτερο δωμάτιο (σήμερα συνηθίζεται στο σαλόνι) πάνω στα κρεβάτια, στους καναπέδες ή καθίσματα και πήγαιναν τα κορίτσια του χωριού, τα έβλεπαν και επαινούσαν τη νύφη. Για την προετοιμασία των προικιών η νύφη μαζί με τη μητέρα της εργάζονταν πολλά χρόνια. Πάνω στα προικιά έριχναν καραμέλες, ζαχαρωτά, και άλλα γλυκά για να είναι γλυκιά η ζωή του ζευγαριού.

Τα στέφανα που τα ετοίμαζε η νονά ήταν από κλήματα αμπελιού και τα στόλιζαν με βασιλικό και κόκκινες κορδέλες και κόκκινες μάλλινες κλωστές.

Το Σάββατο έφεραν από το κοπάδι τα σφαχτά και τα έσφαζαν. Το μαγείρεμα

αναλάμβαναν δύο ηλικιωμένες γυναίκες. Τη βδομάδα αυτή των προετοιμασιών του γάμου δεν επισκέπτονταν οι συγγενείς του γαμπρού το σπίτι της νύφης ή και αντίθετα. Αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, αυτούς που έρχονταν τους αλεύρωναν. Ο γάμος, η μεγάλη αυτή ώρα στη ζωή της γυναίκας και του άντρα, «κινούσε» τις βραδινές ώρες του Σαββάτου. Τότε συγκεντρώνονταν στα σπίτια των μελλονύμφων οι συγγενείς τους. Σε λίγο έρχονταν στο σπίτι του γαμπρού και τα όργανα και στο σπίτι του νονού γίνονταν δεκτοί με κεράσματα και ευχές για το ζευγάρι. Λίγο πριν ξημερώσει ο νονός έλουζε και ξύριζε τον γαμπρό και ό,τι χρησιμοποιούσε για το λούσιμο και το ξύρισμα το δώριζε στον γαμπρό.

Την Κυριακή το πρωί προσκαλούνταν στο γάμο όλο το χωριό. Το κάλεσμα γινόταν από τους μπράτιμους. Εν τω μεταξύ, στο σπίτι στόλιζαν τη νύφη οι φίλες της. Το μεσημέρι στο σπίτι του γαμπρού, ο γαμπρός, ο νονός, οι μπράτιμοι και κάποιοι άλλοι συγγενείς ετοιμάζονται να πάνε στη νύφη. Όταν έφταναν εκεί οι φίλες της νύφης έστηναν χορό και στο γαμπρό έδιναν ένα αγοράκι, ο οποίος το αγκάλιαζε και το φιλούσε. Ένας μπράτιμος του γαμπρού (συνήθως μεγαλύτερος) πήγαινε στο δωμάτιο όπου

ήταν η νύφη για να της φορέσει τα νυφιάτικα παπούτσια, δώρο του γαμπρού. Την ώρα που έσκυβε και της το φορούσε τα γύρω κορίτσια έβαζαν τα δικά τους πόδια για να τον ξεγελάσουν. Αν τύχαινε να φορέσει έστω και ένα παπούτσι κάπου αλλού κι όχι στη νύφη, θα το έπαιρνε πίσω δίνοντας λεφτά.

Προτού η νύφη αφήσει το πατρικό της σπίτι, στρεφόταν στην ανατολή κι έκανε τρεις φορές το σταυρό της. Ύστερα η μάνα της της έδινε ένα φλιτζάνι κρασί, από το οποίο έπινε τρεις γουλιές. Μετά από αυτό το πετούσε πίσω της και κάποια γυναίκα προσπαθούσε να το πιάσει για να μην πέσει κάτω και σπάσει. Το σπάσιμο δεν ήταν καλό σημάδι. Αργότερα ξεκινούσαν για την εκκλησία. Μόλις έφθαναν γύριζαν τρεις φορές το ναό και σταματούσαν στην είσοδό του. Εκεί έδιναν στην νύφη ένα αγοράκι, το οποίο φιλούσε, αγκάλιαζε και του δώριζε ένα κυδώνι ή μήλο. Ύστερα έμπαιναν στην εκκλησία για να αρχίσει η τελετή του μυστηρίου. Μετά τη στέψη το ζευγάρι δεχόταν ευχές. Ύστερα πήγαιναν στο σπίτι του γαμπρού, όπου η νύφη έκανε τρεις υποκλίσεις μπροστά στην πεθερά της. Ακολουθούσε μεγάλος χορός, στον οποίο χόρευαν πρώτα οι συγγενείς της νύφης και μετά του γαμπρού. Όταν τελείωνε το γλέντι, το ζευγάρι ξάπλωνε στο νυφικό κρεβάτι που ήταν στολισμένο από τις φίλες της νύφης, αφού πρώτα είχε ξαπλώσει ένα αγοράκι για να αποκτήσει η νύφη αρσενικό παιδί.

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Άλλα τα μάτια της πέρδικας και άλλα της κουκουβάγιας.

Άλλος σκάβει και κλαδεύει και άλλος πίνει και μεθάει.

Το βουβάλι κι αν ψοφήσει, το πετόσι του αξίζει.

Το καλό το μήλο το τρώει το γουρούνι.

Όποιος ανακατεύεται με τα πίτουρα τον τρών οι κότες.

Όταν έπρεπε δεν έβρεχε και τώρα χαλαζώνει.

Δύο γαϊδούρια μάλωναν σε ξένο αχυρώνα.

Κάποιον του χάρισαν ένα γαίδαρο και αυτός τον κοίταζε στα δόντια.

Γαμπρέ, γιατί είσαι μύξαβος ; Είναι από το χειμώνα. Σε ξέρω και από το καλοκαίρι!

Θέλει και η φακή μαγείρεμα.

Τι ειν' ο κάβουρας τι ειν' το ζουμί του.

Προσκυνημένο κεφάλι δεν κόβεται.

Έρημο μαντρί γεμάτο λύκους.

Έχει ο κόσμος πρόβατα έχουμε και εμείς κουνούνια.

Ο κόσμος το 'χει τούμπανο κι εμείς κρυφό καμάρι.

Πήρε ο στραβός τον κατήφορο.

Βγήκε απάνω στον αφρό.

Όποιος δεν θέλει να ζυμώσει δέκα μέρες κοσκινίζει.

Μάτια που δεν φαίνονται γρήγορα λησμονιούνται.

Κουφόν καμπάνα και αν λαλείς τυφλό και αν θυμιατίζεις και μεθυσμένο και αν κερνάς όλα χαμένα τα 'χεις.

Τον αράπη και αν τον πλένεις το σαπούνι σου χαλάς.

Παπούτσι απ' τον τόπο σου και ας είναι μπαλωμένο.
Όπου λαλούν πολλά κοκόρια αργεί να ξημερώσει.
Όπου ακούς πολλά κεράσια πάρε μικρό καλάθι.
Ξένος πόνος όνειρο.
Όσα πετιούνται δεν τρώγονται.
Ούτε σκόρδο έφαγε ούτε σκορδιές μυρίζει.
Όπου φτωχός και η μοίρα του.
Πέσε πίτα να σε φάω.
Όποιος είναι έξω από το χορό πολλά τραγούδια λέει.
Είναι ψείρα ψόφια.
Το μεσιακό γομάρι το τρώει ο λύκος.

ΟΙ ΚΑΠΗΤΑΝΑΡΕΟΙ

Κάθε χρόνο την Πρωτοχρονιά αναβιώνει στο χωριό μας το έθιμο των καπηταναρέων. Τα περισσότερα αγόρια που παίρνουν μέρος στο έθιμο είναι ντυμένα τσολιάνες. Άλλος ντύνεται αρκούδα, άλλος φοράει γύρω στη μέση του μεγάλα κουδούνια. Αλλά η πιο ωραία αμφίεση είναι το ζευγάρι που ο ένας είναι ντυμένος νύφη και ο άλλος ντυμένος γαμπρός. Μετά τη Θεία Λειτουργία της Πρωτοχρονιάς οι καπηταναρέοι ξεκινούν με χορούς και τραγούδια, γυρίζουν όλο το χωριό από σπίτι σε σπίτι, τραγουδούν στους δρόμους τα κάλαντα και άλλα παραδοσιακά τραγούδια. Στα σπίτια που πηγαίνουν δίνουν θερμές ευχές για τον καινούργιο χρόνο. Όταν ξεκινούν να φύγουν ο νοικοκύρης τους δίνει για το καλό και ένα φιλοδώρημα. Όταν τελειώσουν όλο το χωριό το βράδυ οι καπηταναρέοι κάθονται σε ένα καφενείο και γλεντούν με ποτό, χορό και τραγούδι μέχρι το πρωί.

ΤΟ ΚΟΥΤΣΟ

Το κουτσό παίζεται με δύο παιδιά. Φτιάχνουνε στο χώμα το κουτσό, δηλαδή τέσσερις σειρές κουτάκια. Το παιδί που παίζει πρώτο ρίχνει προς τα πίσω δίχως να βλέπει την πέτρα, πετώντας πάνω από το κεφάλι του. Μετά κλωτσάει την πέτρα με το ένα πόδι και το άλλο το έχει κουτσό. Η πέτρα πρέπει να πάει από το ένα στο άλλο κουτάκι.

ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν. ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΜΜΟΧΩΡΙΟΥ

Τάξεις: Α', Β', Γ'

ΘΕΜΑ: «Η ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

- Ο μαθητικός πληθυσμός του σχολείου ανήκει στην εφηβική ηλικία και ανάμεσα σε διάφορα προτεινόμενα θέματα, το συγκεκριμένο έτυχε ομόφωνης αποδοχής.
- Το γεγονός πως οι μαθητές/-τριες ζουν σε αγροτική περιοχή αυτονόητα σημαίνει ότι οι επιλογές στις διάφορες μορφές ψυχαγωγίας είναι περιορισμένες.

Σκοποί

- Η διερεύνηση διάφορων μορφών ψυχαγωγίας διαχρονικά και οι επιδράσεις στην ανάπτυξη των εφήβων.
- Η ενίσχυση των εφήβων ώστε να αποφεύγονται αρνητικές επιρροές.
- Η κοινωνικοποίηση των εφήβων.
- Η ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και αλληλεγγύης.
- Η ανάπτυξη κριτικής σκέψης και στάσης απέναντι στις «νέες» και «μαζικές» μορφές ψυχαγωγίας που προτείνονται κυρίως από τα Μ.Μ.Ε.

Στόχοι

Οι μαθητές/-τριες:

- Να γνωρίσουν τις διάφορες μορφές ψυχαγωγίας και τα μέσα παραγωγής της.
- Να «τοποθετηθούν» απέναντι στις διάφορες μορφές ψυχαγωγίας.
- Να συγκρίνουν παλιότερες και σύγχρονες μορφές ψυχαγωγίας.
- Να εντοπίσουν τους κινδύνους που υπάρχουν σε κάποιες μορφές ψυχαγωγίας.
- Να κατανοήσουν τον ρόλο και τη δύναμη των Μ.Μ.Ε. που στόχο έχουν μέσω της ψυχαγωγίας να παράξουν νέα πρότυπα συμπεριφοράς.
- Να ανακαλύψουν εναλλακτικές μορφές ψυχαγωγίας.
- Να γνωρίσουν τον τρόπο σχεδιασμού και την πορεία ενός project.
- Να αντιληφθούν την έννοια της διαθεματικότητας.
- Να συνεργάζονται στο πλαίσιο ενός project.
- Να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στην ερευνητική - βιωματική μάθηση.
- Να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες κατά την έρευνα και την παρουσίαση ενός project (H.Y. και εφαρμογές, διαδίκτυο κ.α.).

Δραστηριότητες

Δημιουργήθηκαν οι ακόλουθες ομάδες εργασίας:

1. Παρέα
2. Αθλητισμός
3. Μουσική - Χορός
4. Νέες Τεχνολογίες
5. Δημιουργική απασχόληση - Εικαστικά
6. Τηλεόραση

Οι ομάδες έκαναν έρευνα στο χώρο της Σχολικής Βιβλιοθήκης και στο Διαδίκτυο. Αποδελτίωσαν, συζήτησαν και κατέγραψαν πληροφορίες σχετικές με το θέμα. Στη συνέχεια δημιούργησαν σταυρόλεξα, κρυπτόλεξα, κολλάζ, ερωτηματολόγια και αποτύπωσαν εικαστικά τη σκέψη τους.

Παραθέτουμε ενδεικτικά δείγματα των δημιουργιών των ομάδων.

Στο τέλος έγινε η παρουσίαση των υποθεμάτων ώστε να διαχυθεί η νέα γνώση - εμπειρία, ακολούθησε εκτενής συζήτηση και διατυπώθηκαν προτάσεις.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- Αλλαγή φιλοσοφίας και στάσεων των μαθητών/-τριών στο θέμα της ψυχαγωγίας.
- Ενίσχυση της προσωπικότητας και αποφυγή αρνητικών επιλογών.
- Προσδοκίες για ενεργούς εν δυνάμει πολίτες.

Συμπεράσματα

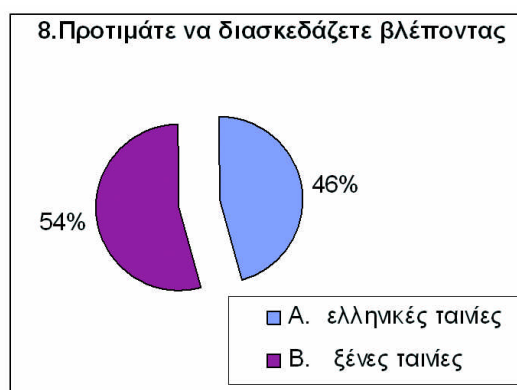
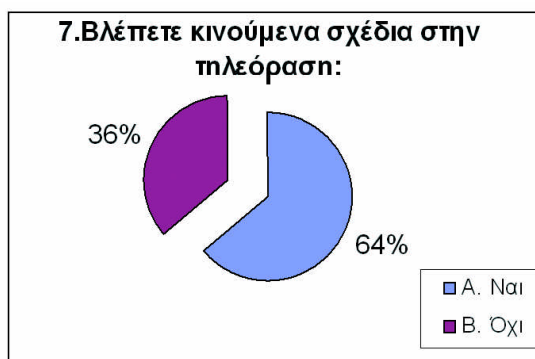
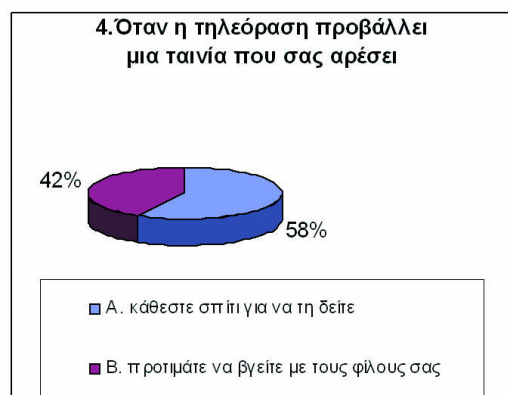
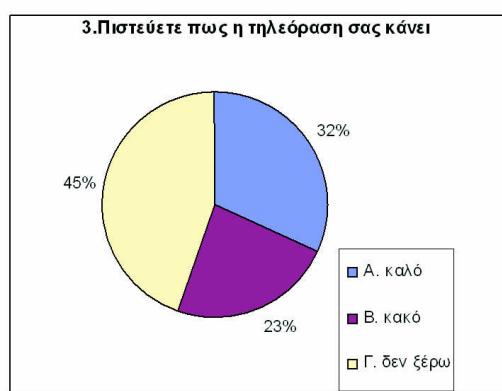
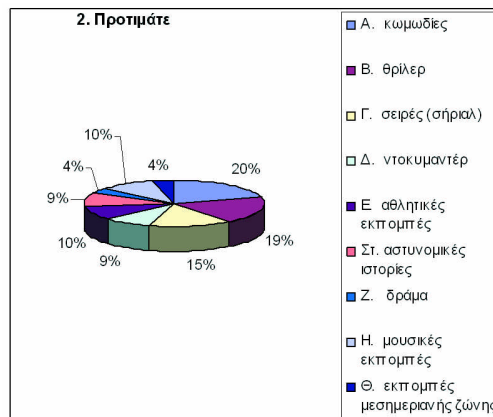
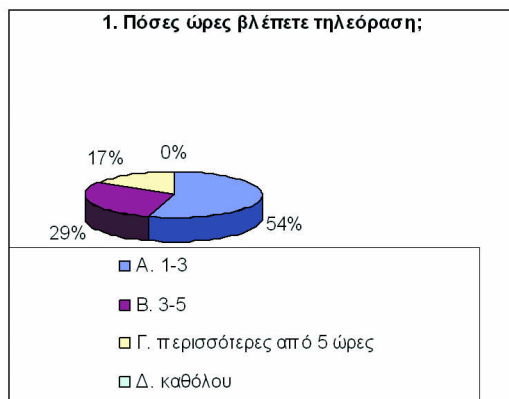
Οι μαθητές/-τριες:

- Έμαθαν να εργάζονται ομαδικά
- Έμαθαν να σέβονται τις διαφορετικές απόψεις και επιλογές των άλλων.
- Έμαθαν να αναζητούν, να μελετούν και να αποδελτιώνουν σχετική με το θέμα τους βιβλιογραφία κ.α.
- Διαπίστωσαν πως κάποιες μορφές ψυχαγωγίας παραμένουν διαχρονικές (π.χ. συμπόσια - τραπέζια)
- Χρησιμοποίησαν τις νέες τεχνολογίες και μεθοδολογικά εργαλεία (ερωτηματολόγια)
- Συνειδητοποίησαν τους κινδύνους που ελλοχεύουν στην ψυχαγωγία με τη χρήση των νέων τεχνολογιών (διαδίκτυο - e-mail - chat rooms)
- Συνειδητοποίησαν την αποξένωση και πολλές φορές την εξάρτηση στην οποία οδηγούνται από κάποιες μορφές ψυχαγωγίας (τηλεόραση, υπολογιστής)
- Παρήγαγαν επιπρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό

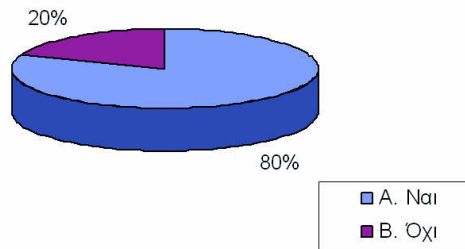
Βιβλιογραφία

- Χρησιμοποιήθηκαν βιβλία, περιοδικά, εγκυκλοπαίδειες από τη Σχολική Βιβλιοθήκη.
- Διαδίκτυο - εφημερίδες.

Αποτελέσματα ερωτηματολογίου για την τηλεόραση & τους έφηβους της σχολικής κοινότητας Γυμνασίου Αμμοχωρίου

9. Κάνετε τα μαθήματά σας πριν δείτε τηλεόραση;

10. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της τηλεόρασης

α. Πλεονεκτήματα

Ψυχαγωγία
Μόρφωση
Ενημέρωση

β. Μειονεκτήματα

Αποξένωση
Αρνητικές επιρροές
Παραπληροφόρηση
Λιγότερη μελέτη
Παθητική συμπεριφορά
Υγεία (χαλάνε τα μάτια μας)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Φύλο: Αγόρι

Κορίτσι

1. Πόσες ώρες βλέπετε τηλεόραση;

- A. 1-3
- B. 3-5
- Γ. περισσότερες από 5 ώρες
- Δ. καθόλου

2. Προτιμάτε

- A. κωμωδίες
- B. θρίλερ
- Γ. σειρές (σήριαλ)
- Δ. ντοκυμαντέρ
- E. αθλητικές εκπομπές
- Στ. αστυνομικές ιστορίες
- Z. δράμα

- Η. μουσικές εκπομπές
- Θ. εκπομπές μεσημεριανής ζώνης

3. Πιστεύετε πως η τηλεόραση σας κάνει

- A. καλό
- B. κακό
- Γ. δεν ξέρω

4. Όταν η τηλεόραση προβάλλει μια ταινία που σας αρέσει

- A. κάθεστε σπίτι για να τη δείτε
- B. προτιμάτε να βγείτε με τους φίλους σας

5. Σας αρέσει να παρακολουθείτε τηλεόραση

- A. μόνος /η
- B. παρέα με φίλους/ες

6. Παρακολουθείτε ειδήσεις;

- A. Ναι
- B. Όχι

7. Βλέπετε κινούμενα σχέδια στην τηλεόραση;

- A. Ναι
- B. Όχι

8. Προτιμάτε να διασκεδάσετε βλέποντας

- A. ελληνικές ταινίες
- B. ξένες ταινίες

9. Κάνετε τα μαθήματά σας πριν δείτε τηλεόραση;

- A. Ναι
- B. Όχι

10. Γράψτε δύο πλεονεκτήματα και δύο μειονεκτήματα που έχει η τηλεόραση για τους έφηβους.

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ!

A. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ - ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

1. ΟΙ ΠΑΝΘΕΟΙ του Τ. Αθανασιάδη
2. Η ΑΛΤΑΝΑ ΤΗΣ ΠΑΡΓΑΣ του Κ. Ασημακόπουλου
3. ΣΤΕΛΛΑ ΒΙΟΛΑΝΤΗ του Γ. Ξενόπουλου
4. Η ΖΩΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΒΕΛΑ του Κ. Θεοτόκη
5. ΤΟ ΚΑΠΛΑΝΙ ΤΗΣ ΒΙΤΡΙΝΑΣ της Α. Ζέη
6. Η ΚΥΡΙΑ ΝΤΟΡΕΜΙ της Λ. Νάκου
7. ΜΕΘΥΣΜΕΝΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ του Σ. Πατατζή
8. ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΕΦΑΝΙ του Κ. Ταχτή
9. ΛΕΜΟΝΟΔΑΣΟΣ του Κ. Πολίτη
10. ΓΙΟΥΓΚΕΡΜΑΝ του Μ. Καραγάτση
11. Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΛΙΑΠΚΙΝ του Μ. Καραγάτση
12. Ο ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ του Μ. Καραγάτση
13. ΛΩΞΑΝΤΡΑ της Μ. Ιορδανίδου
14. ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ του Α. Παπαδιαμάντη
15. Η ΑΓΑΠΗ ΑΡΓΗΣΕ ΜΙΑ ΜΕΡΑ της Λ. Ζωγράφου
16. Ο ΙΟΥΔΑΣ ΦΙΛΟΥΣΕ ΥΠΕΡΟΧΑ της Μ. Παπαθανασοπούλου
17. ΑΣΤΡΟΦΕΓΓΙΑ του Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου
18. Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ του Α. Ραγκαβή
19. ΓΑΛΗΝΗ του Η. Βενέζη
20. ΠΡΟΒΑ ΝΥΦΙΚΟΥ της Ν. Γιαννακοπούλου
21. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΞΑΝΑΣΤΑΥΡΩΝΕΤΑΙ του Ν. Καζαντζάκη
22. Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ του Φ. Γερμανού
23. Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ του Α. Καρκαβίτσα

B. ΞΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ- ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

1. Η ΜΑΥΡΗ ΤΟΥΛΙΠΑ του Α. Δουμά
2. ΜΑΝΤΑΜ ΜΠΟΒΑΡΥ του Γ. Φλωμπέρ
3. ΑΝΕΜΟΔΑΡΜΕΝΑ ΥΨΗ της Ε. Μπροντέ
4. ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ του Β. Ουγκώ

Γ. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

1. ΤΟ ΛΑΘΟΣ του Α. Σαμαράκη
2. Η ΦΑΝΕΛΑ ΜΕ ΤΟ ΕΝΝΙΑ του Μ. Κουμανταρέα
3. ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΗ ΖΟΡΜΠΑ του Ν. Καζαντζάκη
4. ΙΛΙΑΔΑ & ΟΔΥΣΣΕΙΑ του Όμηρου

Δ. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΞΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

1. Η ΦΑΡΜΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ του Τζωρτζ Όργουελ
2. 1984 του Τζωρτζ Όργουελ
3. ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ ΧΤΥΠΑ Η ΚΑΜΠΑΝΑ του Έρνεστ Χέμινγκγουέι
4. ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΟΠΛΑ του Έρνεστ Χέμινγκγουέι
5. ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΡΟΔΟΥ του Ο. Έκο
6. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΣΩΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ του Α. Δουμά
7. ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ του Κ. Ντίκενς
8. ΜΟΓΛΗΣ του Ρ. Κίπλινγκ
9. ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ του Λ. Τολστόη
10. ANNA KAPIEHINA του Λ. Τολστόη
11. Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΣΕ 80 ΗΜΕΡΕΣ του Ι. Βερν
12. 20.000 ΛΕΥΓΕΣ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ του Ι. Βερν
13. ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΡΟΓΓΩΦ του Ι. Βερν
14. Ο ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ του Ι. Βερν
15. Η ΦΑΛΑΙΝΑ του Μ. Ντικ
16. ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ του Μ. Θεοβάντες
17. ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜ ΣΩΓΙΕΡ του Μ. Τουέην
18. ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΧΑΚ ΦΙΝ του Μ. Τουέην
19. ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ του Ο. Σέξπηρ
20. ΑΜΛΕΤ του Ο. Σέξπηρ
21. Ο ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΤΩΝ ΔΑΚΤΥΛΙΔΙΩΝ του Τόλκιν
22. ΧΑΡΥ ΠΟΤΤΕΡ της Τ. Ρόουλαντ
23. ΚΒΟ ΒΑΝΤΙΣ του Ε. Σιέγκεβιτς
24. Η ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ - ΘΩΜΑ της Χ. Μ. Στόου
25. ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΗ ΒΕΝΕΤΙΑ του Τ. Μαν

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΛΕΙΝΩΝ

Τάξη: Γ'

ΘΕΜΑ: «ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

- Με το ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς οι μαθητές έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και επέλεξαν το προαναφερθέν θέμα ανάμεσα σε άλλα προτεινόμενα.
- Οι επικείμενοι Ολυμπιακοί Αγώνες που θα γίνουν στην Αθήνα το καλοκαίρι του 2004 καθιστούν το συγκεκριμένο θέμα επίκαιρο και ενδιαφέρον για τους μαθητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.
- Οι υπεύθυνοι καθηγητές συμφώνησαν με την εκπόνηση ενός τέτοιου σχεδίου εργασίας, καθώς έκριναν ότι είναι σημαντικό οι μαθητές να αποκτήσουν στοιχειώδεις τουλάχιστον γνώσεις σχετικά με την ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων.
- Το συγκεκριμένο θέμα παρέχει τη δυνατότητα εμπλοκής διαφόρων ειδικοτήτων και κατά συνέπεια την ανάπτυξη της διαθεματικής προσέγγισης, που αποτελεί βασική αρχή της Ευέλικτης Ζώνης Καινοτόμων Δράσεων, στην οποία το πρόγραμμα ανήκει.

Σκοπός

Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με το πνεύμα των Ολυμπιακών Αγώνων, να προβληματιστούν και να συνειδητοποιήσουν την αξία της ευγενούς άμιλλας και να καταθέσουν τις δικές τους απόψεις μέσα από ομαδικές δημιουργίες.

Στόχοι

- Να γνωρίσουν τους αρχαίους και νεότερους Ολυμπιακούς Αγώνες, να παρακολουθήσουν την πορεία τους από το 776 π.Χ. μέχρι και σήμερα, να εξοικειωθούν με άγνωστα αθλήματα και τους κανονισμούς τους.
- Να αντιληφθούν τη διαχρονικότητα των αξιών και ιδανικών των Ολυμπιακών Αγώνων και να συνδέσουν έτσι το ιστορικό παρελθόν με τις πολλαπλές απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.
- Να εμπνευστούν, να ευαισθητοποιηθούν και να κινητοποιηθούν οι μαθητές στην ανάπτυξη της συνεργασίας με σεβασμό στον πλουραλισμό, την κατανόηση και την ειρήνη.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι οι αθλητικές δραστηριότητες:
 - Παίζουν κυρίαρχο ρόλο στη συντήρηση καλής σωματικής κατάστασης και ευεξίας.
 - Δημιουργούν ψυχική και πνευματική ανάταση.
- Να μνηθούν στο πνεύμα του εθελοντισμού, της συλλογικής λειτουργίας και του σεβασμού του αντιπάλου.
- Να έρθουν σε επαφή με εναλλακτικές παιδαγωγικές μεθόδους, όπως η βιωματική μάθηση, η εργασία πεδίου, επισκέψεις στο διαδίκτυο.

- Να εξασκήσουν τις αναλυτικές και συνθετικές τους ικανότητες στη διάρκεια της συλλογής, επεξεργασίας και σύνθεσης του υλικού.
- Να γνωρίσουν περιοχές διεξαγωγής αθλητικών και πολιτιστικών δρωμένων στην αρχαιότητα και σήμερα.
- Να πληροφορήσουν τον περίγυρό τους για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, πράγμα ουσιαστικό, καθώς η περιοχή είναι ακριτική και απομονωμένη.
- Να γίνουν υπεύθυνοι και ενεργοί πολίτες, μέσα από τη συνεργασία δασκάλων, μαθητών, γονέων, τοπικής κοινωνίας και φορέων λαϊκής συμμετοχής.

Δραστηριότητες

- Έρευνα, αποδελτίωση, καταγραφή, επεξεργασία έντυπου και ηλεκτρονικού θεωρητικού υλικού με τη βοήθεια των καθηγητών ελληνικής και αγγλικής φιλολογίας και πληροφορικής σχετικά με:
 - Την εκχειρία και τα γενικά χαρακτηριστικά των αγώνων
 - Την προετοιμασία των αθλητών
 - Τη διάρκεια των αγώνων
 - Τα αγωνίσματα της κάθε ημέρας
 - Τη σημασία των αγώνων
- Γνωριμία με τον τόπο διεξαγωγής των αγώνων. Επίσκεψη – ξενάγηση στο χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας και αναπαράσταση αγωνισμάτων δρόμου από τους μαθητές με τη συμβολή του καθηγητή φυσικής αγωγής.
- Μελέτη και αναπαραγωγή αρχαίων Ολυμπιακών αθλημάτων από φωτογραφίες αρχαίων αγγείων, ζωγραφική έκφραση αυτών σε παρόμοια υλικά (πίθιοι) με την καθοδήγηση της καθηγήτριας των καλλιτεχνικών.
- Κατασκευή κολλάζ με θέμα την ιστορία των αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων και αναπαράσταση της Αρχαίας Ολυμπίας σε μορφή μακέτας με τη βοήθεια της καθηγήτριας της τεχνολογίας.

Αναμενόμενα αποτελέσματα - Συμπεράσματα

- Πληρέστερη και πολύπλευρη προσέγγιση των Ολυμπιακών Αγώνων
- Πνευματική καλλιέργεια των μαθητών
- Ανάπτυξη συνθετικής και κριτικής ικανότητας
- Ενασχόληση με διάφορες μορφές της Τέχνης και καλλιέργεια καλλιτεχνικών δεξιοτήτων - αντίστοιχες εκθέσεις
- Έκφραση νοητικών και συναισθηματικών λειτουργιών
- Ανάπτυξη συνεργασίας και ομαδικότητας
- Συνειδητοποίηση της αξίας της ευγενούς άμιλλας και εφαρμογή της σε τομείς της καθημερινότητας
- Ανάδειξη των ιδιαίτερων κλίσεων και ενδιαφερόντων των μαθητών
- Ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων ύστερα από την επαφή των μαθητών με συνομήλικούς τους στην Αρχαία Ολυμπία

Βιβλιογραφία

- Εγκυκλοπαίδεια «Νέα Δομή» , Εκδόσεις Δομή, Αθήνα 1999.
- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδόσεις «Εκδοτική Αθηνών» Α.Ε 1977.
- Εγκυκλοπαίδεια Parygus Larousse Britannica , Εκδόσεις Πάπυρος, 1981.
- Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αρχαία Ελλάδα, Εκδόσεις «Εκδοτική Αθηνών».
- Ζαχαρίας Κυριάκου, «Ολυμπιακοί Αγώνες», Εκδόσεις Ταξιδευτής. Αθήνα 2003.
- Συλλεκτικά τεύχη από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο αφιερωμένα στους Ολυμπιακούς Αγώνες.
- <http://www.athens2004.gr>

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές σε ώρα εργασίας

Ζωγραφίζοντας τα πιθάρια

Δισκοβολία (αναπαράσταση σε πίθο)

Αγώνας δρόμου
(αναπαράσταση σε πίθο)

Κατασκευή μακέτας (Αρχαία Ολυμπία)

Κολλάζ με θέμα τους Αρχαίους
Ολυμπιακούς Αγώνες

Αναπαράσταση αγωνίσματος δρόμου
στο στάδιο της Αρχαίας Ολυμπίας

Οι μαθητές στην είσοδο του
σταδίου της Αρχαίας Ολυμπίας

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΕΛΙΤΗΣ

Τάξεις: Α1, Α2

ΘΕΜΑ: «Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ»

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Το θέμα το διάλεξαν οι μαθητές της Α' τάξης χωρίς την δική μας παρότρυνση. Οι καθηγητές απλά προτείναμε μερικά επιπλέον θέματα από τον κατάλογο.

Σκοπός και στόχοι

A) Να γνωρίσουν οι μαθητές την λειτουργία της συσκευής της τηλεόρασης καθώς και ορισμένα από τα τεχνικά χαρακτηριστικά της, π.χ. τι είναι πίνακας ελέγχου, τι είναι τα τηλεοπτικά συστήματα, τι κάνει η κεραία, τι είναι καλωδιακή και δορυφορική T.V., τι είναι ο εικονογράφος κ.λ.π.

B) Να μάθουν την ιστορία της T.V., π.χ. ποιες ήταν οι πρώτες προσπάθειες για τηλεοπτική παραγωγή, πότε έγιναν οι πρώτες εκπομπές και τι παρουσίασαν, πότε έγινε η πρώτη εκπομπή στην Ελλάδα και πότε και πως αποκτήσαμε τηλεοπτικό δίκτυο.

Γ) Να μάθουν πώς γίνεται μια τηλεοπτική παραγωγή και ποια η δουλειά κάθε συντελεστή του τηλεοπτικού προγράμματος, όπως του σεναριογράφου, του τηλεοπτικού σκηνοθέτη, του ηχολήπτη, του φωτιστή, του σκηνογράφου, του τεχνικού της τηλεόρασης κ.λ.π.

Δ) Να παρακολουθήσουν και να κρίνουν οι μαθητές τηλεοπτικές εκπομπές, όπως τις ειδήσεις, τα ξένα σήριαλ, τις εκπομπές κουτσομπολιού, τα ριάλιτι, τις διαφημίσεις, τις ελληνικές σειρές κ.λ.π.

Ε) Να ερευνήσουν διεξάγοντας ένα δικό τους γκάλοπ για τα θέματα της τηλεόρασης στο φιλικό τους περιβάλλον, με ερωτηματολόγιο που μόνοι τους συνέταξαν, και να βρουν τα ποσοστά σε αναλογία επί τοις εκατό για κάθε απάντηση.

Παραθέτουμε ενδεικτικά 2 ερωτήσεις από τις 31 που πραγματοποιήθηκαν :

α) Την πληροφόρηση που έχετε από την τηλεόραση την θεωρείτε σωστή ή λανθασμένη;

Σωστή	Λανθασμένη
90%	10%

β) Πόσες ώρες βλέπετε τηλεόραση την ημέρα;

1 ώρα	2 ώρες	2 ώρες και πάνω
10%	35%	55%

Στη συνέχεια κατέγραψαν τα συμπεράσματά τους.

ΣΤ) Να διερευνήσουν μέσω εφημερίδων και περιοδικών τις εκπομπές που παρακολουθούν οι Έλληνες καθώς και οι άλλοι λαοί κυρίως της Ευρώπης.

- Z)** Να εντοπίσουν ό,τι δεν τους άρεσε ή τους σόκαρε στην τηλεόραση, π.χ. το στιγμιότυπο σε δελτίο ειδήσεων όπου κροκόδειλος κατασπαράζει τον εκπαιδευτή του.
- H)** Να ευαισθητοποιηθούν στα προβλήματα που δημιουργούν τα Η/Μ κύματα της τηλεόρασης, δηλ. το γνωστό πρόβλημα των κεραιών.
- Θ)** Να γνωρίσουν τι είναι και ποιος ο ρόλος του «Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης»
- Δ)** Να καταγράψουν τα θετικά που μας προσφέρει η τηλεόραση, π.χ. γρήγορη ενημέρωση, προβολή, ώθηση στις επιστήμες κ.λ.π..
- ΙΑ)** Να βρουν αξιόλογες ελληνικές εκπομπές και να τις παρακολουθήσουν.
- ΙΒ)** Να μελετήσουν την γλώσσα που χρησιμοποιείται στην τηλεόραση και τους λόγους που γίνεται αυτό.
- ΙΓ)** Να ερευνήσουν το πόσο επηρεάζει η τηλεόραση τον χαρακτήρα των παιδιών, τις συνήθειές τους, τις προτιμήσεις τους και να προτείνουν τρόπους ώστε να χρησιμοποιούν σωστά την τηλεόραση.
- ΙΔ)** Να μελετήσουν βιβλία που αφορούν την τηλεόραση και να εντοπίσουν σε τι συμφωνούν και σε τι διαφωνούν με τους συγγραφείς.
- ΙΕ)** Να πληροφορηθούν πώς είναι τα τηλεοπτικά προγράμματα στο εξωτερικό και τι προβλήματα υπάρχουν κι εκεί.
- ΙΣΤ)** Να μάθουν για την τηλεοπτική δραστηριότητα στον νομό Φλώρινας, να γνωρίσουν και να συζητήσουν με τους ανθρώπους που εργάζονται για την τηλεόραση όπως και την ιστορία της τηλεόρασης στο νομό τους.
- ΙΖ)** Ν' αναπτύξουν δεξιότητες καλλιτεχνικές και μορφωτικές, παίρνοντας ως αφορμή την τηλεόραση.

Δραστηριότητες

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες και η κάθε μία μελετούσε ένα θέμα, το οποίο μόνον τους το διάλεξαν.

Οι δραστηριότητες των ομάδων ήταν:

- Έψαξαν στο INTERNET για να συγκεντρώσουν πληροφορίες για τη τηλεόραση.
- Από την βιβλιοθήκη του σχολείου δανείστηκαν βιβλία που αφορούν την τηλεόραση και αφού τα μελέτησαν ξεχώρισαν τα κομμάτια που τους ενδιαφέρουν.
- Αγόρασαν εφημερίδες και περιοδικά που αφορούν την τηλεόραση και εντόπισαν ό,τι νόμιζαν ότι τους αφορά.
- Χώρισαν τις εκπομπές σε 30 κατηγορίες και αφού τις παρακολούθησαν κατέγραψαν τα συμπεράσματά τους θετικά ή αρνητικά.
- Συνέταξαν ένα ερωτηματολόγιο, το έδωσαν σε γνωστούς και φίλους και κατέγραψαν τα συμπεράσματα των απαντήσεων.
- Έψαξαν να βρουν μετά από παρότρυνσή μας αξιόλογες εκπομπές στην Ελληνική τηλεόραση τις οποίες προτείνουν μέσα από την εργασία τους.

- Μελέτησαν την γλώσσα της τηλεόρασης και εντόπισαν τα γλωσσικά σφάλματα που άκουσαν.
- Βρήκαν εκπομπές πριν από αρκετά χρόνια (συγκεκριμένο δελτίο ειδήσεων του 1974) το οποίο καταγράψαμε σε βιντεοταινία.
- Βρήκαν εκπομπές ξένων τηλεοπτικών σταθμών και μελέτησαν από άρθρα εφημερίδων τι γίνεται στις τηλεοράσεις του εξωτερικού.
- Ερεύνησαν για την τηλεόραση στο νομό Φλώρινας.
- Κατασκεύασαν κολάζ με θέματα της τηλεόρασης.
- Πραγματοποίησαν επίσκεψη στην ET3 της Φλώρινας στα πλαίσια εκπαιδευτικής εκδρομής και ενημερώθηκαν από τους ανθρώπους της για το τι ακριβώς κάνουν.
- Σατίρισαν γνωστά πρόσωπα της τηλεόρασης (Οι τρεις παραπάνω δραστηριότητες είναι καταγεγραμμένες σε βιντεοταινία και αποτελεί μέρος της εργασίας μας).
- Πήραν συνεντεύξεις από καθηγητές και από ανθρώπους της Μελίτης με θέματα της επιλογής τους.
- Έγραψαν τα κείμενα στον υπολογιστή ακολουθώντας κάθε ομάδα το δικό της στυλ.
- Έγραψαν τα εξώφυλλα ,επιμελήθηκαν την διακόσμηση της εργασίας και δημιούργησαν σελίδες με αποκόμματα εφημερίδων που τους εντυπωσίασαν.
- Διάλεξαν ένα τραγούδι σε μουσική και στίχους του καθηγητή της μουσικής του σχολείου μας με το οποίο θέλουν να κλείσουν την παρουσίαση της εργασίας τους. Το τραγούδι περιέχει ένα μήνυμα απ' αυτά που πιστεύουν ότι θα έπρεπε να στέλνει η τηλεόραση.
- Δοκίμασαν πολλές φορές την ανάγνωση και μελέτησαν τον τρόπο παρουσίασης της εργασίας τους, κάνοντας πολλές αλλαγές, ώστε να είναι κατά το δυνατόν καλύτερη.

Αναμενόμενα αποτελέσματα - Συμπεράσματα

- α)** Νομίζουμε ότι πετύχαμε κατάργηση των διαχωριστικών γραμμών μεταξύ των διδασκομένων μαθημάτων λόγω της χρήσης στην ίδια εργασία γνώσεων από τα μαθηματικά, τη φυσική, τα φιλολογικά, την τεχνολογία, την πληροφορική, την μουσική, τα καλλιτεχνικά και τις ξένες γλώσσες.
- β)** Αναδείχτηκαν ενδιαφέροντα των μαθητών για πράγματα που δεν είχαν μέχρι τώρα ασχοληθεί, όπως τα ίδια μας λένε.
- γ)** Ενεργοποίησαν την κριτική τους σκέψη και την δημιουργικότητα, προτείνοντάς μας εργασίες που πολλές απ' αυτές κι εμείς δεν είχαμε σκεφτεί.
- δ)** Δόθηκε η ευκαιρία της συνεργασίας μεταξύ μαθητών που δεν είχαν μεταξύ τους καμία επαφή.
- ε)** Πολλοί από τους μαθητές που μας φαίνονταν απομονωμένοι εντάχθηκαν σε ομάδες ανεξάρτητα από φύλο και κοινωνική προέλευση.
- στ)** Γνώρισαν επιστημονικά αντικείμενα και ανθρώπους που, αν δεν έκαναν την εργασία, δεν θα τους δινόταν η ευκαιρία να γνωρίσουν.
- ζ)** Εξοικειώθηκαν περισσότερο με την ανάγνωση εφημερίδων, βιβλίων και περιοδικών.

- η)** Συνέκριναν το βιβλίο με την τηλεόραση, γνώρισαν τι είναι το ΕΡΣ, φαντάστηκαν πώς θα ήταν η ζωή τους χωρίς τηλεόραση.
- θ)** Βίωσαν την εμπειρία του πόσο δύσκολο είναι να πάρεις μια συνέντευξη ή να βρῖσκεσαι μπροστά στον τηλεοπτικό φακό.
- ι)** Πρότειναν λύσεις για μία καλύτερη τηλεόραση και πιστεύουμε ότι η στάση τους από εδώ και πέρα θα είναι πιο αυστηρή σε ό,τι βλέπουν στην τηλεόραση.
- ια)** Κατανόησαν την δύναμη του τηλεκοντρόλ που έχουν στα χέρια τους.
- ιβ)** Εξοικειώθηκαν περισσότερο με την χρήση του υπολογιστή, με το να γράφουν τα κείμενα καθώς και με την έρευνα ενός θέματος στο διαδίκτυο.
- ιγ)** Ερεύνησαν την επίδραση των τηλεοπτικών εκπομπών σε άλλες ηλικίες ή κοινωνικές ομάδες.

Πέρα όμως απ' όλα αυτά μας εντυπωσίασε η ευρηματικότητά τους, οι πρωτοποριακές προτάσεις τους και οι λύσεις που έδιναν σε προβλήματα που δημιουργήθηκαν.

Το γενικό μας συμπέρασμα είναι ότι ήταν μια χρήσιμη, δημιουργική δουλειά που ωφέλησε τους μαθητές να ξεφύγουν από το στενό κλοιό των μαθημάτων, πολέμησε την παθητική στάση τους απέναντι σε ό,τι δέχονται, έδωσε θάρρος και αυτοπεποίθηση σε αρκετούς μαθητές να κάνουν πράγματα που ίσως πίστευαν ότι δεν μπορούν, τους οδήγησε πολλές φορές στην βιβλιοθήκη για κάποιο βιβλίο, στο περίπτερο για κάποια εφημερίδα, στην τηλεόραση για κάτι πιο αξιόλογο από τις συνηθισμένες εκπομπές, στην κριτική στάση απέναντι στην τηλεόραση.

Πιστεύουμε ότι συμμετείχαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και σοβαρότητα σε όλη τη διάρκεια αυτής της προσπάθειας.

Βιβλιογραφία

Χρησιμοποιήσαμε: α) πληροφορίες από το διαδίκτυο.

β) το βιβλίο «Τεχνολογία Επικοινωνιών» της Β' Λυκείου.

γ) το βιβλίο του καθηγητή Πανεπιστημίου κ. Ματσανιώτη «Εμείς και το παιδί».

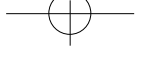
δ) τις εφημερίδες «Έθνος», «Το Βήμα»,

«Απογευματινή», «Τα Νέα», «Ελεύθερος Τύπος»,

«Το Καρφί», «Καθημερινή» και «Ελευθεροτυπία».

ε) τις πληροφορίες που μας έδωσαν οι άνθρωποι της ΕΤ3.

Το κυριότερο όπλο μας ήταν η δημιουργική σκέψη, τα σχόλια και ο προβληματισμός των μαθητών της τάξης μας, που χωρίς αυτά δεν θα είχε πραγματοποιηθεί η εργασία μας.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
 ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
 ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
 2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
 Εκπαίδευσης και Αρχικής
 Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ 75% ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ 25% ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

